

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Moser, Johann Jacob.; [af J. Jak. Moser] ; overs.
af det Tydske [af Niels Prah].

Titel | Title:

Historisk Beretning om de hedenske Neger-
Slavers Omvendelse paa de Danske Øer i
Vestindien, som et Udtog af C.G.A. Oldendorp's
De Evangeliske Brødres Missions-Historie paa
de Caraibiske Øer

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kbh. : C.L. Buchs Forlag, 1784

Fysiske størrelse | Physical extent:

184 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 28°

1 1 02 0 8 05509 0

2, - 257 8°

+ 2EX

Author's Preface

to the Reader

Geometrical Principles of Euclid

Book I

Definitions and Propositions

Book II

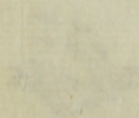
Definitions and Propositions

Book III

Definitions and Propositions

Book IV

Definitions and Propositions

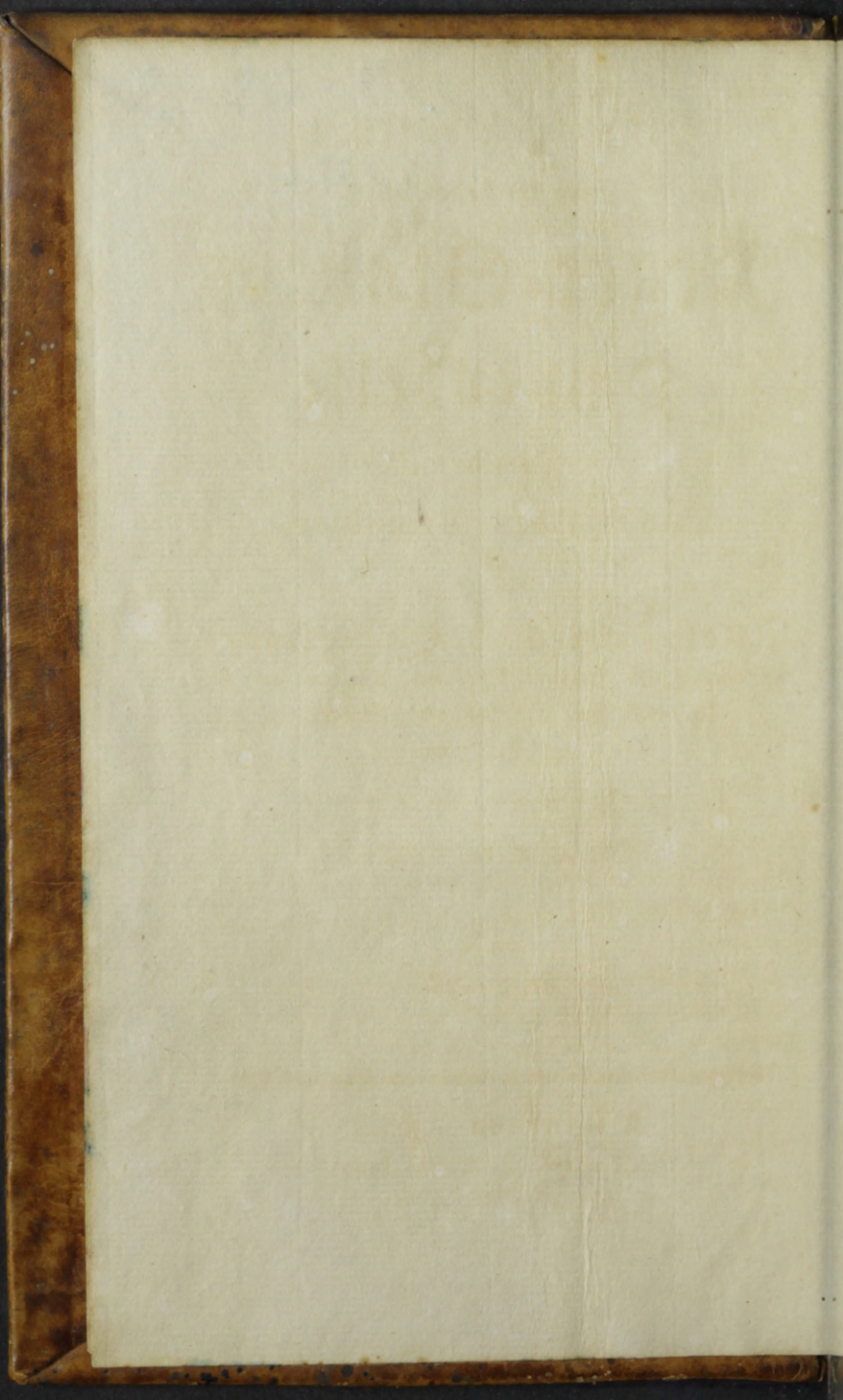

Printed by J. B. Nichols, New York

1874

Copyright, 1874, by J. B. Nichols

Printed in New York

Historisk Beretning

om de hedenske

Neger=Slavers Ombvendelse

paa de

Danske Øer i Vestindien,

som et

Udtog af C. G. A. Oldendorps
de Evangeliske Brødres Missions = Historie paa de
Caraiske Øer St. Thomas, St. Cruz,
og St. Jan.

Oversat af det Tydske.

Kjøbenhavn 1784.

Trykt paa C. L. Buchs Forlag
hos Joh. Rud. Thiele.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

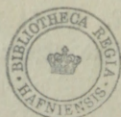
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Fortale.

Jeg er ingen Medlem af de sig saa kaldende Evangeliske Brødre = Menigheder, eller hos os saa kaldte Herrnhuther. Men hvor jeg overalt, og altsaa ligeledes hos dem, finder noget Godt og Opbyggeligt, er det for mig ærværdigt.

Herunder høre især med, Efterretningerne om disse Brødres Bestræbelser at forkynde Evangelium om Jesu Christo for Hedningene; hvorpaa nærværende Udtog leverer en meget smuk Prøve.

Jeg takker Gud hjerteligen for alle retskafne Lærere i vor Evangeliske Kirke og dens Menigheder, og for mig ere ikke vore og andre redeligsindede Missionærs Arbejder i alle Verdens Dele paa saa mange Millioner i et aandeligt Mærke vildsfarende Menneskers Sjæle nogen ringe Sag.

Men, uden at sige noget til Fornærmelse for disse derudi, maae jeg dog bekjende, at jeg ingensteds har fundet noget, der kommer Jesu Christi Apostles, saavel som og andre hans Disciples og de første christne Menigheders Læreres Aand og Arbejde paa Sjelenes saa nær, som hos bemeldte Brødres Bestræbelser for de hedenske Negerslavers Sjæles Frelse, der ellers (endog af deres egne saa kaldte christne Herrer og sammes Evangeliske Prædikantere) ere saa ringe agtede, og gandske og aldeles ubekymrede for deres Sjæle.

Hvor mange iblandt os monne vel kun engang jevnlig og alvorlig ihukomme dem i Bønnen til Gud! Og hvor mange maatte kunne beslutte sig til, af Kjærlighed til Jesum, og til de ved hans Blod gjenløste Sjæle, imod alle Advarseler og Forestillinger af de dermed forbundne noversæelige Besværligheder, at foretage saalange og farlige Sværeyser, til saa usunde Der, der, uden Besolding, uden Embeds-Indkomster, eller Understøttelse med Penge eller Levnetsmidler, og mestendeels med deres egne Hænder at forskaffe sig den uundværlige Livs Underholding, ja ikke engang at have denne, og dog alligevel, under Kamp med Hunger og anden Nød, at prædike Evangelium for Slaverne, men derhos af sine egne christelige Religionsforvandede lide Spot, Foragt, Fængsel, Slag og Saarelser.

Men ogsaa videre, hvor mange Tilhørere lade deres næsten utaalelig tunge Arbejde, farlige og besværlige

lige gandske ubanede lange Veye ikke afholde sig fra, at gaae efter Evangelii Prædiken, ja endog derfor at tilfidesætte den behøvende Legemets Hvile, og derhos af deres Herrer eller andre Slavernes Foresatte at faae ikke blot Hug og Slag, men endog erfare grusom Marter, og dog blive den Herre Jesum troe? Hos hvor mange kommer Evangelium til saadan en Kraft, som af det menneskelige Kjønns raaceste Affkum gjør gandske omvendte, sædelige, troe Folk, ja saavel hos Mand- som Qvindekjønnene saadanne, der med stor Nytte kunne bruges i Lære-Embedet og det aandelige Forstander-Embedet hos andre.

Det, som maaskee maatte falde nogle, endogsaa velsindede Læsere, ind herved, kunde være dette: 1. Er det og altsammen sandt, som bliver mældet? er ikke ogsaa noget, eller meget overdrevet, eller dog kun forestillet fra den smukke Side? Jeg tænker det ikke; thi ikke allene Slavernes, men endogsaa deres Læreres, Brødrenes Fejl selv blive ingenlunde fortiede, men aabenhjertig tilstaaede. Hr. Oldendorps Bog har allerede i mange Aar været offentlig bekjendt, og der komme bestandig Skibe fra disse Der tilbage til Danmark, eller andre Steder hen; men der har endnu ingen beskyltet dette Skrift for nogen Usandhed, mindre overbeviist det derom. Sæt ogsaa, at Brødrene have undertiden hjulpet ved disse deres Slavers Breve; saa vidne dog Negerhjælpernes Taler, og ligeledes de Andres Vidnesbyrd, at Hovedsagen altid er og bliver Sandhed og lige eens.

2. Indvending: De Brødre, som ere Negernes Lærere, bestaae meest af ulærde Haandværksfolk, ja endog Fruentimmer! Svar. I den første Christenhed var det og saaledes; den Mand, som hoede i disse, har endnu ikke draget sig tilbage, eller tabt sine Kræfter. Finder han kun Værksteder, som han kan bruge; saa virker han ogsaa selv ved Redskaberne. Hvor Sagen er klar, der kan man jo ikke tvivle om Virkeligheden, omendkjønt ikke enhver er i Stand til at indsee, hvorledes det gaaer til, eller at gjøre dem det efter. Har dog den Kongelig Danske Regjering erkjendt disse ulærde Brødre (da de vide Skriften tilstræffelig, endkjønt de ikke have lært den efter en vis Form eller Methode,) for bekvemme til at være Hedningenes Lærere, samt at blive ordinerede dertil, og tilladt dem at prædike, at døbe, at meddele Nadverens Sacramente, at sammenvie Egtefolk o. s. v. Men Fruentimmerne forrette intet af slikt; de tjene kun Qvindeskjønnets iblandt Negerne med Underviisning, Formaninger, Øvelse i Bønnen, o. s. v. Hvilket vist nok hos os er noget sjældent; men desværre, at det er saa. Skulde ellers Brødrenes Koner og Jomfruer ikke torde gjøre det samme, som enhver Læremoder i Skolerne hos os tør og bør gjøre?

3. Indvending: Det hele Foredrag gaaer næsten alene ud paa Jesu Kors og hans blodige Forsoningsdød, da dog den christelige Religion indeholder endda mange flere Troeslærdomme og Levnetspligter? Svar. Denne Lærdom bliver dog altid Hovedsagen, om den endkjønt
(ligesom

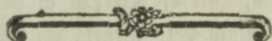
(ligesom ogsaa i Pauli Tider,) snart geraader nogle til Anstød, snart synes daarlig, og rimer sig ikke med den nu gængse Grundfætning: Fornuft og Skrivt! Og have vel disse Slaver saa megen Tid og Lejlighed, eller er det ogsaa fornødent for dem, at udvide deres bogstavelige Kundskab saaledes, som vi? Naar endelig de herlige Frugter vidne om Træets Godhed, hvad vil man saa meer? Hvor ere vel, ved al vor Kundskab og Indsigt, saa mange Menigheder, eller ogsaa kun enkelte Personer, som i Levnet og Wandel bevise saa megen Trofasthed og Standhaftighed under saa tunge Lidelser og saadan troende Frimodighed i Døden, som disse sorte Vidner om den i dem boende Jesu Kraft? Det bliver een for alle gange, (trods alle Fornuftmand og Lærde!) ved det Jesus har sagt: 1. Omvender eder og troer Evangelium, (det er Kjernen af hans hele Lære;) og 2. (ikke, hvo som veed meget, men) hvo som troer og bliver døbt, den skal blive salig!

4. Indvending: Af Gemein = Anstalterne (hvoraf dog det meste er udeladt i dette Udtog,) synes at blive gjort alt for meget! Svar. Jeg kan og vil ikke frifjende mange af disse Menigheders Medlemmer fra at hange alt for meget derved; men for saa vidt de ikke udarte til nogen virkelig Samvittighedstvang, og ikke Bisager blive gjort til Hovedsag, eller at dog denne lider Nød derunder: saa er en nøjagtig Kirketugt ulige bedre end vor Tøyløshed. Og det, næsten overalt iblandt os gandske ubekiendte, retskafne Gudsborns Hjertesamfund, saavel som alle de Hielpemidler, der kunne

befordre samme og bestaae med Samvittighedsfrihed,
ere Klenodier, hvilke ikkun de vide at sætte Priis paa,
som af Erfaring kjende sammes store Værd.

Maaskee følger ogsaa et ligesaadant Udtog af Hr.
Cranzes Beretning om de vilde og dumme hedske
Grønlanderes Omvendelse efter dette. Men love det,
kan og vil jeg ikke. Et... t, den 29 Martii 1782.

En gammel, snart 82 aarig, Jesu
Discipel og Vidne.

I. Om

I.

Om de Kongelig Danske Øer i
Vestindien.

Dette lidet, som følger herom, maatte forudskickes, efterdi mange Læsere skulde ellers ikke tilstrækkeligen forstaae det Øvrige. I Hr. Oldendorps Bog udgjøre de udførligere Efterretninger derom 269 Sider med smaa Stil.

Den af Almuen i Indsøland saa kaldte ny Verden bestaaer deels af fast Land, som kaldes America, deels af Øer.

Midt før bemeldte faste Americaniske Lande, ligge iblandt andre de Antilliske Øer, som bestaae af fire store og mange mindre Øer, hvilke tildeels besiddes af Spanier, Franzoser, Engellændere, Hollændere og Danske; og hvilke man nuomstunder giver det Navn: Vestindien.

De Øer deraf, som ligge under det Kongelig Danske Herredømme, ere tre: 1) Sanct Croix (St. Cruz, hellig Kors), 2) Sanct Thomas, og 3) Sanct Jan eller Johan.

Den korteste Vei fra Kjøbenhavn i Danne-
mark hen til disse Der er omtrent 1200 Mile,
men ofte maae man seyle henved 1500 Mile, hvor-
med man gemeenlig tilbringer 10 Uger. Naar
man seyler derfra, maae man endnu tage en læn-
gere Omvei for Passatvindenes Skyld.

Dag og Nat ere paa disse Der hele Aaret
igjennem næsten stedse lige; saaledes blive Men-
nesker og Dvæg, efter den brændende Hede om
Dagen, forfriskede igjen ved de lange Nætter.

Sanct Cruy strækker sig i Længden, fra
Østen imod Westen, noget over 7 Mile, og dens
Brede er fra Syden til Norden 2 Mile, ogsaa
mindre: dens hele Overflade beleber noget over
8 Kvadrat Mile.

Der findes en eneste Stad derpaa, Christi-
ansstad, som har fire Kirker, en Dansk: Evan-
gelisk, en Hollandsk: Reformeert, en Engelsk:
Reformeert, og en Katholsk. Der skal endnu
bygges en Stad, som skal kaldes Friderichsstad.

Denne De har mange skjøne og store Slet-
ter; hvorfor der ogsaa igjennem hele Landet fin-
des gode Vene.

Der ere 7 store Bække paa Den, men som
næsten udtørres i Heden, og løbe over, naar det
regner, dog give de ikkun Brakvand, hvilket un-
dertiden endda maae hentes nogle Mile borte, eller
Dvæget maae drives derhen; derfor samles Regn-
vandet med saa stor Omhyggelighed.

Sanct Thomas strækker sig henved 4 Mile
i Længden, men Bredden er paa de fleste Steder
min-

mindre end een Miil. Dens hele Overflade udgjør omtrent 4 Kvadratmile.

Paa denne De er en eneste Bye, Tappus, med en Lutherisk og en Reformeert Kirke.

Paa St. Thomas ere næsten lutter Bjerge og Dale, og lidet jevnt Land; Byene ere og saa besværlige, at man mestendeels maae passere de klippesfulde Bjerge til Hest; men Varene i Landet maae man meget møjsommeligen ved Heste og Slaver lade føre affted paa smaa lave Bogne. Paa denne De ere Bækkene endnu mindre, end paa St. Cruz, og rinde mestendeels kun ned imellem Klipperne.

Sanct Jan holder kun $3\frac{1}{2}$ Miil i Længden, og er næsten overalt mindre end een Miil i Bredden, saa at dens hele Overflade udgjør omtrent 3 Kvadratmile.

Der blev i Aaret 1766 gjort Begyndelse med at bygge en Stad paa St. Jan.

Denne De har af alle tre de fleste Bjerge og vilde Skove, hvorfor det er endnu meget besværligere at reyse og komme frem der, end paa de andre Der.

Med Vandet staaer det til, ligesom paa St. Thomas.

Omkring disse større Der ligge desuden ogsaa mindre Der, hvilke tildeels ere noget, men dog mestendeels slet ikke beboede, men tjene ikkun mange tusinde Maager og andre Søefugle til Opholdssted; af hvis Eg der hentes hele Skibsladninger fulde derfra.

Naar

Naar man undtager de benævnte faa Pladse, hvor der boe flere Folk sammen, er hele Landet paa alle tre Øerne inddeelt i Plantager, hvilke kunde lignedes med vore Herregaarde; da nemlig enhver Eyermand eller Herre af saadant Gods eller Plantage har sit eget Baaningshuus og andre til sin Deconomie fornødne Bygninger, foruden Hytter for sine Slaver, og rundt omkring disse et (snart større, snart mindre) Antal Jorder og Skov til Eyendom og Brug.

I Aaret 1768 vare paa St. Crux to hundrede og nogle og halvfjerdsinsthye saadanne Plantager, hvorved der vare 150 Anstalter eller Værker, paa hvilke man gjør Sukker. St. Thomas derimod havde dengang ifkun 70 saadanne Plantager, og St. Jan efter Proportion endnu færre.

Der gives Herrer, som eye flere og indtil fem saadanne Plantager.

Indvaanerne paa disse Øer bestaae af to Hovedslags Menneſker, hvide og sorte. Men naar Hvide og Sorte givte sig sammen, blive Børnene af en blandet Farve, og naar disse af en blandet Farve siden igjen ægte enten hvide eller sorte, faae deres Børn atter andre Farver, som nærme sig snart mere til den hvide, snart mere til den sorte; hvorfor man i et Selskab af Børn letteligen kan træffe sorte, brune, gule og hvide, og næsten alle Skatteringer fra sort til hvidt.

Alle de paa disse Øer Indfødte kaldes Creoler.

Paa alle tre Øerne gives der Indſke, især Haandværksfolk og Soldater; ellers ere der paa St.

St. Crux flere Danske og Hollændere, men paa St. Thomas og St. Jan flere Hollændere. Færre Franzoser findes der, og endnu færre Spanier; derimod findes der mange Jøder, især paa St. Crux.

Deres Næringsbrug angaaende, da ere de hvide Indvaanere, som ikke staae i Kongen af Dannemarks Tjeneste, Besiddere og Eiere af de forhen ommeldte Plantager, eller staae i Tjeneste hos disse Plantageherrer, eller ere Læger, Chirurger, Kjøbmænd, Haandværksfolk, og saa videre. — Det meste man lægger sig efter, er Sukkerrørs- og Bomuldsavl.

Alle Vahre falde meget dyre, saavel som Arbejdslønnen; s. Ex. en Allen grovt Lærred til Skjorter koster næsten en halv Rigsdaler, og fint fra 1 til 3 Rdlr. Allen. Et Pund Tællelys en Rigsort til to Mark og fire Skilling, en Tønde Meel fra Nordamerica koster 10, 14 til 18 Rdlr. et Pund Drekjød 20 til 24 Skill., og vel mere, et Pd. friskt Smør 2 Mk. og 4 Sk., og salt Smør 24 Skill.; 6 Eg koster 24 Sk. I Værtshuset koster et Maaltid 1 Rdlr. Arbejdsløn for en Klædning er 13 Rdlr.; for en grov Skjorte 1 Rdlr., for en fin 2 til 3 Rdlr. For en Areladning betales 1 Rdlr., og for en Tand at trække ud 5 Rdlr. En Læge beregner for hver Gang, han gier til en Patient, 5 Rdlr.; og naar man maae betale 50 til 80 Rdlr. for en længe vedholdende Febers Cuur, saa anseer man det for at være meget billigt. En god Lømmemand faaer
dagli-

dagligen, foruden Kosten, 2 Rdlr., og for hver Neger, han bruger som Svend, 4 Mk. 8 Sk.

Deres Spise og Drik angaaende, saa spise de Nige Brød af Hvede, som bliver bragt fra Nordamerica, men andre, ligesom og Creolerne og Slaverne, Brød af Cassabitræets knudrede Rod; videre, tamme Creature, vilde Fugle og Fiske, især saltet Kjød.

De Hvides sædvanlige Drik er Vand og Røm eller Sukkerbrændeviin.

Hvad Sproget paa disse Der angaaer, da kan man overalt hjælpe sig frem med det hentydske og engelske Sprog; men Slaverne tale creolisk, som er Landssproget.

II.

Om Neger-slaverne paa de Danske Der i Vestindien.

Om disse Negere overhoved at melde: saa ere de det andet Hovedslags Mennesker paa de Danske Der i Vestindien, og bestaae af Sorte, eller Negere og Mohrer.

Man gjør vel Forskiel imellem Negere og Mohrer, som fornemmelig bestaaer derudi; at 1. Mohrerne have spidsere, men Negerne stumpere Næser; 2. Mohrerne have sorte Læber, men Negerne røde: 3. Mohrerne have glat Haar, men Negerne kort krøllet Haar ligesom Uld: 4. Mohrerne ere ikke saa sorte som Negerne: 5. Begge Slags boe ikke iblandt hinanden i Africa, men
i for-

i forskjellige Lande. Slaverne paa disse Øer ere ogsaa næsten alle Negere, og ingen Mohrer; derfor kalder man og begge Slags med det Navn Negere, endskjønt Almuen her og andensteds i Almindelighed kalder alle sorte Mennesker Mohrer eller Morianer. — Alle Plantage=Ænere maae anskaffe sig saadanne Negere, og der gives mange, som have 100 og flere, ja over 1000 af dem.

Negernes Herkomst angaaende: saa ere nogle af de Negere, som findes paa de Danske Øer fødte paa samme, og der opdragne af sorte Forældre. Men de fleste komme dog derhen fra Africa. — I den Verdens Part Africa (der er meget større, end hele Europa) boer mangfoldige Slags saadanne Sorte i mange Lande, der ogsaa regjeres af forskjellige Herrer, men have alle en hedsst Religion.

Om de Africaniske Negeres Sæder og Religion i deres Fæderneland vil jeg kun melde saa meget, som er fornødent til at lære at kjende disse Folk.

Alle Negere maae tage saa mange Koner, som dem lyster; men det staaer dem ogsaa frit for, at skille sig ved dem igien, naar de ville. Horerie bliver vel næsten iblandt dem alle, holdt for en strafværdig Forbrydelse; men dog alligevel hyppig begaaet. — De gjøre sig ingen Samvittighed over alt, hvad de foretage sig, som ikke strider imod deres Fædernes Bedtægter og Skikke. Naar de endog begaae nogen Forbrydelse, undskyldte de sig selv, og tilskrive Djevelen alt Ondt.

Man

Mange af disse Negerfolkeslag ere Menneſkeædere; dog med Forſkjel: nogle æde ikkun deres dræbte Kiender; andre derimod kaſtrere eller gilde dem, og fede dem ſiden paa Stald, ligesom andet Kvæg, og give Kjødet af hvide Menneſker Fortrin for andet Kjød.

Adſkillige døbte Negere paa St. Thomas have fortælt, at de i deres Fæderneland Africa have ogsaa været Menneſkeædere, ligesom andre af deres Lige, ikke af Lyſt til Menneſkekjød, men efter deres Landsſkil og af en udſkyende Hævngjerrighed imod deres Kiender, ſom de have ſaaet fangne i de med dem førte Krige, hvilke allene, og ingen andre Menneſker ere blevne ædte af dem.

Negerne ere vankundige og overtroiſke; men mange af dem have dog alligevel gode Hoveder, ja nogle kunne endog læſe, ſkrive og regne.

Alle Negere troe en høieſte Gud, ſom har ſkabt Verden og Menneſkene, og er mægtig og velgjørende; men de mene, at der ogsaa gives ringere Guder, ſom ſtaaer under den høieſte Gud, og maae gjøre ham Regnskab for deres Embedsforelſe.

Negerne bede til forſkjellige Tider, paa allehaande Steder, og i alle Anliggender, vel ogsaa paa deres Knæ; dog kun om legemlige Ting; men ikke altid gandske dumt. En Negerinde bad dagligen: "O Gud, jeg kjender dig ikke, men du kjender mig: jeg trænger til din Hjælp." Naar de ſkulde ſpiſe, ſige nogle: "Herre Gud! du har givet os dette; du har ladet det vore." Og ved Arbejdet: "Herre Gud! du har givet mig Kræfter

ter til at forrette dette." En Nation beder om Morgen: "Gud! hjælp os; vi vide ikke, om vi leve endnu i Morgen; vi ere i din Haand." De ofre, paa hellige Steder, ved visse dertil viede Personer, enten allehaande Dvæg, Palmesolie, eller Brændeviin, og deslige. Nogle ofre ogsaa Mennesker. Ligeledes holde de visse Ting for hellige, tillægge dem særdeles Kraft, og dyrke dem.

I Øvrigt er der saadan Forskiel paa deres Gudstjeneste, og paa de Personer, som de betjene sig af ved samme, saa her ikke i Korthed kan meldes noget derom.

Endelig troe de ogsaa Djevle eller onde Aander, som af den høieste Gud ere blevne affatte fra deres Embede, og skade Menneskene.

Der er næsten ingen Neger-Nation, som jo troer Sjælens Udødelighed, og de fleste Negere holde for, at de gode Menneskers Sjæle komme efter Døden til Gud, men de Ondes Sjæle komme til den onde Aand; mange holde ogsaa for, at Sjælene fare af et Legeme efter Døden i et andet.

Hvorledes disse Negere blive danske Slaver, vil man see af følgende. De Negere, som leve i Slaverie paa de Danske vestindiske Øer, ere i deres Fæderneland først geraadede i Slaverie paa adskillige Maader. Neger-Nationerne føre mange Krige mod hinanden indbyrdes. De, som nu blive tagne til Fanger af dem, og som de enten ikke beholde til deres Arbejde, eller dræbe, eller øde, dem sælge de til andre til Slaver.

B

Men

Men mange blive ogsaa paa en underfundig Maade fangne af deres egne Landsmænd, eller med Magt borttagne paa den frie Mark og de alfare Bøye, eller solgte for Gjeld eller af Hævngjerrighed, eller og de sætte selv deres Frihed paa Spil; undertiden sælge ogsaa Forældre deres Børn, Bønner deres Paarørende, Herrer deres Slaver, eller Slavers Børn o. s. v.

Derfor sende de Europæiske Nationer, Skibe til de Africanske Kyster, og afhandle Africanerne disse deres til Slaver gjorte Landsmænd for en vis Priis; s. Ex. en for 96 Rdlr.; hvilken Sum Penge betales dem med alle Slags Europæiske Klædevare, som staae dem an, samt med Krigsredskaber, Brændeviin, o. s. v. men aldrig med Slagen Myndt.

Disse saaledes kjøbte Slaver blive derpaa førte til America og Vestindien, og allerede paa Skibene derhen holdte saaledes, at da disse Negerer ikke vide, hvorthen de komme, og hvorledes deres tilkommende Skæbne vil blive, saa styrte mange sig i Havet, eller sulte sig ihjel, eller paa anden Maade tage Livet af sig, eller gjøre Oprør.

Naar nu de øvrige af dem komme til de Danske Øer i Vestindien, (thi om disse vil jeg allene nælde), saa bliver der holdt offentlig Auction paa dem, og der betales da 230 til 300 Rdlr. for en frisk stærk Person.

Disse kjøbte Neger-slaver maae derpaa undervises ligesom Børn. Forstandige Herrer oversætte deres tilkjøbte nye Slaver til nogle af deres gamle

gamle Neger-slaver, hvilke skulde anføre dem til deres tilkommende Arbejde, hjælpe dem at dyrke det Stykke Jord, hvoraf de i Fremtiden skulde have deres Næring, forsyne dem med den fornødne Underholdning i Færstningen, og lære dem det creoliske Sprog, som tales der i Landet. Indtil det er bragt saa vidt med dem, overseer man meget med saadanne nye Slaver; derimod ere de nye Slaver de gamle Slaver som Forældre, og hjælpe dem ogsaa at dyrke deres Stykke Jord.

Hvad disse Slavers Gemyts-Charakter angaaer, da ere de Africanske Neger-slaver gemeenligen høyst egensindige, falske, og store Løgne-ner; de ere ligeledes saa geisle, at de slet intet Begreb have om Kyndighed. Men naar deres Natur bliver forandret, ere de derimod ligesaa standhaftige i deres Pligters Jagttagelse.

Den hedenske Neger er endnu i sin Slavestand saa stolt, at han ikke tillader sin Hustru at spise med sig, men lader sig opvarte af hende ved Maaltidet; derefter maae hun først spise, hvad han har lævnet.

Deres Klædedragt betraffende, da gif de hedenske Slaver paa disse Øer tilforn næsten ganske nøgne, men siden de døbte have anskaffet sig Klæder at gaae med, gjøre ogsaa de øvrige ligesaa; dog gaae de barbenede. Deres Klæder i dette varme Land ere af hvidt eller stribet Lærred. De Christne komme til Kirken i hvide Klæder.

J Henseende til deres Baaning og Næring, da boe Neger-slaverne i meget flette Hytter,
 B 2 som

som ere byggede paa den blotte Jord, og hvoraf der paa hver Plantage staae 50 til 60 og flere i Rækkeviis sammen. De Slaver, som ere blevne sædelige og christelige, anskaffe sig ogsaa noget Huusgeraad, og leve ordentlig og reenlig.

Hver Slavefamilie bliver af sin Herre indrømmet et Stykke Jord, til at dyrke for sig selv, og derpaa avle sin Underholding. Gemeenligent er samme saa stort, at naar en Slave er flittig, kan han ikke forbruge alt det selv, som han avler derpaa, men kan sælge noget deraf, og oplægge Penge derfor, eller og anskaffe sig noget for samme. Desuden kan han samle sig alle Slags Frugter af de vilde Træer, og af Havet forsyne sig med Fiske, Kræbs, Skeldyr o. s. v. Han kan ogsaa fortjene noget med at opdrage Fjederfæ og andre smaa Creature; saa kan han og i sine fritimer, naar han er en Haandværksmand, forhøve og sammenspare noget; thi saadan en Neger faaer 1 Rdlr., vel ogsaa meer, i Dagløn. — Indfaldene dyre og kummerlige Tider, lader en fornuftig Herre sine Slaver ikke mangle Understøttelse eller blive hjælpeløse; thi saadant skulde være hans egen Skade.

Herrernes Rettigheder over deres Slaver ere store. De, som ikke ville bekvemme sig til Arbejde, blive haardt tugtede; men man har ogsaa havt (endskjönt sjelden) Exempler paa, at saadanne Slaver, som i deres Fæderneland have været anseelige Personer, have for udstaaet de haardeste Straffe, ja endog sultet sig selv ihjel,

før-

førend de skulde have villet giere noget Slaves
arbejde.

Lage Livet af nogen Slave tør en Herre ikke,
men vel for Næsten holde ham saa haardt som han
vil, sælge ham, hans Kone og hans Børn til
hvem han vil, eller og forære dem bort, bytte
dem bort, testamentere dem bort som Arvegods
o. s. v.

En Slaves Herre troer, at han har en uind-
skrænket Magt over sammes Legeme, enten det er
en Mands, eller Fruentimmerslave. Især troe
ogsaa de fleste Herrer, at de efter deres Behag
kunne bruge de sorte Fruentimmer; og da disse
sorte Fruentimmer desuden ere geisle, saa giere de
sig ingen Samvittighed derover, men vel endog
en Vre deraf, naar deres Herrer ville besøge dem.
Skulde ellers en Slavinde sætte sig imod saadanne
Anmodninger; saa er hun dog alligevel i hendes
Herres Magt, som efter sit Behag kan lade hende
behandle.

Strængthed er altid fornøden ved Slaverne;
men mange Herrer eller deres Koner og Børn be-
handle Slaverne ogsaa grusomt. — Naar en Ne-
gerlave forgriber sig paa en Hvid, enten det er
hans Herre eller ey, saa maae saadan en Slave
døe, saafremt den hvide ikke beder for ham; op-
løfter han sin Haand imod Mestersvenden, saa
skal Haanden hugges af ham, dersom han ikke
bliver benaadet; løber en Slave bort, og man
faaer ham sat igjen, saa skal den ene Fod hugges
B 3 af

af ham; løber han atter bort, saa skal han ogsaa miste den anden Fod. Men mange Slaver ere saa lettsindige, egensindige og forstokkede, at endog de smerteligste Torturer ikke formaae noget hos dem, og de ere ganske ligegyldige ved Dødsstraffene selv. De Saar, som de faae ved deres Ustraffelser, blive vaskede med Saltvand og Spanskpeber, indtil de læges.

Slavernes Forretninger angaaende, da blive mange af dem brugte til deres Herskabers Opvartning, til at passe paa deres Børn, til at koge, vaske, sye o. s. v. ja vel og, naar man er forsikkret om deres Troskab, til at have Opsigt over Provianten og Levnetsmidlerne o. d. l. Eller de levere deres Herskab ugentlig en vis Penge, som de fortjene ved deres Haandværk eller Arbejde, hvorledes de bedst kunne og hvor de ville. Disse Huusnegere have det altsaa ganske godt, og ofte bedre end i deres Fæderneland.

Derefter komme de rette Haandværksnegere, hvilke enten have lært deres Haandværk hos deres Herrer eller andensteds, og tjene dermed enten deres egne Herrer, eller til disses Fordeel andre Herrer. Til disse Negere høre ogsaa Opsigtsbærerne over Slaverne, Sukkershyderne og Romsbrænderne. Disse faae ligeledes et Stykke Jord til deres Underholdning, og, foruden Søndagen ere ogsaa frie for Arbejde om Loverdagen, samt nogle paa de store Fester, og ellers de sædvanlige Timer om Søndagene.

Men

Men den stærste og ulykkeligste Klasse af disse Negere ere Markslaverne, som maae udrydde Skovene og forrette alt Markarbejde; i sær ogsaa paa de Marker, som man hos os lader tilberede ved Heste og paa sine Steder med Drer. Klokken 5 maae de ud; Klokken 8 have de en halv Time frie, ligesaa fra 12 til 2 Slet; siden maae de trække igjen fra Klokken 2 til 6 Slet; dog maae de om Middagen samle et Bundt og om Aftenen 2 Bundter Græs til Nvæget, førend de tør spise. Undertiden maae de ogsaa om Aftenen fra 7 til 10 Slet bære Vand og Gjeding, gjøre Gaarden reen o. s. v. Men allertungest have de det i Sukkerhøsten, som undertiden varer et halvt Aar. Nogle Herrer holde dem ogsaa haardere i Arbejde end andre. I den øvrige Tid, samt paa forbeholdte Festdage maae de derhos dyrke deres egen Jord; men dersom deres sædvanlige Frihedstid ikke er tilstrækkelig dertil, saa pleye gode Herksaber at give dem hele Løverdagen frie.

Saasnart Slavernes Børn ere dygtige til noget Arbejde, blive de holdte dertil enten hjemme eller paa Marken. Gamle usformuende Slaver maae holde Vagt, vogte Nvæget og deslige. Men naar de slet ikke mere kunne bruges til noget, saa faae de mestendeels Naadsensbrød.

Naar en Slave, som stikker Sukkerrøret ind i Møllen, ifkun med Spidsen af Fingeren, eller med en Flip af hans Klæder kommer derind, saa bliver han trakt med ind, og malet i Stykker,

saafremt ikke Haanden eller Armen bliver hugget af ham i Øjeblikket; til hvilken Ende der bestaandig er en Skarp Dre ved Haanden.

Flygtige og oprøriske Slaver, som ere bortløbne, opholde sig paa alle Verne i de tykkeste Skove, efter hvilke man undertiden jager, ligesom efter Bildt. I Aaret 1733 gjorde Slaverne et stort Oprør paa Den St. Jan, hvilke gik forfærdelig fælt tilværks med de Hvide, men omsider, da de ikke kunde holde sig længer, skjede 300 sig selv ihjel.

Frie-Negere gives der endelig ogsaa paa de Danske Øer. Næmlig, enten frie og løsgiver en Herre en af sine Slaver eller en Slavinde imedens han lever eller ved sit Testamente, eller Slaven i sine Frihedsdage og Fritimer fortjener og samler sig saa mange Penge, at han derfor af sin Herre kan købe sin Frihed.

Saadanne Frie-Negere blive siden enten Soldater, eller Skippere, eller afgive sig med Handelskab, eller arbejnde paa deres Haandværker; ja nogle af dem købe sig og selv egne smaa Plantager, som de lade bearbejde ved Slaver. Og omendkjent de ikke faae alle de Rettigheder, som tilkomme de Blanke, saa leve de dog under Lovens Beskyttelse i en fuldkommen Frihed og Sikkerhed af deres Eyendom.

III.

Historie om Evangelii Prædiken iblandt
Neger-slaverne paa de Danske Øer i
Bestindien fra 1731 til 1768.

Anledning til Missionen.

Der var en døbt Bestindisk Neger, ved Navn Anton, der tjende som Kammerneger hos et Grevesligt Herfskab i Kjøbenhavn. Da Greve Zinzendorf i Aaret 1731 var i Kjøbenhavn for at bivaare Kong Christian den Sjettes Kroning, blev denne Neger bekendt med nogle Brødre *) som vare i Hr. Grevens Tjeneste, og fortællede dem: At han ofte paa St. Thomas havde siddet allene ved Strandbredden, sukket, længtes efter en nøyere guddommelig Aabenbaring, og bedet Gud, at give ham Indsigt i den Værdom, hvorom der blev talt iblandt de Christne, men ikke levet derefter. Paa en forunderlig Maade havde Gud sønnet det saaledes, at han var bleven undervist i Christendommen og døbt. Han fortællede videre meget omstændelig Neger-slavernes beklagelige udvortes og indvortes Tilstand paa St. Thomas, og beklagede i sær hans Søsters bedrøvelige Skiebne sammesteds, som ogsaa havde Længsel efter at lære at kjende Gud, uden at hun havde

B 5

havt

*) Saaledes kalde de sig selv indbyrdes, som man hos os kalder Gernhuther, og saaledes maae man herefter paa hvert Sted forstaae dette Ord.

havt Tid eller Benlighed dertil, men hun bad ofte Gud, at han vilde stikke nogen til hende, som kunde undervise hende om Benen til Salighed; han havde det tilforladelige Haab, at dersom sligt skede, saa skulde baade hun og mange andre ligesindede Negere omvende sig til Christendommen.

Denne Neger reysde ogsaa med Hr. Greven af Zinzendorf til Herrnhuth, bevidnede dette samme for Menigheden der, men lagde endda til: at det vilde overhoved være meget vanskeligt, at undervise Slaverne i Christendommen, efterdi deels deres Tjeneste lod dem kun have liden Tid tilovers, at anføre nogen Underviisning, deels vilde det ogsaa neppe blive tilstædet af deres Herskaber. Han troede derfor, at Nyemedet ikke paa anden Maade kunde blive opnaaet, end om saadan en Lærer selv blev en Slave, for paa denne Maade at kunne være bestandig iblandt dem, og ubehindret undervise dem.

To Brødre reyse til St. Thomas.

To ugiorte Brødre, som ikke vare over 25 Aar gamle, Leonhard Dober, (en Pottemager,) og Tobias Leupold, tilkjendegave desuagtet en Nedebonhed, til at prædike Evangelium om Jesu for disse Slaver, og den første erklærede sig skriftlig: dersom endnu een Broder vilde følge med ham, saa havde han besluttet, at give sig til at være Slave, og forkynde de andre Slaver saa meget som han selv havde erfaret om Frelseren, efterdi han vist troede, at det Ord om Korset ogsaa i det Nedrige beviser en besynderlig Kraft paa

paa Sjelenes; dersom han endogsaa derved skulde ikke blive nyttig for nogen, vilde han nøjes med, derved at have bevist sin Lydighed imod vor Frelser. Men han tænkte, at der endnu fandtes Sjæle paa denne Jæ, som ikkun derfor ikke kunde troe paa Jesum, fordi de intet havde hørt om ham.

Menigheden lod sig det da endeligen ogsaa besfalde, efterat disse to Brødres Forehavende over i et Aar var prøvet og overvejet, og Dober blev stadfæstet i sit Kald og indviet dertil; men i Stedet for at faae Tobias Leupold med sig, blev ham medgivet David Ritschmann, en Tommersmand, ogsaa ugiot, hvilken skulde ledsage Dober til St. Thomas, og derpaa med første Lejlighed vende tilbage igjen til Europa.

Den 21 August 1732 reysede de bort fra Herrnhuth, og ankom den 15 September til Kjøbenhavn. Undervejs forestillede man dem mestendeels allevegne, at de vilde finde uovervindelige Vanskeligheder for sig, og at Enden paa deres ubeskrivelige men forgjeves Møysommeligheder vilde være den visse Død; Kun Frue Grevinden af Stolberg til Berningerode opmuntrede dem, at vove alting for Frelseren, som vel var det værd, endogsaa for hans Skyld at lade sig ihjelslaae.

Ogsaa i Kjøbenhavn vilde deres Forehavende ikke besfalde nogen; det hedde, at der vilde ikke noget Skib tage dem med, og om de endogsaa kom til St. Thomas, saa vilde de dog ikke kunne bestaae der, efterdi alle Levnetsmidler faldt saa dyre, at det næsten var umueligt for alle ubemidlede
de

de Europæer at komme igjennem. Selv at blive Slaver, gik ikke an, efterdi man ingen Hvide antog som Slaver; Soldater kunde de endelig blive, men det vilde de ikke; dog haabede Nitschmann at kunne ernære sig og sin Kammerat med sit Lommerhaandværk. Den ovenmeldte Neger Anton selv var nu af andre Tanker, og søgde at overtale dem til at afstaae fra deres Forhavende.

Men endeligen da de bleve standhaftigt derved, bleve de understøttede af Hofpræsterne Neuss og Bluhme, og andre forneimne Personer bifaldt det. Hds Kongel. Høyhed Prindsesse Charlotta Almalia lod tilstille dem en Kensespenge, uden at de søgde derom. Ligesaadan Beldædighed nøde de endnu af flere andre Personer. Nogle Statsraader udlode sig ogsaa nu til dem med de Ord: "Saa gaaer da i Guds Navn; vor Frelser har udvalgt Fiskere til at prædike hans Evangelium, og Han var selv en Lommermand, eller en Lommermands Søn."

Da ikke noget Dansk Skib vilde tage dem med, fulgte de, som Haandværksfolk, med et Hollandsk Skib, og vare ved de belomne Gaver satte i den Stand, at de ikke allene kunde betale Fragt og Koste, men endog anskaffe sig det fornødne Lommermands-Værktøj.

Den 8 October 1732 gik de om Bord og til Senls. Foruden de sædvanlige Besværligheder, som følge med en Søerese, vare de endnu udsatte for Skibsfolkets Spotterie. De, som kjendte Vestindien af Erfaring, meende, at de skulde ikke holde

holde Nysten ud, og, om de endogsaa kom levende til St. Thomas, dog alligevel sulste ihjel der. Deres Bestræbelser, at vinde nogle Sieler af Skibsfolkene, vare forgjeves; dog bleve de venligt behandlede, og der blev beviist dem meget godt. Mitschmann forsærdigede, naar det var stille Vejr, et Klædeskab til Capitainen, hvormed denne var saa vel tilfreds, at han ved sin Ankomst til St. Thomas rekommanderede ham til de der værende Europæer for hans gode Arbejds Skuld.

Den 13. December kom de, efter en længer end 10 Ugers tildeels farlig Rejse, i Land paa St. Thomas.

De to Brødres første Skjebne paa St. Thomas.

Begge Brødrene vare uden deres Vidende blevene rekommanderede af en Ven i Kjøbenhavn til en Planteur, ved Navn Lorenzen. Denne Mand tilbed sig, Dagen efter deres Ankomst, af sig selv, at modtage dem i sit Huus og forsyne dem med alt, hvad de behøvede, saa længe indtil de kunde leve for sig selv. Han havde nok et Huus, som endnu ikke var bygget gandske færdigt; dette indrømmede han dem. Mitschmann byggede det fuldkommen færdigt i fire Uger, hvorved Dober gik ham til Haande, og de havde der af deres rigelige Udkomme.

De opsegde strax Negeren Anton's Søster Anna, fandt hende tilligemed hendes anden Broder Abraham, forelæste dem det fra Anton medgivne Brev, og sagde dem, at Jesus havde ogsaa for

forhørvet dem Saligheden, og at de til den Ende vare komne herhid, for at giøre det bekjendt for dem. Uagtet de taledes Indf, blandet med noget Hollandf, saa forstode disse Slaver dem dog, hvilke viisde en stor Glæde over denne Efterretning, efterdi de hidindtil havde troet, at den christelige Religion var ikkun et Fortrin for deres Herrer, de Hvide, og at Slaverne ikke torde gjere nogen Paastand derpaa.

Begge Brødrene besøgte ogsaa andre Slaver om Løverdagen og Søndagen, for hvilke det var noget gandske usædvanligt, at blanke Folk nedlodde sig saa dybt til dem, og derover snart fattede Kjærlighed til dem.

Anna og hendes Broder besøgte Brødrene flittigt, begyndte at erkjende deres syndige og usalige Tilstand, og Anna bad, at lære dem nogle Bønneformularer; Men Brødrene anviste dem, at andrage deres Hjertes Anliggende gandske ensfoldigt med saa Ord for Frelseren.

Da de ogsaa holdt sig til de døbte Frienegere, saa fandt de, at disse stode i den Bildfarelse, at det var nok, naar man havde Christi Lærdom i Hovedet, endskjont Hjertet ikke var blevet forandret derved; men da man viisde saadan en, som havde en temmelig Indsigt i de bibelske Sandheder, at den sande Troe paa Christum ikke kan bestaae med Syndens Tjeneste, saa blev han fortreddelig derover.

Imidlertid besøgte Neger-slaverne Brødrene snart i enkelte Personer, snart i større Antal,
med

med hvilke de da deels taledes af Hjertet, deels forelæste dem noget af den hollandske Bibel, hvilket var dem meget kjert, og En sagde: Denne Bog vil gjøre mig viis!

Dog gjorde disse Negerer ogsaa allehaande Indvendinger imod Brødrenes Foredrag, troede, at Brødrene gik for vidt, og vilde gjøre det til Synd, som de Blanke, der dog ogsaa vare Christne, og tilbade den samme Gud, holdt for tilladeligt. En sagde i Brede: I ville ogsaa forbyde alting! Hvo kan blive saaledes som I ville have Folk? Men Brødrene bleve derved, at den der tjener Synden, er ingen sand Christen, hvad enten det er en Hvid eller Sort.

Videre stødte Negerne sig derpaa, at der findes saa mange Slags Religioner iblandt de Christne. Brødrene indlode sig ikke i at tale om dette med dem, men bevidnede ifkun saa meget for dem, at den, der antager Jesum Christum som Grunden og Aarsagen til sin Salighed, den farer derved ikke vild.

En døbt Frieneger, Alexander, en Smed, gav i Færstningen stort Haab om sig: Han hørte Brødrene med meget Bifald, og aabenbarede sin indvortes Tilstand for dem; han lod sig Bønnen og Sangen vel befalde, og vilde lære begge Dele; han gjorde mange Spørgsmaal om alle Slags Artikler af den christelige Religion, og udbad sig Underretning derom; men da man kom i Erfaring, at han levede i Ureenhed og Drukkenskab, og gav ham derpaa tilkjende, at disse Laster ikke kunde
be-

bestaae med Kierligheden til Christum, han skulde derfor udbede sig Tilgivelse derfor og Befrielse derfra hos den Herre Jesum; saa satte han vel et Forsæt efter det andet, at bedre sig, men lod sig ogsaa engang efter den anden henrive af Synden, og blev endelig feed af Bredrenes Formaning; men de lode sig dog alligevel hans Frelse stedse være magtpaaliggende.

Tilslidst undskyldte ogsaa mange Slaver sig, at deres Tjenestes Haardhed lod dem ikke saa megen Tid tilovers, at de kunde lære Christendommen, men Nitschmann forestillede dem derimod, at han anvendte ligesaa megen Tid paa sit Arbejde, som Negerne paa deres; og dog alligevel havde han derhos saa megen Tid tilovers, at han kunde antage sig dem, og forkynde dem Jesu Rørdom.

Historiens Fortsættelse for Aaret 1733 paa St. Thomas.

Nitschmann paatog sig at opbygge et nyt Huus paa Hr. Carstens Plantage; og Dober forsøgte derimod nogle gange forgjeves, at drive sit Pottemagerhaandværk; thi alle de dermed anstillede Prøver mislykkedes. Hr. Lorentzen tilbød ham sit Huus og Bord saa længe, indtil der kunde blive en anden god Lejlighed for ham at ernære sig; men han ønskede heller at æde sit eget Bred, og havde gjerne flyttet ind til en Neger i hans Hytte, for at hjælpe ham at arbejde, imod at faae Slavekost hos ham; men det var ikke gjørligt.

Disse Omstændigheder udsatte Dober for mange Spotterier. Begge Brødrene bleve ellers overhoved af Mogle agtede og ærede som Guds Tienere, der vare komne for at omvende Slaverne; af Andre derimod bleve de foragtede, ja udskjeldte for at være Forfølgere, som man jo for jo hellere skulde jage ud af Landet; endog mange Negere, naar Brødrene førte dem til Gemnt, hvor uløfsalige de vare, saa længe de levede uden Christo i Verden, dreve Spot med dem og kaldte dem Daarer.

Nitschmann blev to gange syg; dog gik det snart over igjen. Dober derimod fik den vestindiske Feber, som pleyer at være dødelig for de fleste Europæer, som komme derhen, men han kom sig dog ogsaa inden ti Dage igjen. De øvede sig begge flittig i Bønner, forenede sig stedse fastere i Kjerligheden, og opmuntrede hinanden til vedvarende Troskab.

Den 17. April gik David Nitschmann om Bord, for at sejle tilbage igjen til Europa. For hans Afreise formanede han Anna og de andre Negere, som han havde underviist, til Standhaftighed og Troskab, og bad dem til Afsked, hvorved de tilkjendegave deres Kjerlighed til ham ved mange Taarer. Dober lod han beholde alt det, han havde fortjent, undtagen hvad han troede nødvendig selv at behøve til sin Tilbagereise. Enhver raadede Dober at rejse tilbage igjen med Nitschmann; men han vilde endogsaa blive alene paa sin Post, og troede, det var dog noksom allerede lagt for Dagen, at det var Herren, som havde sendt dem, endskjønt saa vare blevne Evangelium

gelium lydtige. Dette skrev han med Nitschmann til Menigheden i Herrnhuth, og bad, at Brødrene i Europa vilde ihukomme ham, og hjælpe ham at stride i Evangelio og sit Kald, at han maatte være troe derudi, da han troede vist, at han ved Frelserens Naade ikke skulde blive til Skamme i sit Haab.

Efterat Dober endnu engang forgjeves havde forsøgt, at ernære sig af sit Pottemagerhaandværk og Fiskerie, modtog han af Hr. Lorenzen det ham paa Aar og Dag tilbudne fri Logement; men den fri Kost vilde han ikke tage imod. Tre Uger derefter antog den ny Gouverneur, Hr. Gardelin, ham i sin Tjeneste, som Huushofmester, og det ydermere, som denne Herre sagde, for hans Gudsfrngts Skyld; hvilken Herre ogsaa formanede ham til at holde sig fast ved Gud, vandre for ham, og især vogte sig for de i Landet sædvanlige Synder; han spiste med Gouverneuren, og havde det i det udvortes saa godt, at de Skibsfolk, som han var kommen med til Vestindien, og som tilforn havde spottet ham, forundrede sig derover, og prisede ham lykkelig; men for ham, Dober, selv var det ikke saa ganske ret, ligesom heller ikke overeensstemmende med hans Plan, og han var ofte meget bedrøvet derover.

Dober efterlod dog derfor ikke at antage sig Negerflaverne. Negerindens Annas Mand, Gerd, havde endnu nylig tilforn været meget vred paa sin Kone, fordi hun havde udladt sig med, at de hedenske Lystigheder, som de hidtil havde fornøyet sig ved, vare hende nu utaalelige;
men

men nu yttrede han selv en Bængsel efter at blive salig. Han, hans Kone, og hans Svoger Abraham vare de tre første Negere, som forbandt sig i et Selskab med hinanden i den Hensigt, at sørge for deres Sjæles Frelse, og forsamlede sig til den Ende hver Uften. Dober besøgte dem flittig, og talede med dem om den Deelagtighed, som Hedningene have i den ved Christum forhvarvede Salighed; om Nødvendigheden at kjende sin Armod og indvortes Fordærvelse; om Troen, ved hvilken Verden bliver overvundet; om Fred med Gud og Samfund med ham, hvortil man kan komme ved Jesum Christum, vor Frelser, om Daaben, som en Pagt med Gud og en Besegling paa hans Naade, o. s. v.

Men der forefaldt mange betænkkelige Afsværlinger med disse Begyndere: Gerd tog paa ny Andeel i Hedningenes syndige Lystigheder, og begik saadanne Udskyelsler, at han derfor tilligemed andre Slaver blev tugtet, efter Gouverneurens Befaling; men det syntes som Abraham lod sig sin Omvendelse være meget magtpaaliggende, og han gjorde sig Umage for at lære at læse, for at kunne opbygge sig af Bibelen. Anna sagde: Om jeg kunde faae den hele Verden, og den skulde afholde mig fra Frelseren, saa vilde jeg ikke gjøre mig den Umage, at see den an. Da Dober engang spurgde hende: hvorledes hun befandt sig? svarede hun: Gud stee Lov! ret vel. Jeg har vel ikke for Arbejde havt Tid til at gjøre min Bøn mundtlig, men jeg har stedse i mit Hjerter raabt til Frelseren.

seren. Jeg takker Gud for den Raade, at jeg midt iblandt andre kan være hos ham. Det var hende meget om at gjøre, at ogsaa hendes Børn maatte lære at kende Frelseren. Dog havde Dober ogsaa undertiden Marsag, ikke at være tilfreds med hende, og at tale hende alvorligen til; men det havde den gode Virkning, at hun erkjendte sig skyldig og bedrede sig. Imod Slutningen af Aaret blev disse tre Lærlingers Genighed forstyrret formedelst Mistanke og Misforstaaelse; dertil kom de udvortes Tilfælde, at der var Hungersnød iblandt Slaverne, hvoraf der rensede sig dødelige Sygdomme, og Skrækken over Slavernes Oprør paa Den St. Jan udbredte sig ogsaa paa St. Thomas baade iblandt Blanke og Negere.

Dober kunde ikke for sit Embedes Skyld, som Huushofmester hos Gouverneuren, saa flittigt besørge Slavernes Underviisning, som han ønskede, og blev atter dødelig syg i Decembermaaned. Imedenshan holdt ved Sengen, blev han flittigt besøgt af hans bekjendte Negere, og forsømde ikke paa sit Sygeleje at undervise dem, og vise dem hen til Frelseren.

Da han i Januarii Maaned 1734 var kommen sig igjen, forlangede han sin Afsted hos Gouverneuren, paa det at han kunde anvende desto mere Tid paa Slaverne. Han drog derpaa til Tappus, hvor han fortjende sig noget lidet ved at holde Vagt for Borgerne, og paa andre Maader, behjalp sig knapt, og levede meest ved Vand og Brød, men var dog fornøjet, fordi han

nu ubehindret kunde arbejnde paa Negernes Sjæle. Hans Arbejnde paa at vinde Gouverneurens Nægere for Frelseren syntes at være frugtesløst; derimod havde han daglig Glæde af Umgangen med de tre Opvakte paa Compagnieplantagen, til hvilke endnu kom den fjerde, en Neger ved Navn Henrich. Han og Abraham besøgte Dober næsten dagligen et Pargange, efterat de havde fuldendt deres Arbejnde, omendstjænt deres Opseer ikke gjerne saae det. Alle fire bevidnede ofte med Glæde og Frimodighed, at det var dem om intet andet at gjøre end om Frelseren, og at det var kun deres Hovedsag, stedse at blive troere og lydigere imod ham. Abraham fortroed, at han ikke bedre havde anvendt sin Tid, og formedelt Mangel paa Oprigtighed hindret sig selv i Tilvert. Anna sagde, at hun havde en bestandig Drixt i hendes Hjerte til Bønnen, og ved hendes vedvarende Arbejnde forsømde ikke Umgang med Gud.

I April 1734 fandt Dober for godt, at modtage Hr. Adriaan Beverhouts Tilbud, som forlangede ham til Opseer og Huusholder paa sin liden Bomuldsplantage, paa hvilken vare ifkun 18 Negere. Men Menigheden i Herrnhuth havde imidlertid udvalgt ham til deres Eldste, og forlangt, at han skulde komme tilbage med næste Benlighed. Hans Afsked fra de opvakte Negere var meget rørende, og ledsaget med Bøn og Taa-
rer, samt de hjerteligste og eftertrykkeligste Formaninger til Bestandighed i Troen paa den Herre Jesum; hvorpaa han den 12 August 1734 tiltraadde

traadde sin Tilbagerense til Europa, og ankom
lykkelig til Kjøbenhavn den 27 November, og
den 5 Februarii 1735 til Herrnhuth.

En Brødre-Colonie afgaaer til St. Crux;
men ophører snart igjen.

I Aaret 1733 havde det Kongl. Bestindiske
og Guineiske Handelselskab tilkjøbt sig af Kronen
Frankerig dette i 38 Aar forladte Eyland St.
Crux, og den Danske Gehejmerraad og Oberkam-
merherre von Pless havde kjøbt sig sex Plantage-
grunde derpaa, som han vilde lade dyrke. Han
forlangede til den Ende 12 Brødre fra Herrnhuth,
hvilke han vilde bruge som Opseere over Slaverne,
og som paa samme Tid kunde forkynde Evange-
lium for disse Hedninge. Der fandtes ogsaa snart
et Antal Brødre villige dertil; dog blev det be-
tinget, og bevilget, at de maatte leve og handle
efter Brødrenes Kirkeforsatning.

Der reysede altsaa atten Personer, bestemte
deels til Colonister paa St. Crux, og deels til
Missionens Fortsættelse paa St. Thomas, i
August 1733 bort fra Herrnhuth, og kom i Sep-
tember til Kjøbenhavn i tre Selskaber under Au-
gust Gottlieb Spangenberg's ledsagelse, nem-
lig: Martin Schenk, Wenceslaus Weber,
David Weber, og Timotheus Fiedler, med
deres Hustruer; Tobias Leupold, den samme,
som tilforn vilde have reyst med Dober til St.
Thomas; David Mitschmann, som til Forstel
fra den, der havde været med Dober paa St.
Thomas, blev for sin Alders Skyld kaldet Fader
Mitsch-

Mitschmann; Matthæus Schindler, Matthæus Mißsch, Caspar Delsner og Martin Franke, uden at tage deres Hustruer med; og endelig de ugifte Brødre Georg Weber, Johan Bohm, Matthæus Kremser og Christian Meisser. Af dem skulde Tobias Leupold være Inspektør over de samtlige Plantager. De øvrige af disse Brødre vare Murere, Tømmermænd, Hjulmænd og Skrædere, hvorved de fleste havde haft deres rigelige Udkomme i Herrnhuth, og vare altsaa ikke af nogen Nød blevne drevne til at udvælge denne Vej.

Forbemaeldte fjorten Brødre og fire Enstre gik om Bord den 12 November 1733 paa Kompagniets Skib Eenigheden, men maatte overvintre i tre Maaneder i Norge, og kom først efter meer end 27 Ugers Forløb, og efterat de i 54 Dage ikke havde seet noget Land, til St. Thomas i Junii Maaned 1734.

Iblandt de atten nye Ankomne vare ikke fire friske Personer, og der døde strax efter deres Ankomst paa St. Thomas tre af dem, nemlig Johan Bohm, Timotheus Fiedlers Hustru og den gifte Broder David Weber. De øvrige, tilsligemed 12 for Oberkammerherren kjøbte Negere, affeylede den 31 Augusti til St. Crux, og ankom der den 1 September.

Landet var saa overgroet med Skov og Krat i de 38 Aar siden de Franske havde forladt det, at der neppe var saa megen frie Plads, en Person havde kunnet sætte sig ned. De maatte derfor behjælpe sig under nogle Telter saa længe, indtil

en Plads kunde blive gjort ryddelig, og et Huus opbygget derpaa; og de bleve imidlertid grusomt plagede af Insekter, og havde næsten intet andet, end noget Brakvand at drikke. Desuden faldt endda den store Regntid ind, førend de kunde flytte ind i Huset, hvorover de udstode meget af Regn og Storm; og da de endelig vare flyttede derind udi, slog Regnen ligeledes gennem Taget, som ikkun var af Siv og Rør og en kunde holde Regnen ude. Derover døde atter inden kort Tid fem Personer, nemlig: den ledige Broder Christian Meisser, den gifte Caspar Delsner, David Bebers Enke Dorothea, Matthæus Kremsen, Benzel Bebers Hustru Elisabeth, samt Koloniens Lærer Matthæus Milsch, og Inspektøren Leupold.

Hertil kom endnu de paa Kysen af adskillige Marsager imellem dem opkomne Uenigheder, saa der var Mangel paa den ret hjertelige Kierlighed og Eenighed, hvorover deres Hjerter bleve opfyldte med Forrædelighed og Kummer, hvilket Missionæren Dober vel søgde førend hans Afreise at faae høvet, men naaede ikke sit Ønske; videre, urene Hensigter, mere at forhøve noget for sig, end antage sig Hedningene; Indflettelse i Verstlige Handeler og vidtløftige Forretninger sølede de overhoved liden Drift til Evangelii Forkyndelse; og naar det undertiden ogsaa skede, saa gik deres Foredrag mere ud paa et fromt ustraffeligt Levnet, end paa at vise de arme Negerer hen til Verdens Synders Forsoner; de havde selv endnu ingen fuldkommen Indsigt i Evangelium,

gelium, og havde endnu ikke lært at hidlede al
 Lyst og Kraft til et gudeligt Liv fra Frelserens Li-
 delse og Død; man saae mere paa den udvortes
 Bandel, end paa Hjertet, og var ofte for stræng
 i Smaating, hvorunder den hjertelige Bro-
 derkjerlighed maatte lide.

Dog var deres Arbejde paa Hedningene ikke
 ganske uden tidligere eller sildigere Frugt og
 Nytte. I sær maae den her døbte Creolneger
 Mingo erindres, til hvis Omvendelse af Hjertet
 til Frelseren de tjende til den første Anledning.
 Denne Neger, som ellers gjorde Tjeneste med sin
 Musik ved Lystigheder, blev siden en troe og vel-
 signet Hjælper ved Missionen paa St. Thomas.

I Martimaaned 1735 maatte de endnu til-
 oversblevne otte Brødre paa St. Cruz forlade den
 Plads, som de i et halv Aar med deres Neger
 havde bearbejdet, og paa ny igjen begynde at op-
 rydde og dyrke en anden, som blev dem anvist,
 over hvilket Arbejdes Besorgelse saavel som over
 Slaverne Fiedler blev beskikket til Opseer forme-
 delst hans gode Indsigt i den vestindiske Landhuus-
 holding.

Imidlertid havde Menigheden i Herrnhuth
 besluttet, saavel at understøtte Colonien paa St.
 Cruz med nye Colonister, som og at fornye Mis-
 sionen iblandt Negerne paa St. Thomas. Til
 den Ende bleve 11 Personer affendte fra Herrn-
 huth til St. Thomas og St. Cruz, nemlig tre
 ledige Brødre, Caspar Güttner, Martin
 Barthol og Matthæus Freundlich, af hvilke
 den første var bleven ordineret af Biskop David

Mitschmann; den giorte Chirurgus Gottlieb Kretschmer; de fire Koner, Anna Mitschmann, Elisabeth Delsner, Maria Junk og Judith Leupold, hvis Mand vare reysde med det første Selskab til St. Cruz; et Par Egtefolk, Johan Gold og hans Hustru, og endelig Enken Anna Berger, hvilke ankom til St. Thomas den 28 Maii 1735.

Præsten Caspar Guttner lod sig det være en Hovedsag, at faae de endnu øvrige Brødre ud fra den Indvikelse i Næringsager, som de vare komne i, og at indlede dem til et Christum ganske hengivet Sind; de en Tidlang forsamte daglige Forsamlinger til Bøn og til Vidnesbyrd om Jesu Christo bleve begyndte igjen, og Nidkjerheden for Slavernes Frelse opvåkdes paa ny.

Men disse Nyeankomne bleve ogsaa hemsøgte af hæftige Sygdomme. Mange af dem døde, nogle reysde tilbage til Europa, og om tre, som ogsaa vilde reyse tilbage igjen, har man aldrig faaet vis Efterretning, hvor de ere henkomne. Endelig ophørde denne Colonie ganske, da Mathias Freundlich i December 1736 begav sig til St. Thomas, til Friderich Martin, som der begyndte den forladte Mission igjen, hvorom nu i det Følgende skal blive meldet.

Missionærernes Skjebne paa St. Thomas
i Aaret 1736. o. f.

Siden Dober's Bortrense var der ingen mere paa St. Thomas, som antog sig Neger-slaverne. Men den Broder Friderich Martin, som vel af

af Dober havde faaet Underretning om alle de store Besværligheder derved, lod sig dog alligevel derover ikke affholde fra at begive sig derhen. En ungivt Broder, Joh. Andreas Bönicke, som var Skræder, fulgte med ham, for ved sit Haandsværk at skaffe ham Underholding, og Lægen Theod. Wilh. Grothaus fulgte ligeledes med, for at undersøge Marsagerne til de mange Sygdomme. Den 2 December 1735 gik de om Bord paa et Skib i Holland, og ankom til St. Thomas den 13 Martii 1736. hvor den for dem forhen ubekjendte Chirurgus Neder var dem strax behjælpelig til at faae noget at leve af.

Allerede Dagen derefter blev Martin bekjendt med de opvakte Negerflaver, som Dober havde havt i sin Pleje, hvilke toge meget kjerligt imod ham, og lovede, at de af ganske Hjerter vilde søge Frelseren. Den næste Søndag gik han til Compagniets Plantage, og undervejs bad han Frelseren med mange Taarer om hans Belsignelse. Da en ung Neger, ved Navn Immanuel, kom ham i Møde, spurgde han ham: "Vil du lære at kjende din Frelser, der har, som Guds Lam, baaret al Verdens Synder? Han svarede: meget gjerne; og tilbød ham to Høns til en Erkjendtlighed, om han vilde lære ham at kjende Gud. Martin bad ham derpaa komme hjem til sig om Aftenen, og han blev siden en af de første, som antoges til Daaben.

Paa Compagnieplantagen læste Martin noget af den Hollandiske Bibel for Negerne, forkyndte dem Guds Naade i Christo, og bad saa
inder-

inderligen med dem, at deres Hjerter bleve kraftigt rørte og opmuntrede. Han havde paa Neyssen lært noget Hollandsk, i dette Sprog taledede han altsaa med Negerne, og blev mestendeels forstaaet af dem. Tallet paa hans Lærlinge tog Dag fra Dag til, af hvilke han ogsaa gav Nogle Underviisning i Læsning og Skrivning.

Lægen Grothaus døde allerede den fjettede Dag efter hans Ankomst. Bönikes Profession gik snart meget godt fort for ham. Martin besørgede Huusholdingen og Kjøkkenet, og var i øvrigt en flittig Sjælesørger for Negerne. Han gjorde to Besøgelser paa St. Cruy; men fornemmeligen besøgte han Negerne paa mange Plantager. De, som havde hørt ham, fortællede det til andre igjen, og saaledes udbredde det sig inden en kort Tid over hele Den; men han udstod derhos meget paa hans Næser til Guds ved den store Hede. Han havde dog den Fornøjelse, at Negeren Elas opbygede paa denne Tid et lidet Huus til Negernes Forsamlinger.

I Fjærningen havde mange blanke Indvaanere viist megen Fjendelighed imod dette Missionsværk, eller dog i det mindste ikke lagt Hindringer i Vejen derfor. Men nu begyndte adskillige Plantage-Ejere, som førde et flet Levnet, ikke allene at holde Slaverne paa alle muelige Maader tilbage fra Bredrene, men endog at udraabe dem som skadelige Folk. Negerne lode sig dog hverken med Trudseler eller Haardhed afholde, men bleve meget mere langt begjerligere efter deres Sjælefrelse, og Lærlingernes Tal vorde mærkeligt:
Disse

Disse Udbrud af Vidrigheder lagde sig ogsaa snart for denne gang, og mange Blanke, foruden Hr. Carstens, som allerede tilforn var en bekjendt Ven af Missionen, viisde sig venstfabelig sindede imod Missionæren Martin, og tilkjendegave paa det tydeligste deres Velbehag over hans Arbejde.

Iblandt Martins Negerlærlinge vare adskillige, som han ansaae for bequemme til at kunne blive døbte, hvorfor det var fornødent, at der kom en af Brøderkirkens ordinerede Lærere til St. Thomas, hvilket og blev overdraget til Biskop David Nitschmann, som dengang var i Pensylvanien; men da han blev hindret derudi, saa overdrog han til den ordinerede Broder Aug. Gottlieb Spangenberg, som havde sin ordentlige Post i America, at visiter Missionen paa St. Thomas, og vendte selv tilbage til Europa. — Spangenberg ankom til St. Thomas den 10 Sept. 1736, hvor han først og fornemmeligen erkyndigede sig om de opvakte Slavers Omstændigheder, hvilke gavede ham megen Marsag til hjerteligen at prise Gud. Engang traf han i Følge med Martin den forberemte Neger Clas, da han i sin Hytte læste Johannis Evangelium for en Mængde sorte Slaver, hvilket de hørde paa med den største Begjerlighed. — Negerinden Anna derimod, som havde givet den første Anledning til Missionen, var paa nogen Tid bleven efterladt, og syntes at være tilfreds dermed, at hun havde faaet mere Kundskab, og kunde læse Herrens Ben uden ad. Hendes Broder, Negeren Abraham, be-

kjendte

kiendte sit Hjertes Tilstand under mange Laarer, og beklagede, at han i Henseende til Troe og Tilid til Gud var endnu langt tilbage efter Abraham, alle Troendes Fader. Den unge Neger Immanuel gjorde god Fremgang, og forfikkrede, at han fra Ungdom af havde havt en Længsel efter en større Guds Kundskab, og stedse inderliggen ønsket at lære at læse og blive en Christen. En anden Neger, ved Navn Jost, havde ogsaa en alvorlig Længsel efter at blive Jesu Lærdom Indig, og det var ham ikke for meget, at gaae en lang og meget besværlig Vei om Natten for at blive underviist. Men den med Dober bekiendte Frie-neger og Smed Alexander vilde ikke indlade sig med dem.

Derimod gjorde en gammel friegiven Negerinde, Marotta, dem en hjertelig Glæde. Hun var endnu en Hedning, men hun frygtede Gud af Hjertet ligesom Cornelius. (Apost. G. 10). Før end hun om Morgenens tog nogen Mundfuld til sig, faldt hun paa sine Knæe, bøjede sit Ansigt til Jorden, og tilbad. Før end hun gik til Sengs gjorde hun ligesaa, og havde en stor og ugemeen Verbødighed for Gud. Hun sagde, at hun havde lært det i hendes Fæderneland Africa af hendes Forældre, og at ogsaa Andre i hendes Land tjendte Gud saaledes; men de Negere, som boede ved Søekanten, vidste intet deraf. Hun kunde ikke begribe, at de hvide Mennesker havde saa liden Verbødighed for Gud, og gjorde ham kun ligesom en Compliment. Da hun endnu var meget syg af Koldfeberen, spurgde man hende, om hun brugte

brugde ingen Medicin? Hun svarede: O Næn! Gud har lagt mig ned paa Engelenet, han vil ogsaa nok hjælpe mig op igjen; Naar jeg kun seer paa Gud, saa gjør han mig frisk til rette Tid. Naar hun fik nye Frugter, hvad det end var for Slags, saa spiste hun intet deraf, førend hun havde taget og brændt noget af samme til et Offer. Derpaa faldt hun paa Knæ og talkede Gud af Hjertet, som havde givet hende Sundhed til at plante de Frugter, og sparet hende Livet til at kunne nyde dem. Til hendes forhenværende Herre sagde hun engang, da der var død et Barn for ham: Han maatte ikke bedrøve sig saa meget derover; thi det kom jo fra Gud, og der skede intet uden hans Villie; men dersom han ikke var fornøjet dermed, saa kunde han let fortørne Gud. Det var meget vigtigt for hende, at Gud sendte Folk over Havet, til at forkynde Livets Ord for de stakkels Negere, og hun formanede de andre Negere som en Moder, at de dog skulde give Algt derpaa. Da man spurgte hende, om hun ikke ogsaa vilde høre noget om Christo? svarede hun: Jo jeg vilde gjerne! men det er blevet mig sagt, at jeg maatte lære først godt Hollandsk og siden ogsaa at læse, og naar dette var sket, saa kunde jeg og lære at bede; men dertil er jeg for gammel. Det blev hende derimod betydet: Gud forstod alle Sprog, vidste ogsaa hendes Hjertes Altraa, og vilde høre al hendes Begjering; hun skulde altsaa kun endnu bede med Iver, og ikke blive træt af at bede, at Gud fremdeles vilde endnu give hende mere Lys og Kundskab. Hun havde nogle
dunkle

dunkle Begreber om, at der er ikkun Een Gud, og at Gud er Fader, Søn og Aand; hvoraf man kunde slutte, at der maatte have været christne Lærere i hendes Land. Men om Jesu Christo havde hun slet ingen Kundskab. Derimod pleyede hun aarligen at ofre et Lam, for at forløse Gud. I Forstningen kunde hun ikke begribe det, man betydede hende, at saadanne Offere vare nu umødvendige og ugyldige, efterdi Guds Søn havde hengivet sig selv til et Offer for os; men da hun blev anvist, at udbede sig den Naade af Gud, at hun maatte kunne troe det, slog hun sig med Glæde Dagen efter for sit Bryst og sagde: Her er jeg forfikkret, at det er saaledes, som I have sagt mig! Fra den Tid af ophørde hun med hendes Offer, men til Høytiderne tillavede hun dog alligevel et Lam, bad nogle Negere til Gjest derpaa, og forbandt sig med dem til en sluttig Ven, hvilken de vilde lade opstige til Gud som et vellugtende Røgoffer.

Bidere gave to døbte Negere, Mingo og Andreas, som tilhørte Hr. Carstens, og af hvilke den første var Underinspektør paa Plantagen, det skønneste Haab om sig til en grundig Omvendelse, og bleve derover anviste, Tid efter anden at tale ret fortrolig med hverandre om deres Hjertes Tilstand; og paa denne Naade at befordre deres Tilvæxt i Jesu Christi Kundskab, og i at erfare sammes Kraft paa sig. De vare fuldkommen overbeviste, at de gode Tanker, som de hidindtil havde havt om sig, havde ikke havt nogen Grund, og lode sig af Hjertet være maagpaaliggende.

liggende, at blive Jesu sande Disciple, uden at lade sig afholde derfra ved den Spot og Forhættelse, som de derover paadroge sig.

Endelig bleve Brødrene ogsaa bekjendte med en Mulatinde, eller halvsort Slavinde, ved Navn Rebekka, som de sandt at være skiftet til Guds Rige, og som af hendes Herskab blev holdt som et Barn. Hun havde lært at læse, og faaet en god Kundskab af den hellige Skrift og andre Bøger, hvormed hun var de Negerinder til Nytte, som tjende med hende i samme Huus, og formaaede dem ofte til Guds og Jesu Kjerlighed. Hun havde ikke allene med Uttraa ønsket, at der engang maatte komme en Lærer, som viisde hende og de Andre Vegen til Saligheden, men hun forfikkrede endogsaa længe for Martins Ankomst, at Gud vilde vist sende saadan en Person til dem. Hun besøgte Brødrene næsten hver Dag, med hendes Herskabs Tilladelse. I hendes Ungdom var hun bleven døbt af en catholsk Pater, efter hendes indstændige Forlangende.

Endog foruden disse Personer blev Tallet paa de Slaver, som søgte Underviisning, saa stort, at de ved den sædvanlige Aftenforsamling ikke alle kunde faae Plads i Brødrenes Baaning; og iblandt Brødrenes Benner lod især Hr. Carstens sine Slavers Omvendelse være sig magtpaaliggende, og efter sin Vone at tilintetgjøre nogle ildefsindede Personers Bestræbelser.

Med den Kongelige Gouverneurs Forevisende og Samtykke paa St. Thomas bleve derpaa disse tre Negere, Immanuel, Jost og Elas,
D
døbte

debte af Hr. Spangenberg den 30 September 1736 paa Hr. Carstens Plantage Muskitebay, i nogle Brødres og Søstres samt adskillige opvalte Negeres Nærværelse, efterat den Lærdom om Daaben var endnu engang tydeligen bleven dem forelagt om Natten tilforn, og de i Bennen vare blevene anbefalede til Guds Naade, samt efterat de offentlig og med Frimodighed havde besvaret nogle Spørgsmaale, da den første af dem blev kaldet Andreas, den anden Petrus, og den tredje Nathanael. Efter Daabsakten blev Fredens Kys givet dem, og Kirkevelsignelsen lyst over dem. Ved deres Tilbagekomst til Tappus, blev holdt det første Kjerlighedsmaaltid med dem. Paa denne Dag indfalder altsaa Negermenighedens Begyndelse paa St. Thomas, hvoraf disse Tre vare den første Brøde. At Anna, som var iblandt de allerførste Lærlinge, endnu ikke blev deelagtig i Daaben, forhjalp hende til nøyere Kundskab om sig selv, og til Anger over sin Tilbageblivelse i den indvortes Tilværelse.

Nu tælte man allerede henimod 200 Negere, som vare begjerlige efter en nøyere Kundskab om Gud i Christo. Dem gav man hver Dag om Aftenen Underviisning i Tappus, hvilken var dem saa kjær, at de for dens Skyld, efter deres tunge Dags-Arbejde gik en lang Vei i den mørke Nat. Ferend de alle bleve forsamlede, gav man Anviisning til at læse og skrive. Den, der fik en Læsebog, anvendte ethvert frit Øyeblik til at læse derudi. En af de unge Negere blev sin berøvet, hvilket smertede ham meget; dog ønskede han kun, at

at samme maatte blive den, der havde taget den, en Anledning til at lære at kjende Jesum og blive salig. Mange, som blot vare komne i den Hensigt at lære at læse, fik ved den Lejlighed ogsaa Lyst til at lære at kjende Frelseren, og at blive deelagtige i hans Naade.

Efter Skolearbejdet blev synget; derpaa fulgte den egentlige Underviisning i Christendommen og Guds Ords Foredrag, og til Slutning blev bedet; de, som vare komne langvejs fra, lod man derpaa gaae hjem, men med de øvrige enkelte Personer holdt man fortroelige Samtaler, som ofte varede til Midnat.

Nogle fra St. Crux paa nogen Tid herhidskomne Systre antog sig især trosliken de opvakte Negerinder. Efter deres Bortrejse gjorde den forbemeldte Mulatinde Rebecka det samme. Men naar en Neger eller Negerinde vilde finde sig, som endnu levede i aabenbare Synder, saa blev Udgangen til Forsamlingerne dem nægtet saa længe, indtil de bleve anderledes til Sind, og bade alvorligen om at antages igjen.

Til Besøgelse paa Plantagerne blev især Søndagen anvendt, hvilken Slaverne have frie. Martin havde en besynderlig Gave til at vinde Sjæle for Frelseren; han søgte Negerne, fortælte dem, hvor kjerlig Frelseren var sindet imod dem, og hvor meget han havde gjort og lidt for deres Skyld, viisde dem paa en fattelig Naade, at de Undskyldninger havde ingen Grund, som de maaſkee vilde forebringe; og naar en Neger lod sig merke med, at det havde gjort et Indtryk hos ham,

ham, saa gif han saa længe efter ham, indtil han havde vundet ham for Frelseren. Undertiden blev han henreven af en brændende Nidkierhed til saadanne Nidler, som ikke i Almindelighed kunne anprises en Missionair; F. Ex. Han rev engang en Negerinde midt ud af en Dands, og ved at foreholde hende den guddommelige Naade og Kjerlighed lod hende ingen Nøe have, førend hun besluttede sig til at lade Verden med dens Lyst fare, og blive Frelserens Eyendom. Martin havde allerede længe hvilet i sin Grav, da hun fortælte selv dette, og søjede til, at hun aldrig kunde takke ham nok for den Trofasthed, som han viisde imod hende. Han omgikkes med Slaverne, som han var deres Ege, hvilken ganske usædvanlige Opførsel gjorde saa meget større Virkning hos dem, da han især paa den Tid, der var Hungersnød, deledte sin ringe Forraad med de trængende Troende og Bantroende, og ræddede dem derved undertiden fra Døden.

Negerne udbredde nu den gode Efterretning om Jesu Christo og deres troe Lærer over hele Den, og hvo af dem der havde smaget Guds Kjerlighed i Christo Jesu, søgde ogsaa at forhjelpe andre til at nyde samme. Da der endelig blev merket en stor Forandring i de opvakte Slavers Wandel, saa fandt deres Ord desto lettere Indgang. Imidlertid beviisde de to døbte Slaver Andreas og Petrus sig især som troe Medhjelpere ved dette Herrens Værk; de førte mange Sjæle til Christum, styrkede de Svage, og hjalp de Bildfarende tilbage paa rette Vej.

De ombvendte Slavers og deres Læreres Lidelser forhindre ikke Negerne Ombvendelses Fremgang.

Men da Jesu Nige saaledes udbredde sig, begyndte Satan *) og hans Anhang at sætte sig derimod. Man søgde ved allehaande Spottenavne at gjøre Jesu Disciple foragtelige, og at udgive Brødrene for falske og vildfarende Lærere. Lode Slaverne sig derved ikke afholde fra dem, saa faldt Spotten og Forfølgelserne paa Slaverne selv. Iblandt de hedenske Slaver vare ogsaa Folk, som bleve vrede derover, naar deres opvakte Medslaver ikke vilde mere tage Deel med dem i det gamle syndige Væsen.

Forstandige Herrer lode vel deres Slaver gjerne nyde Underviisning af Brødrene, og glædede sig, naar de mærkede Spor til en sand Ombvendelse hos dem; andre derimod søgde ved Hug og Slag at affrække dem dersfra, borttog de Bøger, som Slaverne havde faaet, og opbrændte dem; ja man søgde ogsaa at faae Vurigheden opbragt imod Brødrene, men som dog ikke lykkedes, undtagen at man ey vilde tilståde, at Slaverne bleve underviiste i Skrivning. Missionairerne maatte lide meget paa denne Tid, da Spangenberg endog engang nær var blevet stenet af dertil underkjøbte Soldater. — Den uforstandige Pöbel iblandt de Blanke forekastede Negerne, at de vare en Djevelens Skabning, og derfor uskikkelde

D 3

til

*) Saaledes udtrykker Udtogets Forfatter sig her, hvor Oldendorp kun siger die Liebhaber der Finsterniß.

til al Deelagtighed i den evige Salighed; og Negeren Mingo paadrog sig derved megen Lidelse, fordi han, som nu var bedre oplyst om det Modsatte, paastod og forsvarede, at de sorte Menneſker vare ligesaa vel ſkabte af Gud, og ved Jeſu Blod igjenløste til den evige Salighed, ſom de Hvide. Videre foregav man, at Slavernes Omvendelse var meget ſkadelig for deres Herrer, fordi diſſe maatte give dem frie, naar de vare blevne døbte; eller, om dette ogsaa ikke ſkede, ſaa vilde dog Slaverne blive alt for kloge, og ligesaa gode ſom de Hvide; ligeledes ſkulde de blive tilbøynelige til Oprør; man fremſtillede endogsaa falſke Vidner imod dem, at de ſkulde have foregivet, de vare ikke pligtige til at arbejnde for deres Herſkaber, efterdi de vare ligesaa vel døbte Chriſtne, ſom de.

Saaledes vare Omſtændighederne, da Spangenberg den 16 October 1736 endte ſin Viſitation paa St. Thomas, og vendte tilbage igjen til ſin Poſt i America. Han var den førſte, ſom taledede creoliſk med Slaverne, hvilket ogsaa ſiden den Tid ſædvanlig er ſkeet af andre Miſſionærer. I Øvrigt maatte han dele Armod og Nedrigheid med Martin og hans Medhjælper, da de vare ſaa fattige, at de ikke engang kunde holde en eneſte Slave, og derover maatte forrette ſaadant Arbejnde, ſom ellers ingen Europæer beſatter ſig med i Veſtindien.

Nogle Dage efter Spangenbergs Afreſe gjorde Fridr. Martin en Beſøgelse hos Negerſlaverne paa St. Cruy. De troende Negere paa St.

St. Thomas gave ham en skriftlig Formaning med til samme, at de skulde føre sig den Lyshed vel til Nytte, som de havde, til at lære at kjende Frelseren. Mange paa St. Crux lovede ogsaa Martin, med ny Alvorlighed at søge Guds Naade, og blive Evangelium lydige, og kom flittigt til Underviisning hos ham. Disse vare meest alle af de Plessiske Plantager.

Mesterknechten paa Compagnieplantagen havde hidtil stedse viist sig tvær imod Brødrene, men nu var han bleven saa forandret, at han modtog dem kjerlig, da de kom derhen, og lovede, ikke mere at hindre Slaverne fra at betjene sig af deres Underviisning, men meget heller at være dem behjælpelig dertil, ja og selv at føre sig samme til Nytte. Men da der var ingen Lærer paa St. Crux, saa blev Fiedler opmuntret af Missionæren Martin, til at antage sig Slaverne saaledes, at de maatte komme til en levende Kundskab om Jesu Christo og finde Hvile hos ham for deres Sjæle; hvortil han og viisde Lyst og Villighed, endskjönt han dog siden søgde mere at befordre sin egen timelige Fordeel.

Den 5 November kom Fridr. Martin tilbage igjen til St. Thomas, hvorhen den Broder Matthæus Freundlich ogsaa rensde til ham i December samme Aar fra St. Crux, saa der nu var ingen Broder tilbage mere der, undtagen Timotheus Fiedler. Ved Martins Tilbagekomst fandt han sin Medhjælper Bönicke i en beklagelig syg Tilstand baade i Henseende til Legeme og Sjæl. Han og Freundlich bleve ogsaa ofte syge, og

naar Freundlich ikke kunde arbejde, leed de megen Mangel; saa de endog engang skulde have været ganske hjælpeløse, dersom ikke Frue Carstens havde antaget sig dem og sendt dem en Negerinde til Opvartning.

Til disse Lidelser kom endnu adskillige Anfald af ildefindede Mennecker: To flemme Skarn vilde engang om Natten, under skrækkelige Udskjeldelser, brække ind i deres Huus, og en andengang fik Martin Stokkeprugl for en bevist Kjerligheds-tjeneste.

I den trykkende Hungersnød, der var sidst i Marts 1736, blev det Brød, som de havde kjøbt for deres sidste Penge, stjaalet fra dem; men endnu samme Dag bragde en Neger dem et lidet Fad med Kjød, og de fik ligeledes nogle Penge ind, at de kunde købe Brød og Meel for igjen.

Det smerteligste for dem var, at nogle Blanke sagde paa alle Maader at udslukke Gnisterne af den guddommelige Naade i Slavernes Hjerter. Især maatte de Negerinder, som ikke længer vilde lade sig misbruge til Synd, udstaae meget; men de leed alting med Taalmodighed, og een sagde: Har jeg dog lidt saa meget for Ondt, jeg har begaaet; hvorfor skulde jeg nu ikke og lide noget for det Godes Skyld?

En Europæisk Læge var bleven ombudet at aarelade en syg Neger; men da han foresandt denne bedende, saa vilde han længe ikke gjøre det, men tilenskede ham meget mere al Ulykke. Men jo mere Lægen bandede, jo ivrigere bad Negeren Gud om Naade for Lægen.

Paa

Paa en Plantage, hvor mange Negere vare Troende, var Mesterknegten dem meget ugunstig. Men da han engang udødsde sin Brede over dem, tog en Negerinde Bibelen, og læsde nogle Steder op for ham deraf, hvilket havde den Virkning, at han kom til Estertanke og lod dem siden have Fred.

Dog havde Tidelserne ikke over alt en god Virkning hos dem, som de traf paa. En Negerinde tabte sin Standhaftighed over den vedvarende haarde Behandling, og lod den Beslutning fare, at omvende sig. En anden Negerinde derimod, som endnu ikke nogentid var kommen til Brødrene, og dog alligevel togange havde faaet haarde Slag, for hun skulde holde sig borte fra dem, faldt nu paa de Tanker, at den Underviisning, de gave, maatte være noget vigtigt, og besluttede at gaae til dem, som hun og gjorde, og fandt saa megen Smag og Trøst for hendes Hjerter derved, at hun siden ikke ved nogen Ting lod sig afholde at blive derfra.

Fridr. Martin vedblev, uagtet al Modstand, at udbrede Jesu Christi Kundskab iblandt disse sorte Hedninger, og tog ofte en døbt Slave med sig paa sine mænsommelige Landbesøgelse, da han befandt, at det var af stor Bægt hos de øvrige Negere, naar en af dem stadfæstede hans Foredrag om Troen paa Jesum, om Syndernes Forladelse, og om Liv og Salighed ved Jesum, og bevidnede, at saaledes havde han selv erfaret det. Paa mange Plantager vare 30 til 40 opvakte Slaver, og gemeenlig kunde det Huus, hvor

Martin forkyndte Evangelium, ikke rumme Tilhørerne. De døbte Negere underviste siden andre igjen; og de forsamledes om Aftenen for at opbygge hverandre. Mågtet disse Slaver ere ogsaa meget fattige, bragde de dog efterhaanden saa meget tilsammen, at visse Fornødenheder kunde derved bestrides, og mangen en Fattigs Nød afhjælpes.

Martin saae til sin Glæde mange Virkninger af den guddommelige Naade paa Negernes Hjerter: En, ved Navn Matamba, der endnu som Hedning havde længtes efter noget bedre, havde en stor Glæde, da han blev bekendt med Bredrene, og fik en liden Bog af dem. Hans Mesterknegt sagde: Ach, kunne de Blanke ikke holde Guds Ord, hvor meget mindre skulle de Sorte da kunne det! Matamba svarede: Han troede gjerne, at de, som ikke troede Guds Ord og heller tjende Synden, kunde ikke holde det; men hvo som troede derpaa, den blev undervist af Guds Aand, og kunde og holde det. Mesterknegten blev derved vred, tog den lille Bog fra Slaven, skjældte ham ud, og demde ham til langt haardere Arbejde end forhen, hvilken Straf han taalig leed. Men da Mesterknegten forklagede Matamba og de øvrige Slaver for deres Herre, at de stedse sad og lærte, men maatte derhos tilstaae, at de slet intet forsømede af deres Arbejde; saa ruskede deres Herre, at alle hans Negere vilde gaae i Lære hos Martin. Efter denne Mesterknegt kom en anden, af hvilken Matamba og hans Ege maatte endnu udstaae langt mere;
men

men han blev bestandig, og havde den Glæde, at Mesterknechten forandrede sit Sind.

En døbt Neger, ved Navn Petrus, skrev et Brev til En, hvorudi han melder: "Jeg er meget glad over den Naade, som jeg har faaet af Herren i mit Hjerte; derfor har jeg afftaaet fra det onde Væsen, og fattet Kjerlighed til den Herre Jesum Christum, som er død for os. Vi bede Herren med hinanden: O kjære Herre! forbarm dig over os arme Skabninger; velsign os allesammen; lær os ret at kjende dig, saa at der intet Ondt bliver iblandt os; lad os gjøre Godt, saa at ingen Hovmod, ingen Gjerrighed, intet Skjerlevnet, og intet Horerie er iblandt os. Lad intet af disse onde Ting være iblandt os!"

Abraham forklarede sig saaledes i et Brev: "Jeg takker Herren, fordi vi see, hvad vi ikke havde formodet, at vi skulde kunne blive til en vor Herres Jesu Christi Menighed. Vi have forhen været ligesom Fæet; derfor have vi ikke tænkt, at der var nogen Naade for Hedningene. Vi takke Herren, for Martin er kommen til St. Thomas, for der er Naade for Hedningene. Vi tilbede den Herre Jesum hjerteligen, og haabe Naade af ham."

Mulatinden Rebekka skrev: "Jeg har ikke vidst, at der var saadant et aandeligt Liv til. Jeg har vel altid havt Lyst til Herrens Bey, men har ingen ret Grund havt derom, men stedse længtes efter en Lærer, som kunde undervise mig. Ach, hvor god er Herren! Hjælper mig at prise ham,
som

som uddrager mig fra Mørket. Jeg vil af ganske Hjerter tage hans Kors paa mig, og efterfølge hans fattige Liv; men hvor elendig finder jeg mig selv! Ihukommer mig i eders Ven!"

Missionens Fremgang og Missionærernes
Skjebne paa St. Thomas i Aarene
1737 og 1738, o. f.

Da en ordineret Lærer nu var fornøden til en christelig Menigheds Indretning af de troende Negere, saa blev Fridrich Martin den 25 Januarii 1737 (efter den baade i gamle og nye Tider brugelige Maade) skriftligen fraværende ordineret af Brødrenes Biskop David Nitschmann til Præst, og derom blev meddeelt Efterretning til Kjøbenhavn saavelsom til Gouverneur paa St. Thomas. Han døde derpaa adskillige gange, saa at de Døbtes Tal var nu 30; men af dem blev Nathanael udelukt fra Menigheden igien, formeddelt hans urigtige Bandel.

De to Negere, Andreas og Petrus, vare de første iblandt de Døbe, som den 30 November 1737 bleve deelagtiggjorte i den hellige Nadvere tilligemed Brødrene; og siden Tid efter anden endnu flere, efter foregaaende Confirmation, hvorved dem først bleve nogle Spørgsmaal forelagte til Besvarelse, og siden Betsignelsen meddeelt dem ved Haandspaalægelse.

Troende Negere, som vare blevne døbt af Catholske Geystlige, og udbade sig Brødrenes Pleje og videre Underviisning, bleve med Freds

dens Kys optagne i Menigheden, og i Bønnen anbefalede Frelseren til Naade.

I Februario 1738 inddeelte Martin sine Lærlinge i smaa Selskaber, hvilke han gav fire døbte Negerere, nemlig Andreas og hans kjædelige Broder Johannes; samt Petrus og hans Broder Christoffer, og den døbte Negerinde Anna Maria, til Hjelpere og Hjælperiske. Disse Selskaber forsamledes ugentlig eengang under Martins eller en af hans Medhjælperes Opsigt, for at tale fortrolig med hinanden om deres indvortes Tilværelse i Jesu Christi Kundskab og i at kjende sig selv, samt klage deres Nød for hinanden, opmuntre hverandre, og forbinde sig til hjertelig Forbøn for hinanden. Hvert Kjen var for sig selv indrettet i saadanne Selskaber. To Selskaber af de Døbte antog Martin sig selv; de øvrige bleve deels holdte af hans Medhjælper Freundlich, deels af de forhen benævnte Nationalhjelpere. Rebekka og den benævnte Anna Maria tjende især deres Kjen deri, og den gamle Magdalena, som ikke mere kunde komme ret langt, søgte at være de i Nærheden hos hende boende Slaver, og andre Bekjendte, som hun omgikkes, beforderlig i deres Tilværelse i Christo, og hendes Bestræbelser havde en velsignet Virkning.

Herforuden blev det af Martin overdraget til alle Døbte, at antage sig Lærlingene, flittigt besøge dem, og tjene dem med deres Naade og Gaver, samt bringe ham de fornødne Efterretninger om dem, hvilket tjende de Døbte selv til deres Hjertes destomere Befæstelse i Naaden.

Efter-

Efterat Martin fremdeles havde givet de troende Slaver den fornødne Underretning om Vægtstanden og dens christelige Førelse; saa indførte han i April 1738, at de troende Negere, som vilde træde ind i denne Stand, skulde offentlig indvies dertil, hvilket forårsagede en stor Glæde iblandt dem; kun blev den bedrøvelige Omstændighed tilovers derved, at mange af disse Slavers Herrer adskilte dem dog alligevel, naar de fandt det for godt, hvorpaa der først i Martimaaned foresaldt et bedrøveligt Exempel, i det de to Hjelperer Andreas og hans Broder Johannes bleve uden deres Hustruer henskiftede til St. Jan, til Afdrag paa en Gjæld, i Stedet for rede Penge.

Efter de første Christnes Exempel blev og undertiden holdt Kjerlighedsmaaltider med de troende Negere, for at befordre den hjertelige Kjerlighed og Samfund imellem disse af adskillige Nationer forsamlede Menighedslemmer.

Over Tugt og Orden blev holdt saa strengt som mueligt, Forsæller bleve straffede efter Omstændighederne lemfældigere eller haardere. De som vare ulhydige imod deres Herksaber, bleve saa længe udelukte fra Menigheden, indtil de bade om Forladelse og lovede Forbedring, hvilket frugtede mere end alle Hug og Slag af Mesterknegten. Ligesaaledes blev og forholdt med dem, som sang afgudiske Sange, levede i aabenbare Kjødets Gjærninger, eller gavede Forargelse paa anden Maade.

Paa de Plantager, hvor der var et stort Antal af troende Negere, bleve bestilte Opseere og For-
manere

manere af deres Middel, som maatte passe paa og vaage over, at Slaverne med al Trost og Forrettede deres Arbejde, vare lydige imod Mesterknægten, omgikkes broderligen indbyrdes, og overhoved levede overeensstemmende med Jesu Lærdom; hvilket gjorde et stort Indtryk hos mange Herrer.

Herforuden indrettede Fridrich Martin endnu en Menigheds Forsamling, hvis Hensigt var, at eenes om visse udvortes Sager, som skulde gøres eller lades til Menighedens Bedste. Naar Martin havde derved gjort sine Forslag, saa overvejede Menigheds Forsamlingen samme, og fattede en Beslutning desangaaende.

Men foruden alt dette holdt Martin ogsaa Tid efter anden Samtale med enhver enkelt Medlem af Menigheden om dens Tilstand; ved hvilke Lejligheder han efter Befindende kom dem til Hjælp med Trøst, Formaning og Advarsel. Der vare vel store Vanskeligheder forbundne med dette, formedelsk den store Mængde Slaver, og deres Udspreddelse over hele Den, men de bleve dog ogsaa ved Taalmodighed overvundne.

Den forhen ommeldte Missionshjælper Bönicke adskilte sig i Juliimaaned 1737 fra Martin og Freundlich, og anlagde en Art af en egen Menighed, hvorimod hines kjerligste Forestillinger slet intet kunde formaae hos ham; men den 3die September blev han dræbt af Lynild paa Marken.

Den 28 August 1737 fik Martin og Freundlich nye Medhjælpere fra Herrnhuth i Joh. Christoph Schöneweck og hans Hustru. Han drev
Bager:

Bagerhaandværket, og hun paatog sig, foruden Huusholdingen, Opsigten over Qvindekjennet iblandt Slaverne; men de døde begge endnu samme Aar i November. Martin og Freundlich vare altsaa igjen allene. Den sidste var en allene en velsignet Medhjælper, men bidrog ogsaa det meste til deres udvortes Udkomme med det han fortjende ved sit Skoemagerhaandværk, og han ægtede Mulatinden Rebekka, hvis Bielse Martin forrettede d. 4 Maii 1738 i de døbte Negeres og nogle Lærlinges Nærværelse.

Foruden andre Børn, som kom i Skole hos dem, antog de ni, som de forsynede med Kost og Klæder; men til en videre Opdragelses Anstalt, som de havde i Sinde, kunde det ikke bringes.

Det havde ellers ogsaa mangfoldige Ubequemmeligheder for Missionsværket, at Bredrene maatte boe til Leje i Byen Tappus; og den hele Mission var vaklende, saa længe de ikke selv eiede noget Sted at boe paa. De tænkte altsaa paa at faae en egen Plads uden for Byen i Besiddelse. Men omendskjænt de vare overbeviste om Nødvendigheden at faae saadan en Plads kjøbt, saa havde de dog slet ingen Midler dertil. Smidlertid vovede de at anmode Hr. Carstens den 10 Julii 1738, at kjøbe en liden Plantage med dertil hørende ni Negere til dem, hvilken den Tid skulde forauktioneres. Han lod sig den og tilslaae for noget over tusinde Rigsdaler, afstod den til Missionen, og fik siden sit Udsæg igjen med megen Taksigelse. Denne lille Plantage ligger i det saa kaldte Nyequarteer ikke langt fra Com-

Compagnieplantagen, og er tre Tusinde Fod lang og sex Hundrede Fod bred. Dens Beliggenhed gav Anledning til, at den blev dengang af Brødrene kaldet Basunebjerget; og den 12 August flyttede de sin Huusholding fra Byen Tappus til denne deres Plantage. De skildes i Fred og Kjærlighed fra Hr. Beverhaut, i hvis Huus de hidindtil havde boet til Vene. Anstalten til Negernes Underviisning i Christendommen blev altsaa fra den Tid af fortsat paa Basunebjerget; dog opførte den derfor ikke ganske i Byen. Mingo antog sig de opvakte Negere der; men Martin besegde dem flittigt, og havde et Værelse til sit Brug i Hr. Carstens Huus.

Nu havde Brødrenes Missionsarbejde faaet en væsentlig Befordring ved bemeldte tilkjøbte Plantage; men det blev paa samme Tid indviklet i store og betænkelige Vanskeligheder fra en anden Side. Den 27 August 1738 indgav den reformeerte Præst Borm en Ansøgning til Gouvernementet: At det maatte blive undersøgt; om Pietisterne, eller Herrnhutherne, havde noget lovligt Kald, til at administrere Sacramenterne, og forrette andre Kirkeforretninger? Og ifald de handlede derudi paa en ubeseyet Maade, da at forbyde dem sligt, og forsare imod dem efter de Kongelige Loves Strænghed. Gouverneuren fandt sig herover bevæget til at forbyde Martin under Straf at administrere Sacramenterne, saa længe indtil nyere Befaling desangaaende blev indhentes fra Kjøbenhavn. Martin derimod beraabte sig paa den i Maret 1733 erholdte Kongelige Tilbedelse,

ladelse, og erklærede, at han vilde fortsætte sit Embede saa længe indtil man med Magt hindrede ham derfra. Men da Menigheden allerede bestod af 400 Personer, med Confirmander og Lærlinge indbesattede, og det var en Hovedsag for Missionæren, at Herrens Gjerning kunde endog saa da have Fremgang iblandt dette Stakkels Folk, om han og hans Medhjælper skulde ved Omstændigheder og Magt blive hindret fra at arbejnde videre derpaa: saa udvalgte han endnu samme Aften af Menigheden to til Medældste, Zacharias og Abraham, en til almindelig Menighedstjener, Christoph, og syv til særdeles Menighedstjenere, og indviede dem til disse Embeder.

Hidindtil gik Klagen imod Missionæren Martin kun egentlig derudpaa, at hans Ordination var ugyldig, fordi den ikke var confirmeret af Kongen, men nu paafulgde der flere Aufregtninger af en anden Art. Martin og Freundlich tilligemed hans Hustrue bleve indviklede i en Proces, da de bleve anklagede som Medvidere i et Tyverie, for hvilket Thimotheus Fiedler, den sidste af Brødrekolonien paa St. Crux, om hvem er meldt forhen, blev beskyldt og anklaget. Bemeldte Fiedler var i Julii Maaned flyttet fra St. Crux til St. Thomas, hvor han blev Mesterknekt paa en Plantage ikke langt fra Basunebierget. Han havde allerede tilforn unddraget sig fra Brødrenes Samfund, og hans Opførsel var saa forskjellig fra deres, at ingen Neger, som kjendte ham og de to andre, holdt ham mere for nogen Broder. Han havde derpaa den Ulykke, at blive anklaget
og

og fængslet som en Lyv, i hvis Kiste der skulde være fundet adskillige Sager, som efter den Plessiske Plantage-Inspektørs Angivelse hørde Oberkammerherre Pless til; og Martin, samt Freundslich og hans Hustru, bleve tilligemed, som anklagede Medvidere i dette Lyverie, alle Tre satte i Fængsel i Kastellet, da de skulde eedelig besvare nogle Spørgsmaal for Retten, men vilde ingen Eed aflægge, og heller ikke kunde betale de Bøder, som de derfor bleve tildømte at erlægge i Straf, først 30 Rdlr.; og da de vedbleve deres Paastand, at de ingen Eed vilde sværge, men desuagtet i al Sandhed give deres Erklæring fra sig, saa forhøvede man Straffen til 60, og endelig trediegang til 90 Rdlr. Da de bleve førte ud fra deres Huus til Kastellet, sang de det Vers: Die Liebe wird uns leiten, den Weg bereiten — Wir sehen schon von weiten die Grad und Zeiten von unsern Seligkeiten. Nur treu! nur treu! De havde den Glæde i deres Fængsel, at Hr. Carstens ikke skammede sig ved deres Forhaanelse og Trængsel; thi han besøgte dem strax, og skillede dem Mad og Drikke til deres Bederqvælgelse. De maatte i Fængslingen ikke have Døren aaben til deres snævre Fængsel, hvorover de udstode meget af Heden. Dog aflagde de mangt et godt Vidnesbyrd om Guds Naade i Jesu Christo for de mange Personer, som forsamledes uden for deres Vindue, for at høre dem bede og synge; og omendkjønt Baaten havde Befaling, at jage Negerne bort fra Fængselet: saa vilde disse dog heller lide Hug og Slag, og kom stedse

igjen. Siden fik de Tre Fængslede dog den Inddring, at de ikke allene maatte have Fængselets Dør aaben, men endog efter Befindende gaae ud, og omkring i Fortet.

De havde besluttet, med Taalmodighed at vente paa Udfaldet, og tilbragde ikke deres Tid ørkesløst i Fængselet. Begge Brødrene gjorde Knappeformer, eller skreve, og Rebekka syede. De antog sig tillige de syge Soldater i Kastelet, og i det de lindrede derved deres legemlige Nød, lagde de dem ogsaa Jesu Christi Lærdom paa Hjertet.

Da nu den Fiedlerske Sag henhvilede, saa toge Dommerne fat paa Præsten Borms Anklagelse, at Freundlich's og Rebekkas Egtevielse, som var sket ved Martin, var ugyldig; og fordi de ikke vilde lade sig vie paa ny i en luthersk eller reformeert Kirke, saa faldt Dommen, at Freundlich skulde inden 24 Timer betale 100 Rdlr. i Straf, og arbejnde sin Livstid i Skubkærren paa Bremerholm, men hans Kone skulde sælges til Slavinde og udelukkes fra Kirkens Samfund. De Penge, som bleve givne for hende, skulde hjemfalde til Hospitalet.

Men førend denne Dom faldt; blev Fridr. Martin dødelig syg i Fængselet; og da hans Død befrygtedes, ifald han en fik bedre Pleje, saa udbad Hr. Carstens sig Tilladelse af Gouverneurén, at han maatte tage ham i sit Huus, hvilket og blev ham tilstået, efterat han havde gaaet i Caution for ham.

Imedens Brødrene sad i Fængselet, fortsatte en Neger og Negerinde, som tilhørte dem, tilligemed de øvrige Arbejdere af Negerne, Undervisningen for deres Medslaver, ligesom Negeren Mingo i Tappus, og Tallet steg fra 450 til 650. Negerinden Anna, som havde givet den første Anledning til Brødrenes Rejse, kom og til sig selv igjen, besøgte Brødrene i Fængselet, og satte sig stadigt for, at bede Menigheden om Forladelse, og at blive optagen i samme igjen, og Soldaterne, som i Førstningen havde bespottet Brødrene saa meget, afstode nu mestendeels derfra.

Martins Sygestue var sjelden tom fra Negere, som besøgte ham, og inden Decembermaanedes Udgang havde han allerede talet med enhver af sine Lærlinge. Den 15 Januarii 1739 gjorde han den første Besøgelse igjen paa Landet. Negerne raabte under mange Taarers Udgydelse: "Stor er Gud, vor Herre!" og talkede ham paa Knæ, for han havde reddet deres Lærer.

Men paa denne samme Tid gik ogsaa Lidelserne over Negerne selv. Man klagede over, at de ved deres Beden og Syngen forstyrrede Mestereknegtenes Natteroe. En Herre stak Ild i sine Slavers Læsebøger, og slog dem med samme om Ørerne og Ansigtet, indtil Luen sluktes; andre brugte andreslags voldsomme Midler, for at afholde Negerne fra at besøge Brødrene.

Foruden disse Privatlidelser bleve de troende og døbte Negere ogsaa forfulgte med Rettens Evang, og indstærkede, tilligemed Martin, at møde i Kastellet den 22 Januarii 1739, hvor

hele Underretten, den reformeerte Præst og hans Kirkeraad, samt mange andre Personer vare forsamlede. De Spørgsmaale, som bleve givne Slaverne, og deres Svar paa samme, vare s. Ex. Paa hvem ere I debte? Svar: Paa Christum. Sp. Paa ingen andens Navn? Sv. Vi ere debte i den treenige Guds, Faderens, Sønnens og den Hellig Aands Navn. Sp. Hvad er Daaben? Sv. En Afstoelse af Synden, hvorved der ikke allene er Vand, men ogsaa den Hellig Aand. Sp. Hvorfra har det Onde sin Oprindelse? Sv. Det have vi fra vore første Forældre Adam og Eva; men Guds Aand virker det ny Liv. Om den hellige Nadvere forklarede de sig saaledes: Det er Brød og Viin, og naar man har Troen, saa faaer man Christi Legeme og Blod. Men paa lærde Spørgsmaale kunde de vist nok intet svare. Martin erindrede ogsaa, at saadant kunde ikke ventes af de stakkels Slaver, og begyndte selv at spørge dem til paa en for dem fatteligere Maade; men det blev ham strax forbudet.

Videre spurgde man Slaverne: Om ikke Martin havde udgivet sin Troe for bedre, end den Lutheriske og Reformeerte? Om han ikke havde lært, at Negerne efter Opstandelsen skulde herske over de Hvide? Om han i Nadveren intet andet havde givet dem, end Brød og Viin? Om de intet havde givet ham for hans Underviisning, eller gjort ham Tjeneste derfor? o. d. l. Paa det Spørgsmaal om Herskningen efter Opstandelsen svarede en Negerinde: "Efter Døden ere vi hos Gud, og der skulde vi alle være lige." Der bleve ogsaa

ogsaa tre Negere, som havde separeret sig fra Brødrene, tilspurgte; men der kom heller ikke noget ud til Nakdeel for Martin.

Denne Undersegelse skulde endnu have været fortsat otte Dage derefter; men usformodentligen forandrede hele Sagen sig imidlertid.

Greve Zinzendorfs Visitation paa St. Thomas, og Missionens vedvarende Trykning i Begyndelsen af Aaret 1739.

Ganske usformodentlig kom Hr. Greven af Zinzendorf (som slet ikke vidste af alle disse Begivenheder) til St. Thomas den 29 Jan. 1739, og med ham Georg Weber (som allerede i Aaret 1734 havde været paa St. Crux,) tilligemed hans Hustru Maria Elisabeth, og den Broder Basentin Löhans med sin Hustru Veronica.

Strax den følgende Dag lod Hr. Greven melde sin Ankomst for Gouverneuren, og forlange af ham, at begge Fangerne Freundlich og hans Kone maatte paa nogle Dage sættes i Frihed, efterdi han behøvede dem. Gouverneuren skikkede dem til ham ved en Officeer, og fra den Tid af bleve de, saavelsom Martin, ganske frie.

Næste Løverdag forsamlede sig mange hundrede Negere paa Brødreplantagen. Martin faldt, tilligemed hele Forsamlingen, under aaben Himmel paa Knæ, og gjorde en Taksigelsesben. Derpaa forsojede man sig ind i Huset, hvor dog den mindste Deel kunde rummes. Efterat der en Timestid var underviist i Læsningen, gjorde Ne-

geren Abraham en gjennemtrængende Bøn, og da Martin endnu var meget svag, saa bad han Greven, at holde en Tale til Negerne. Denne taledes derpaa om Thomas's Troe, som kjendte Jesum paa sine Bunder, og bekjendte ham som sin Herre og Gud; hvorpaa disse mange hundrede Negerer ligeledes lydeligen og med Taarer bevidnede, at Jesus Christus var deres Herre, der havde igienløst dem som fortabte og fordømte Mennesker.

Da Gouverneuren af de ham meddeelte Documenter saae, at Brødrene vare med Kongen af Danmark's Forevidende og Tilladelse reyste til disse Der, og havde Religionsfrihed: saa opsatte han skriftligen nogle Punkter, som han var villig at tilstaae Brødrene, indtil den Kongelige Confirmation paa Fridrich Martins Ordination kunde ankomme fra Kjøbenhavn; men da de holdt sig alt for meget indskrænkte derved, saa antog de ikke samme, men beraabte sig paa den Kongelige Concession af 1733, protesterede imod al videre Rettens Tvang imod dem, og appellerede derhos til Kongens egen højest Person.

Den 8de Februarii var, efter Gouverneurens Forlangende, en offentlig Negerforsamling i Tappus, til hvilken der indfandt sig over 300 Negerer. Til Forsamlingens Begyndelse blev syngt en af Greven forfærdiget kreolisk Sang; derefter taledes Greven Hollandsk, som Negeren Mingo oversatte i det kreoliske Slavesprog. Forsamlingen sang derpaa de paa Kreolisk oversatte Psalmer: "Lovet være du, Jesu Christ!" og: "Christi Sjel helliggjere mig!" og sluttede efter Bønnen, af sig selv,

selv, med det Vers: "Amen, dit Ord er sandt og vist."

Samme Dags Aften var der endnu en Forsamling for de Dødre og Optagne; hvorved 6 ny Medlemmer bleve optagne i Negermenigheden, og af Negerne af begge Kjøen bleve endnu flere indviiede til Brødrenes Medhjælpere, da Arbejdernes Antal Forsøgelse var fornøden ved det Læringer-nes Antal tog daglig til. Negeren Petrus blev med Haandspaalæggelse indviet til alle Brødrenes Ældste, og Magdalena, forhen Marotte, ligesaa til alle Systerens Ældstinde. Brødrene Matthæus Freundlich, Georg Weber, Valentin Löhans, og Negeren Abraham bleve Menigheden forestillede som Hjælpere og dertil velsignede, og de tre Førstes Hustruer ligeledes som Hjælperinder. Til de Menigheds Tjenere, som allerede i forrige Aar vare bestilte, kom endnu en Neger, og til Tjenerinderne fire Negerinder. Der bleve og fire Negere beffikkede til Formanere, og Mingo blev forordnet til Almissepleyer. Ligeledes blev paa de Plantager, hvor der vare mange troende Negere, beffikket Opseere over dem. De to Negerhjælpere Andreas og Johannes, som vare solgte til St. Cruz, lod Greven kjøbe af deres Herre igjen, hver for 200 Rdlr.

De, som vare Brødrenes Modstandere, dreve derimod nu offentlig paa, at Brødrene skulde fordrives fra Den, og de truede, at dersom det ikke skede, saa vilde de selv forlade den. Flere end 30 Indvaanere havde fattet denne Beslutning, og indgave den 11 Febr. en Ansøgning til Gouver-

neuren, at det maatte gaa og aldeles forbydes
Brødrene, at undervise Slaverne i Christendom-
men; enhver Herre vilde selv lade dem undervise
ved Præsten eller nogen anden, naar han saa,
at det var dem derom at gjøre. Præsten Borm
var heller ikke at bringe paa andre Tanker, hvil-
ket Greven sagde baade mundlig og skriftlig at
gjøre, men forgjæves.

Iøvrigt gjorde Hr. Greven den Anmerkning,
at de Slaver, som havde den mindste Forhin-
dring og mest Frihed til at omvende sig, ja hvis
Herrer gjerne vilde have seet det, gjorde det aller-
mindst. Derhos var det ham fornemmelig der-
om at gjøre, at Slaverne skulde ansee Jesum som
den eneste Aarsag til deres Salighed, og som
arme Syndere udbede sig og antage alt Godt som
Naade af ham; at Kjerlighed til Jesum, og Tak-
nemmelighed for hans Forsoning skulde være den
egentlige Drivesfæder til alle Dunder, og gjøre
Vandringen i hans Fodspor til en Belgjerning og
til den behageligste Pligt for dem; samt at der-
imod al Gjærningshellighed og Stolen paa egen
Dyd blev reent fordrevet.

Den 15 Febr. holdt han sin Afskedstale til
Negerne, og efterlod sig en Underviisning og For-
maning til dem i det kreoliske Sprog, som han
efter Talemåden oplæste for dem; hvorimod de rorte
Negere lovede, at de vilde blive Frelseren troe
indtil Døden. Men da han vilde holde en For-
samling endnu for de Døbte i Byen; saa jagede
nogle Blanke med Stofke og Kaarder Slaverne
bort fra hinanden, forføjede sig derpaa hen til
Brø-

Brødreplantagen, sloge og saarede de Negerer, som endda befandt sig der, og fordærvede og ødelagde derefter Huusgeraadet. Men Gouverneur'en lod ved Hr. Carstens Dagen efter gjøre Greven den Erklæring, at han var høyst misfornøjet med de uøvede Voldsomheder, og var ikke allene villig til at skaffe ham Gyldestgjørelse, men lovede endog for Fremtiden at vise sig som en Fader imod Brødrene.

Der blev ellers gjort den Aftale af Brødrene, i Stedet for de talrige Forsamlinger, at holde flere mindre, og, for den nærværende Røds Skyld, en Tidlang at opsætte en stor Mængdes Daab, som vare værdige dertil.

Greven paatog sig, ved Biskop David Mitschmann at lade ansøge Kongelig Confirmation paa Friheden for Missionen; og han tog et Brev med sig til Kongen fra Negerne Petrus, Mingo, Andreas og Abraham, som de havde skrevet i 600 Slavers Navn, og var stilet, som følger:

"Naadigste Herre Konge! Nu have vi Forhaabning, at deres Majestet vil befale, at vi maae blive ved, at lære at kjende den Herre Jesus. Vi forblive da derved, om det er Guds Herrens Behag; endskjönt vi blive meget trykte af alle, som komme her, og slaae og hugge os, naar Martin underviser os om Frelseren, opbrænde Bøgerne, og kalde vor Daab en Hundedaab og Brødrene Fæ, og sige, Negerne maatte ikke blive salige, og en døbt Neger er en Helvedsbrand. De have holdt Brødrene, især Martin, som Gud har brugt hos os, og som vare overblevne af 20 Vortdøde, over i tre Maanedes i Fængsel

Fængsel paa Fortet, og ville fordrive dem fra Landet. Alle beraabe sig nu paa Deres Majestet, og sige, at De havde forbudet, at Negerne skulde lære at kjende Frelseren, og De skulde snart jage Martin bort; men vi troe det ikke, og bede Deres Majestet, at De lader os lære at kjende Herren, og blive ved Brødrekirken: thi vi ville gaae med dem til Frelseren. Vi ville være vore Mestere Indige i alle Ting; kun vore Sjæle ville vi skikke til den Herre Jesum i Himmelen. Thi vi have bestaaet vore Herrer, løbet bort, flygtet til andre Der, været døde, og taget Levnetsmidler fra Herrerne; men nu er det altsammen anderledes hos os, hvilket Mesterne nok selv vide. Mangen en Neger har standhaftigt ladet hugge Hænder og Fødder af sig for det Ondes Skyld; vi ville gjerne lægge vort Hoved hen under Øren for den Herres Jesu Skyld, dersom vore Mestere ville dræbe os, som de sige. Gud Herren velsigne vor naadige Konge tusinde gange!"

Greven tog ligeledes et Brev med sig fra Negerinden Magdalena, som hun havde skrevet i 250 Negerinders Navn, til Dronningen i Danmark, og lyder saaledes:

"Store Dronning! Den Tid jeg var i Africa, mit Fæderneland, har jeg tjent Mahu; men nu jeg er kommen i de Hvides Land, ville de ikke tillade mig, at tjene den Herre Jesum. Tilforn havde jeg ikke den Grund dertil, som jeg nu har. Jeg er i mit Hjerte meget bedrøvet, for Negerinderne paa St. Thomas ikke skulde tjene den Herre Jesum. De Hvide ville ikke være ham Indige; derudi maae de
gjøre,

gjøre, som de ville. Naar de stakkels Brødre og Søstre ville tjene den Herre Jesum; saa blive de anseete, ligesom de vare Rebellere. Derfor det behager Dronningen, saa bede De til den Herre Jesum for os, og saa bede De ogsaa Kongen, at lade Martin prædike Herrens Ord, paa det vi kunne lære at kjende Herren, og at han maae bede os paa Faderens, Sønnens og den Hellig Aands Navn. Herren bevare Dem og velsigne Dem, tilligemed Søn og Datter, og den hele Familie, og jeg skal bede til den Herre Jesum for Dem."

Den 16 Febr. 1739 om Aftenen rejsede Grevens over St. Crux og St. Eustatius tilbage til Europa. Paa St. Crux besøgte han den gamle Neger Abraham, Annas Broder, som han fandt meget bekymret for sin Salighed. Ellers var der næsten intet Spor mere tilovers af den Velsignelse, som der forhen havde været iblandt Slaverne paa denne Ø.

Den 21 Febr., altsaa kun nogle Dage efter Grevens Bortreise, lod Gouverneuren, efter adskillige Plantage-Eyeres indstændige Forlangende, udgaae en Befaling, at ingen Slave efter Solens Nedgang skulde lade sig finde uden for sin Herres Grund, under Straf, at faae 30 Slag med en Tyremie. Der blev ogsaa Vagter udstillede, til at jage alle Slavernes Forsamlinger fra hinanden.

Brødrene troede, at dette maatte finde en Undtagelse i Henseende til de Slaver, som bleve underviiste i Christendommen, og fortsatte deres Forsamlinger. Men den 23 Febr. om Aftenen

kom

Kom her med Gevær vel forsynede Hvide til Brødrenes Plantage, efterat de undervens havde haardt slaaet og bundet Negerhjælperen Abraham og en anden Neger. Tre af dem trængde med blotte Kaarder og ladte Pistoler ind i Huset, hvor 24 Negere vare forsamlede; Martin og Negerne faldt paa Knæ og gjorde Bøn. Derover kom ogsaa de tre øvrige til med begge forbeholdte Fanger. Anføreren raabde: Slaa ihjel, Skyd, hug, stik! En vilde stikke Martin ihjel, men de øvrige vilde ikke tillade ham det. Imidlertid fik alle de Tilstedeværende, baade Hvide og Sorte, Hug, andre Saar, eller dog Slag og Prygl. Saasnart disse sex vare borte, samledes Slaverne strax igjen, takkede Gud, for det ikke gik værre af, og for de vare blevene værdigede, at lide noget for Christi Skyld, bade ogsaa Gud med Taarer om Naade for deres Fornærmelse; ligesom og en af disse Sex siden forandrede sit Sind, og selv tilholdt sine Slaver at gaae til Brødrene.

Men da det overalt var befalet Mesterknegtene, nye at passe paa, at ingen Slave om Natten gik bort fra sin Herres Plantage, saa maatte Forsamlingerne paa nogle Dage ophøre; i sær da Brødrenes Huus endnu engang blev visiteret, og de bleve hæftigt truede, om der oftere lode sig Slaver finde hos dem; men da den strenge Opfigt over Slaverne snart ophørde igjen, saa kom inden saa Dage atter nogle 100 Negere til Brødrene, hvilke gik ud med dem i Skoven, og udstillede Bagter, for strax at give Efterretning,
naar

naar Hvide lode sig see i Nærheden; men de bleve aldrig forstyrrede.

Efter Gouverneurens udtrykkelige Befaling meddelede Brødrene ham en skriftlig Efterretning om det, som var foresaldet den 23 Februarii, og nævnede de Personer, som havde begaaet den Voldsomhed; men de nægtede det altsammen, og beedigede Benægtelsen: saa det var nær Brødrene vare blevne straffede som falske Anklagere.

Imidlertid blev Gouverneuren stedse mere overbevist om Brødrenes Uskyldighed, og i Martiimaaned kom alting med Forsamlingerne og andet i sin gamle Gang igjen; og omendsskjønt ikke alle Herrer gjerne saae, at deres Slaver benyttede sig af Brødrenes Underviisning, eller uden Forskjel tilstødde det: saa ophørde dog den forrige Haardhed, og adskillige forstandige Herrer skilte frivillig deres Slaver til Brødrene.

I øvrigt bleve Brødrene selv heller ikke frie for alle Lidelser; thi Freundlich blev mishandlet med Hug og Slag paa den offentlige Landevej, og der kom engang to Mesterknegte til Weber, da han holdt en Forsamling, og vilde skyde ham ihjel; men da han taledede dem frimodigt til, lode de det dog være.

Videre Beretning om Slavernes Ombendelse i Maret 1739 o. f.

I Følge den ved Greven af Zinzendorfs Nærværelse gjorte Aftale fordelede Brødrene sig nu til adskillige Steder paa Den St. Thomas, og anlagde Skoler og Lærepladse paa tre Plantager,
Bassu-

Basimehjerget, Muskitobanen og Perlen, og ligeledes i Byen eller Tappus.

I det Distrikt, hvor de først kom hen paa ny, i Egnen ved Plantagen Perlen, fandt de de fleste Slaver i den største Sorgløshed over deres Sjæles Tilstand, om hvis Uddødelighed de havde intet Begreb. De holdt sig for at være gode nok, naar de kun ikke havde myrdet nogen; Horerie holdt de ikke for nogen Synd, og Kydssked var en ubekjendt Dyd for dem; de havde derfor heller ingen Længsel efter nogen Forløser. Men det Ord om Korset overbeviste dem saa vel om deres usalige Tilstand, som om Guds Kjerlighed og Naade i Christo Jesu. Nogle begyndte snart at klage over deres onde Hjerte; men de bleve derpaa staaende derved, at de vilde blive frommere, lære flittigt, synge, bede o. s. v. Men deres gode Forsæt varede ikke længe; kjødelige Lyster og andre Synder bleve Mestere over dem igjen, ligesom tilforn, og det blev sagt dem, at det var alt sammen forgjeves, saa længe indtil de kom, som forlorne Syndere, der ikke kunde eller vilde hjælpe sig selv, til Jesum Christum, den Korsfæstede, bleve tagne til Naade af ham, og bleve opfyldte med hans Kraft og Liv. Efterhaanden erfarede stedse flere af dem dette som en Sandhed, hvilke da ogsaa vidnede derom for andre med god Virkning.

Paa 'en Plantage steg de Opvæktes Antal snart til 90, hvoriblandt der fandtes adskillige, om hvilke man kunde haabe, at bruge dem som Guds Redskabere iblandt deres Folk. Weber

ind-

inddeelsde dem i mindre Selskaber, som skulde være hinanden beforderlige til indvortes Tilvært, og han havde mangen fornøielig Time med dem. Men da Mesterknekten sagde paa alle Maader at forhindre de ham undergivne Slavers Omvendelse, siden Plantage-Eyeren Hr. Carstens var reyst til Kjøbenhavn: saa fandt endelig Weber for godt tilligemed sin Hustru at flytte bort derfra hen til en anden Plantage, og at anvise de Slaver derhen, som forlangede videre Underviisning.

Paa denne Plantage havde allerede forhen ved en kort Besøgelse, som Weber gjorde der, henved 40 Negerer indfundet sig, hvilke de debte Negerer Mingo og Andreas antog sig. Da Martin drog hen til denne Plantage, sandtes der inden nogle Maaneder 89 Negerer, som med Belsignelse hørde Livets Ord sammesteds; men han kunde ikke blive der bestandig, efterdi han maatte sørge for hele Missionsværket paa Den, og derfor besøgte snart en og snart en anden Plads, hvor han opholdt sig længere eller kortere, efter Omstændighederne og hans Sundheds Tilstand, som var i dette hele Aar kun meget slet.

Da Hr. Carstens med sin Familie reysde tilbage til Dannemark, saa indflyttede, efter hans Forlangende, Valentin og hans Hustru i det Carstenske Huus i Tappus, hvor dog Tallet paa de Slaver, der vare begjerlige efter deres Sjælefrelse, ikke var saa stort, som paa Landet. Hans Hustru arbejdede tillige med Belsignelse paa hendes Kjæns Underviisning, og da en Negerinde gik trostlig i Troen paa der Herre Jesum ud af Tiden,

Tiden, saa blev hun af Valentin bestødt til Jorden med Sang og Bøn ved en talrig og gude-
lig bevæget offentlig Forsamling.

Hovedpladsen for Negermenigheden var ellers Brødrenes egen Plantage, som i Begyndelsen blev kaldet Basunebjerget, men siden Nye-
Herrnhuth. Der bleve Bededagene og den hellige Nadvere holdte. Paa en eneste Dag kom der undertiden 12, 18 til 20 nye Lærlinge, og midt i Majaamaaned 1739 var der allerede henimod tusinde Negerflaver, som betjende sig af Brødrenes Anviisning i Christendommen.

I Begyndelsen af Juniamaaned dette Aar indløb den Kongelige Kjendelse i den mod Martin anlagte Sag, og han blev ved et Kongeligt Reskript af 13 Martii 1739 confirmeret som Negernes ordentlige Lærer, hvoraf en Gjenpart blev ham tilstillet fra Gouverneuren den 3 Julii, og kun af Gouvernementet forlangt af ham, at han hvergang, førend han forrettede nogen Negerdaab, skulde nogle Dage tilforn indgive Efterretning derom.

Paa samme Tid blev ogsaa Timotheus Fiedler lesladt af sin lange Arrest, og erklæret for uskyltig. Brødrene vilde gjerne have antaget sig ham igjen, men han separerede sig fra dem, og modtog Tilbudet at blive Mesterknegt eller Opseer paa Oberkammerherre Plesses Plantage. Dog beholdt han sin hele Livstid Kjerlighed og Agtelse for Brødrene.

Efterat de fortredelige Stridigheder vare paa denne Maade blevne endte, og de fiendtlige Hensigter

figter imod Missionen vare mislykkede, fortsatte Brødrene med nyt Mod deres begyndte Arbejde paa Hedningenes Omvendelse.

Allerede i April Maaned dette Aar udvalgte Brødrene af de troende Negere 16 Mænd, af hvilke to og to skulde bibringe de øvrige Slaver paa alle Plantagerne over hele Den en Begyndelse af evangelisk Kundskab om Christo, paa den Tid, de havde frie for Arbejde, og hvilke siden skulde anføres videre af Brødrene. Iblandt disse Nationalhjelpere udmerkede Abraham sig i sær ved Utrættelighed at tilføre Frelseren Sjele, da han selv var Ham af Hjertet hengiven, og havde en besynderlig Gave dertil; men han maatte ogsaa derover taale mange haarde Behandlinger, hvilke han leed med Glæde.

Da der nu paa 52 Plantager var et temmeligt Antal opvakte Negere: saa blev der beskikket en Opseer paa hver, som skulde give Agt paa, at de vandrede værdeligen efter Evangelium. Paa en eneste Plantage vare 32 Negere og 48 Negerinder, hvilke Brødrene inddeelte i mindre Selskaber hvert Køn for sig; og da Brødrene selv ofte vare syge, saa antog de ser Hjelpere af Negerne til at holde de offentlige Taler i Negermenigheden. Forældrene blev givet Underviisning, hvorledes de skulde opdrage deres Børn for Frelseren, og vandre saaledes, at de ikke selv gave dem nogen Forargelse. Dem, som skulde døbes, blev givet en særdeles Underviisning.

Jo større og haardere de Lidelser vare, som mange af disse Negere maatte udstaae for Evange-

lii Skyld, desto stærkere bleve de i Troen. Naar de ikke maatte komme i Forsamlingerne, saa kom de paa andre Tider til Brødrene. I Skoven bade de i Samfund med hinanden eller og taledede med hverandre om deres Hjertes Tilstand, bevidnede deres Beredvillighed, at lide alting for Jesu Skyld, havde en hjertelig Kjærlighed til hverandre indbyrdes og naar den gode Forstaaelse imellem dem var ved nogen Ting bleven forstyrret, saa bade de Frelseren paa deres Knæ om Forladelse og ny Naade.

Imidlertid manglede der dog heller ikke Aarsager til Bedrøvelse. Negerne vare ikke allene opvorne i den Mening, at Horerie var ingen Synd, men de vare endog omgivne med Tillokkelser og Forsørelser dertil. Mange skadelige Folk søgde med Flid at forføre de Sorte til allehaande Ondt, hvoriblandt Frinegerne vare gemeenligen de værste, og gjorde sig en Fornøjelse deraf, naar de kunde faae en Slave drukken; hvorpaa der siden lettelig fuglde mange andre Synder.

Saadanne Faldne bleve af Brødrene og deres Medhjelpere udelukte fra Menigheden saa længe, indtil der saaes tydelige Kjendetegn til Anger og Forbedring hos dem, og de bade om Optagelse i Menigheden igjen og om Forladelse. Man viisde dem derpaa alvorligen hen til Aarsagerne til deres Forseelser, at det enten endnu fattedes dem paa en grundig Kundskab om deres dybe Fordærvelse og paa Erfaring af Jesu Christi Blods Kraft, eller at de ikke havde holdet troeligen over den annammede Naade. Men altid gif man efter og søgde at vinde saadanne Folk igjen med et medlidende Hjerter
 Mis.

Missionærens Fæder og hans Medhjælperes
Israels Rejse til St. Thomas og
Skibbrud.

Efter Greven af Zinzendorfs Tilbagekomst til Europa blev fundet for godt, ogsaa at sende en Værd til St. Thomas, og dertil blev Albin Theodor. Feder udseet, som havde studeret i Jena, Leipzig og Halle.

Han reysde først til Kjøbenhavn og fik den 7. Augusti 1739 en Kongelig Befaling, at da han, som de Næhriske Brødres Lærer paa St. Thomas, havde i Sinde, tilligemed Martin at arbejnde paa Negernes Omvendelse, saa skulde han ligeledes sammesteds tolereres, dog skulde han ikke besatte sig med andre Confessionsforvandre. Det blev ogsaa Gouverneuren befalet, at beskytte dem imod alle og enhver, især imod den reformeerte Præst (som ogsaa kun blev tolereret der) saa længe de bleve inden de dem foreskrevne Skranke.

Med ham reysde Christian Gottlieb Israel, en gebræklig Skrædersvend, men som havde en brændende Attraa til at tjene Frelseren iblandt Hedningene, og blev ligeledes indviet til en Lærer for samme.

De affenlede den 17. November 1739 fra Holland; men den 17. Januarii 1740 stødte det lidet Fartøj, hvormed de vilde gaae fra St. Eustatius til St. Thomas, ved en stærk Storm paa en Klippe. Feder druknede; men Israel slap endelig derfra med Livet (dog med Tab af alle sine Sager) og ankom over Tortola og St. Jan den 18. Febr. til St. Thomas.

Missionens Fremgang paa St. Thomas indtil Februarii Maanedes Udgang 1741.

Efter Israels Ankomst gjorde Martin en Kense til Nordamerica, til sin Sundheds Istandsettelse igjen.

Israel flyttede hen til Brødreplantagen, og blev paa ny eenig med sine Medarbejdere, ikke at forestille Negerne andet end Jesum i hans Lidelse og Død for vore Synder, og i hans Opstandelse til vort Liv, og at der er ingen anden Ven til at faae det evige Liv, end at enhver fortabt Synder skal komme til Jesum, ligesom han er, erkjende og antage ham som sin Forsoner, og saaledes blive vis paa sin Naadestand.

Underviisningen i Læsningen blev, for adskillige betydelige Marsagers Skyld, ifkun indskrænket til dem, hvis Omvendelse var dem af Hjertet magtpaaliggende, indtil Brødrene endelig, for medelst overhaandtagende Arbejde, ophørde ganske dermed, og overlod samme til Negerne indbyrdes.

I Henseende til Kirketugten bleve de enige, ifkun offentlig at udelukke dem, som bleve Andre til Skade, men med Taalmodighed at bære andre Faldne som Syge, og derhos i Kjærlighed at vise saavel Marsagen til deres Fald, som Midlerne til deres Frelse. I øvrigt arbejdede de paa, at bringe dem, der endnu i deres Hjerter ikke vare komne til Bished om, at deres Synder vare dem tilgivne, til saadan Bished; at aflede dem, der stak endnu i en subtil Gjerningshellighed, derfra
og

og derhen, at de ikke skulde tiltroe sig selv noget, men Frelseren alts.

Negernes Tillob, som vilde tale med Lærerne om deres Hjertes Tilstand, blev derhos saa stort, at de kunde ikke blive færdige dermed, om de end- og toge den halve Nat dertil. De Blanke saae med Forundring den Forandring, som gik for sig med saa mange Negere, og adskillige Mester-Ænegte bleve begjerlige efter, selv tilligemed at høre paa de Lærdomme, der havde en saa mægtig Virkning paa de ellers saa onde Slaver. Der opkom ogsaa iblandt Negerbørnene en stor Vængsel efter at lære at kjende Frelseren.

Alt dette her foran meldte om den nye Velsignelse iblandt Negerne, forstaaes fornemmeligen om de Negere, som holdt sig til Brødrenes Plantage. De andre Plantager bleve ugentlig nogle gange besøgte.

Paa bemeldte Plantage blev tidlig om Søndagen holdt en Bibeltime over det Nye Testamente med nogle Negere. Om Eftermiddagen blev bedet og syngt med de Døbte og Confirmanderne, og talet over en Text. Derpaa holdt Arbejderne, Formanerne og Besøgerne Samtaler med hinanden; en kort Forsamling holdtes og med Børnene og deres Mødre; og derefter Selskaberne; endelig var der en almindelig Forsamling. Hver fjerde Uge blev om Løverdagen holdt Nædveren og om Søndagen Bededag, samt hver Aften i Ugen en almindelig Forsamling. Endelig indrettede man endnu flere smaa Selskaber, og Lærerne talte hver Dag med nogle af samme.

Den 26. Septembr. 1740 kom Martin tilbage igjen, hvorpaa 9 Negere og 29 Negerinder bleve døbte den 8. October. For Daabsacten talte Israhel over de Ord: Marc. 16, 16. "Hvo som troer ic." og over Rom. 6, 3. "Vide I ikke ic." Men efter Daabsacten over de Ord: "Den Herres Jesu Christi Naade være med eder alle. Amen." Derefter forbandt de Døbte sig indbyrdes, ganske at leve for Frelseren, og broderligen at paaminde hinanden, naar der blev merket noget, som var stridende imod dette Forbund. Den tilstedeværende Deputerede fra Gouverneuren, og andre Blanke, vare meget rørte.

I Februario 1741 bleve atter 96 Personer døbte. Gouverneuren faldt i Forundring derover, og forlangede ifkun først en offentlig Examen. Denne blev holdt og Daabsacten forrettet af Martin den 26. Februarii i Overværelse af en stor Mængde Hvide og Sorte, som toge et dybt Indtryk deraf med sig. Iblandt deres Tal, som nu bleve døbte, kom ogsaa den gamle Anna, efter mange Afsværlinger, til denne Naade.

Missionsarbejderne begyndte nu ogsaa at oversætte Indiske Psalmer i det kreoliske Sprog, da de hidindtil meest havde betjent sig af det Hollandske.

I Septemb. 1741 blev paa Brødrenes Plantage et nyt Forsamlingshuus færdigt, som var tredive Fod langt og atten Fod dybt; men det blev ogsaa snart for lidet igjen.

Anstalternes Begyndelse til Negerflavernes
Omvendelse paa St. Crux fra Oct. 1740
til Jan. 1742.

I Octobr. 1740 fattede Bredrene paa St. Thomas den Beslutning, paa nye at arbejnde paa Slavernes Omvendelse paa St. Crux. Den Danske Gouverneur gav ugerne sit Samtykke dertil, efterdi han befrygtede, at Bredrene skulde der komme i stor Nød, og at Plantage-Ejerne paa St. Crux skulde begegne dem ilde, samt at der vel og skulde reyse sig nye Uroligheder paa St. Crux.

Martin, Ibrael og Weber og hans Hustru drog altsaa derhen i October 1740. Da de nu ikke kunde anderledes faae nogen Venlighed, saa maatte de modtage et lidet for sig selv staaende Huus, til at opholde sig udi, hvilket stod en halv Dags Rejse fra Christiansstad, og laae i en øde Egn, som var fuld af Slanger og Røtter, og omgivet med en tyk Skov, der hindrede den frie Luft, hvilket forarsagede mange Sygdomme; desuden var Veen derhen til begroet med Knaahøyt Græs og broddesfulde Planter og Krat.

I Begyndelsen huggede de Skoven og Krattet af, og brændte samme, for at faae Plads til at plante nogle Frugter, men disse gjorde Slanger og Røtter en stor Skade. Paa Brød, Kjød og Smør var ikke at tænke for dem; saa de maatte leve paa sin negerst. En Kalebau eller Grenkaal, som bliver kogt af Trælev og Landkrabber, var i Færstningen deres sædvanlige Spise. Mod Slut-

ningen af October reysde Martin tilbage til St. Thomas. De tilbageblevne Tre vare mestendeel stedse og undertiden alle paa eensgang syge; hvorved Brødrene paa St. Thomas kom dem til Hjælp saa godt som de kunde med Levnetsmidler og andet. Imidlertid kunde de slet intet fortjene, og deres Frugter bleve ofte bortstjaalne fra dem af de bortfingtede Slaver.

I Forstningen bleve de lidet besøgte af Slaverne, med hvilke de laae paa deres Sygeseng og taledede, og, for at vinde deres Kjærlighed, underviisde dem i at læse, hvortil de havde stor Lust; ligesom der og allerede i Begyndelsen af Aaret 1741 kom undertiden 20 og flere i Skole hos dem, hvilke de da ved denne Lejlighed forkyndte Evangelium om Jesu Christo; men der viisde sig dog kun liden Frugt deraf: Og det var meget skæddet, at Brødrene kunde gaae ud. Sidst i Aaret 1741 kom dertil Hungersnød iblandt Slaverne, hvoraf mange døde.

Israel blev i December dette Aar kaldet tilbage til St. Thomas, og den Weberiske Familie reysde i Aaret 1742 ogsaa derhen; og saaledes endtes dette første Forsøg til en Missionsanstalt paa St. Cruz, da Brødrene havde gjort Bekjendtskab med flere end 50 Negere, som bedrovede sig meget over at de bleve forladte; men man trøstede dem med det Lovte, at de ikke skulde blive forglemte.

Missions- Arbejdernes Historie fra 1741 til 1746.

I Begyndelsen af Aaret 1741 vare 5 Brødre og 3 Søstre paa begge Øerne ved Missionsarbejdet,

bendet, nemlig Israhel og Weber med hans Hustru paa St. Erur, og Martin, Valentin og Freundlich med de to sidste Hustruer paa St. Thomas. Dertil kom i September 3 nye fra Tyskland, nemlig Joh. Gold, Fridr. Bilh. Müller og Joh. Jac. Lackner; men de to sidste døde endnu samme Aar. Imidlertid reysede Martin og Freundlich med nogle Negere paa nogen Tid til Europa. Og da der formedelst Müllers Død i December 1741, som var ordineret, og skulde have været i Martins Sted, ifkun endnu vare to Brødre paa St. Thomas, saa var det at Israhel blev kaldet tilbage; men da Martin fik dette at vide paa Kysten, saa vendte han om igjen til St. Thomas. Freundlich ankom vel til Tyskland, men døde i May 1742.

De paa St. Thomas tilbage blevne Brødre vare alle syge saa nær som En, da Martin kom tilbage igjen. Strax derefter blev Weber og hans Kone, samt Israhel og Martin kaldte til Pensylvanien; der var altsaa ikke flere af Missionsarbejderne tilbage paa St. Thomas, end Valentin og hans Kone Veronica, samt den gamle Gold.

Til deres Trøst ankom den 2. Junii, otte Dage efter Martins Afreise, Brødrenes Biskop David Nitschmann fra Pensylvanien til St. Thomas, for at visitere, hvor han havde en stor Glæde over Tilvæerten i det Gode, gjorde adskillige Indretninger, og hans Besøgelse var af stor Nytte hos Slaverne. Men ved Maanedens Udgang reysede han bort igjen; hvorimod Israhel
tillige-

tilligemed Johan Böhner, en Smedker, kom i September 1742 tilbage fra Pensylvanien, efter at de havde været syv Uger paa Rejsen og udstaaet mange Farer. Men Valentin og Gold reysde igjen til America, hvor Valentin blev ordineret, men døde paa Tilbagereisen til St. Thomas og Gold forblev for sin Alders Skyld i America. Bisse Betæneligheder, som Gouverneuren havde gjort sig over at andre ordinerede Brødre end Martin maatte betjene Negerne i deres Kirkesager, bleve hannem ogsaa nu betagne ved de Kongelige Reskripter af 22 May 1744 og 28. December samme Aar, hvorom siden bliver meldt.

Israël og Böhner vare altsaa allene paa St. Thomas. Den sidste forstod endnu ikke Sproget, og den første var stedse syg; og da det forbedrede sig med ham, saa havde deres Levnetsmidler næsten Ende, omendskjönt Böhner og Søsteren Veronica, Valentins Enke, fortjende noget med Strempestrikning. Der kunde altsaa kun holdes saa Forsamlinger, hvorved den Negerældste Petrus gjorde tilligemed Tjeneste som Lærer.

I May 1743 kom Martin, som nu var gift, tilligemed sin Hustru, samt Joh. Brucker, hans Hustru og Barn, saa og Jacob Lutweiler, en ugift Broder, tilbage til St. Thomas. Böhner havde bygget et lidet nyt Huus, derudi flyttede de ind. Den deende, endnu ikke 30 Aar gamle Skræder Israël tog saadan Afsked med Slaverne: "Jeg vilde gjerne endnu tale et Par Ord

Ord med eder, men jeg er meget svag. Ved mine langvarige Smerter og Sygdom er jeg saa udtæret, at jeg har Haab, snart at gaae til Frelseren. For Magelighed og gode Dages Skyld har jeg ikke været her; det vide I. Jeg har gjerne opofret mit Liv for Frelserens og eders Sjæles Skyld. Jeg har intet andet forkyndet for eder, end det Guds Lam og hans Død; forglemmer ikke Frelseren og hans bittre Smerter. Bærer mine Brødre og Søstre lydige i alting; spørger dem om alting; og gjerer intet paa eders egen Haand. Jeg har med mange Taarer og mit Hjertes Sukke staaet for Frelseren for eder; Nu skal jeg som I see, snart gaae til ham; Jeg er vel tilfreds, om han endnu denne Time vilde kalde mig til sig; Derfor beder jeg eder, forglemmer ikke hans Blod og hans Død. Bærer ham troe, paa det jeg kan glæde mig derover, naar I ogsaa komme til Ham. Bærer de andre Sorte til et godt Exempel, og søger ogsaa at bringe dem til Frelseren; Ihukommer mig i Eders Ven til Ham, og værer Ham anbefalede!"

Tutweiler blev nogle gange skicket hen til St. Jan, for at besøge Slaverne der. Den 27 Julii 1744 bad han Mesterknegten paa en Plantage om Tilladelse, at undervise hans Slaver i Guds Ord, fik den, og gjorde det i Opseerens Nærværelse. Men da han var færdig med sin Tale, slog og pryggede Mesterknegten ham grusomt, for (som han sagde) en for alle gange at betage ham Lysten til at komme igien, og forføre hans Slaver. Tutweiler klagede ikke for Øvrigheden,

heden, som han havde kunnet, men drog svag og sygelig tilbage til St. Thomas, hvor han døde i December, som den 27de i 10 Aar.

I dette Aar 1744 kom Brødrene paa St. Thomas til en bedre Næring ved Sukkerplantning; og da Suedkeren Böhner, som hidindtil havde behjulpet sig med Strompestrikning, lærde Suktermøllebygningen, saa fortjende han meget dermed.

I Maymaaned samme Aar fik ogsaa Brødrene, paa de af dem gjorde Forestillinger, den Tilsladelse af Kongen i Dannemark, at de foruden de ordentlige Lærere, som allerede vare confirmerede af Kongen, maatte udnævne 4 eller 5 Vicarier til Lærere for Negerne, hvilke i Nødsfald maatte betjene Hedningene i deres Kirkesager. Herpaa blev end videre Bratke confirmeret til ordentlig Lærer, men Brucker, Böhner, Tutweiler og Weber til Vicarier.

Det Vestindiske Compagnie i Kjøbenhavn meldte ogsaa til Gouverneren paa St. Thomas: at der skulde vises al Tjenstvillighed imod Brødrene, som Hans Kongelige Majestet havde tilladt at antage sig Slaverne og sørge for deres Sjæles Frelse. Indvaanerne skulde derved ikke lide nogen Skade i Landets Bearbejdelse; det kom an paa enhver selv, som af gudelig frie Villie vilde lade sine Slaver gaae til Brødrene, eller lade disse komme til dem; saaledes som enhver tænkte til at forsvare det engang for Gud. Ingen maatte gjøre Brødrene nogen Overlast eller Fortred; derisom de derimod foretog noget imod Lovene til

Lan-

Landets Skade, saa tilkom det Øvrigheden at forebygge samme.

Efterat Bratke var bleven ordineret til Præst, kom han den 19 Junii 1745 tilligemed Georg Weber og Johan Schur, samt deres Hustruer, og de to ledige Brødre Scheerbeck og Segner, til St. Thomas. Derefter besøgte ogsaa den Broder Christian Henrich Rauch *) fra America Brødrene i Vestindien paa nogle Maaneder, og der bleve nogle nye Indretninger gjort. Man var ogsaa i sær betænkt paa, at Negerens Børn maatte blive førte til Christum.

Imidlertid Brødrene paa St. Thomas greb atter en haard Smadom om sig, som holdt ved indtil Slutningen af Aaret 1745 og kostede mange af dem Livet; iblandt hvilkes Tal Præsten Bratke ogsaa var.

Negermenighedens indvortes Tilstand fra 1741 til 1746.

Fra Februariimaaned 1741 af forgik ingen Maaned, at jo adskillige Slaver kom til en levende Troe paa Christum, og til Forsikring om deres Synders Forladelse.

I Aaret 1742 derimod var ikke allene ingen ny Opvækkelse, men der bleve ogsaa mange borte fra Underviisningen hos Brødrene. Nogle Døbte selv førde et anstødeligt Levnet, iblandt hvilke vare ogsaa nogle af de første Opvakte; men da man
gik

*) Han var den første Missionær af Brødrekirken, som i Aaret 1740 med Velsignelse forkyndte Evangelium for de Vilde i Nordamerika.

gik efter dem med Kjerlighed, vendte mange tilbage igjen til Frelseren. Det var Brødrene ikke derom at gjøre, at der ikkun snart blev en stor Hob, men at de maatte ret levende erfare Frelseren i deres Hjerter, og bevise sig troe i Proverne.

Iblandt mange Breve, som i Aaret 1745 bleve skrevne til Herrnhuth af Slaverne, var for Ex. ogsaa disse:

"Jeg takker den kjære Frelser for hans Naade, at han har ladet sit Lys skinne i mit Hjerte, saa at jeg er kommen ud fra Mørket. Ferend hans Lys skinnede for mig, var jeg ganske død, men siden hans Naade er kommen i mit Hjerte føler jeg Liv, og vil ikkun leve for ham. Han er død for mine Synder. Jeg vil bede ham, at han vil beholde mig hos sig, og jeg troer, at han vil gjøre det. Jeg troer ogsaa, at han vil endnu drage mange Sjæle til sig, som blive hungrige og tørstige efter hans Naade. Jeg takker ham, for jeg har kunnet fornægte Verden. Hos ham vil jeg blive, thi han har tilgivet mig alle mine Synder.

Josua, af Hans Clas (Plantage)."

"Jeg elsker Frelseren endnu ikke saa meget som jeg gjerne vilde. Jeg takker ham, for han har astøet mit Hjerte med sit dyrebare Blod. Det gjør mig ofte bedrøvet, at der findes endnu saa mange af mit Folk, som ikke ville overgive deres Hjerter til Frelseren. Jeg ligger som en Orm for hans Fødder, og troer, at han vil opholde mig hos sig.

Rosina, fra Carstens (Plantage)."

Mange

Mange lærde mere at kjende deres Hjerte, og kom til en grundigere Selverkjendelse. Andre udviisde dog i det mindste en Lyst til at høre Evangelium.

Midt i Aaret 1745 var der en ny Raadebevægelse iblandt Negerne paa hele Den St. Thomas, og Brødrene manglede ifkun Medhjelpere. Endog nogle, som hidindtil havde været Brødrenes affagde Fiender, kom nu med bekyrnede Hjerter i deres Prædikener.

Imidlertid fulgde dog ikke de forventede Frugter derpaa. Mange astog i deres første Nidkjerhed, og nogle Døbte faldt igjen under Syndens Maat. Brødrene begyndte altsaa at bruge Alvorlighed imod dem; men det viisde sig, at en Nidkjerhed efter Lovens Strængighed havde endog hos Negerne ikke den ønskelige Virkning, og at det meget mere gik stedse tilbage.

Martin lod sig derfor være meget magtpaaliggende, at bringe de sunkne Sjele tilbage igjen til den første Kjerlighed, og det ved rørende Forestillinger om Jesu Kjerlighed til de arme Syndere. Dette havde ogsaa meget gode Følger, og man merkede snart en stor Forandring.

Men der vare alt for saa Brødre, som arbejdede paa Negernes Sjele, og de, som vare der, saae alt for meget paa en ret grundig Tilberedelse til Daaben og den hellige Nadvere; derover forsømde de meget de øvriges Pleje, og bleve alt for betænkelige i Henseende til Antagelsen til Daaben; saa at der, omendskjont Lærlingenes Antal vare over 1000, blev dog ingen døbt

fra 1741 til 1744, og til den hellige Nadvere kom i 5 Aar ikkun 43 Personer, hvis dybe Hjertets Bøhelse og hele Opførsel ved den Hellige Nadvere gav et meget ærværdigt Indtryk.

Om de øvrige udvortes Indretninger, saa og hvorledes Brødrene holdt det, naar Negerne vilde give sig, kan jeg ikke vel melde noget i Korthed.

De toge dengang i Betænkning at døbe Slavernes Børn, efterdi de saa tidlig bleve unddragne fra Forældrenes Opsigt, og bleve derpaa forvildede uden Tugt og Formaning; derfor bleve nogle 100 nyfødte Børn ikkun meddeelte Betsignelsen under Ben og Haandspaalæggelse.

Mange Negerinder havde et opbyggeligt Endeligt. Da Naemi blev tilspurgt, om hun gjerne vilde skilles fra Verden og gaae til Frelseren? svarede hun: "Ja med Glæde! Nu strax vil jeg gaae til Ham!" Og dette var hendes sidste Ord. Negerinden Beni var i hendes Sygdom saa forneyet, taalmodig og Gud hengiven, at hendes christelige Herskab, som ofte besøgte hende, tilstod, aldrig at have seet saadan Sjelens Tilfredshed og Roelighed under saadanne Omstændigheder; samt sagde: Min Slavinde er vist død salig. Naar Brødrene undertiden ordentlig ledsagede dem til Graven, og en af dem eller en af deres sorte Medhjelpere holdt en Tale ved den Lejlighed, saa havde det meget ofte en velsignet Virkning paa de talrige Tilhørere.

Uden for de offentlige Forsamlinger toge ikkun Brødrenes Hustruer sig af Negerinderne i Henseende til deres Sjeles Frelse.

Iblandt

Iblandt de Sorte selv vare henved 40 Personer af begge Kjen, som hjalp Brødrene at arbejnde paa deres Medslaver og disses Familier i det Aandsdelige. Negeren Abraham tilligemed Petrus fik Medopsigt, og begge bleve brugte med til at holde offentlige Taler, hvilket de gjorde med en besynderlig Styrke, og derved trak Tilhørerne til sig; ligesom og mange Blanke hørde dem med Forundring. Abraham blev dog derhos holdt meget haardt af sin Mesterknekt, indtil man byttede ham bort hen til en bedre Plads. Han havde megen Erfaring, Taalmodighed, Kjerlighed og Wiisdom til Sjelenes evangeliske Førelse, og var derfor i noget endogsaa brugbarere ved sine Medslaver, end Brødrene selv. Negeren Mingo var ligeledes en meget velsignet og virksom Arbejder paa Sjelenes.

I Øvrigt havde Brødrene nu vel mestendels ingen offentlig Voldsomhed mere at befrygte; Men mange saa kaldte christne Herrer aflode dog ikke at afholde deres Slaver fra Omgang med Brødrene, eller og følt at true disse selv. En Herre lod en af sine Slaver ligge og forsmægte saa længe i en Lænke, indtil han lovede, ikke at lære Christendommen hos Brødrene. Da en anden Slave ved igjentagne haarde Pidskninger ikke kunde blive bragt til at afstaae derfra, solgte hans Herre ham til en anden De. Mange, som forhen ikke havde villet gjøre det, tilstødde dog deres Slaver den Frihed, at nyde Underviisning af Brødrene, og Fordommene imod disse bleve stedse færre.

Foruden ved Plantagen paa Basunehjerget, bleve Forsamlingerne snart holdte paa en snart paa en anden Plantage, efter som Herrerne paa saadanne Plantager tillode det og Bredrene kunde bestride det. Tallet paa de Slaver, som kom dertil, var undertiden saa stort, at Prædiken maatte holdes under aaben Himmel.

I Aaret 1743 opkom en ny stor Naadebevægelse iblandt Slaverne i Muskitenbayan. Mange af dem bleve ved Guds Aand bragte til Erkjendelse og til smertelig Følelse af deres Synde-Elendighed og deres vantroe Hjerter, og længdes med mange Taarer efter Naade. Men sidst i Aaret bleve Forsamlingerne ganske og aldeles forbudne af Opseeren paa Plantagen. Negerne i denne Egn bleve altsaa kun enkelte fra Huus til Huus besøgte af Bredrene, og Slaverne holdt sig saa længe til en anden Plantage, som Udgangen samstedts blev tilstædet fremmede Slaver.

I Byen paa St. Thomas blev ugentlig en til to gange holdt Forsamlinger for Slaverne der paa Stedet. Men den ny Gouverneur forbød dem i Aaret 1744. Paa igjentaagne Forestillinger tillod han dem vel igjen, dog at de ikke skulde vare længere, end til Kl. 8 om Aftenen. Men da de fleste Slaver maatte til det Klokkeslet tjene deres Herskaber: saa kunde ikkun saa komme sammen. Da man heller ingen egen Plads havde dertil, saa kjøbde Negeren Wingo en, byggede et Huus derpaa, og overlod samme til Slavernes Forsamlinger.

Missionens Historie paa St. Crux fra
Aar 1742 til 1746.

De opvakte Slaver paa St. Crux vare tildeels geraadede i Koldsindighed og Forvirring; thi den reformeerte Præst Heinrichsen havde gjort Bredene og deres Lære fordægtige for dem, ja vilde endog døbe dem om igjen, hvilket dog Gouvernementet ikke leed, og han døde i Aaret 1743. Da Martin kom derhen i en Besøgelse, vilde hans forrige Lærlinge neppe mere tale med ham; dog begyndte adskillige snart igjen at indsee, at de, uagtet al deres formeente bedre Kundskab, fattedes det Liv af Gud. Paa en vis Plantage bade Slaverne ogsaa Martin, at han ikke maatte forlade dem, og han fandt, at de (en eneste Person undtagen) førde en med Evangelium overensstemmende Wandel. Hos andre derimod, som havde faaet den meste Underviisning, kunde man merke faa Kjendetegn mere til det forrige Naade-arbende. Men for hans Afreise forsamlede sig allerede saa mange Sjæle igjen, som viisde Lyst til at frelses, at han maatte dele dem i to Hobe. Især gjorde den Tale, som den døende Broder Israel havde holdt til Slaverne, og et Brev, som en Negerinde Hanna havde skrevet til dem fra Europa, et stort Indtryk paa dem.

I November 1743 gjorde Martin atter et Besøg paa St. Crux, tilligemed den debte Neger Stephanus. Paa en Plantage vare mange naadehungrige Sjæle, og iblandt dem, som havde ladet sig forlede til Synden igjen, begræd mange deres Fald med bittre Taarer.

Martin kjøbde (i Tillid til at faae Understøttelse dertil fra Europa,) en øde Plantage. De opbygde det forfaldne Huus igjen, og en dem fra St. Thomas tilsendt Neger og Negerinde hjalp dem at rense et Stykke Land, saa at de kunde plante nogle Kjøkkenplanter. Den 23. Febr. 1744 var der den første Forsamling, til hvilken der indfandt sig en meget stor Mængde Sorte.

Da Martin holdt Forsamling i en anden Negers Huus, jagede Mesterknechten dem tredie gang bort fra hinanden med Hug og Slag, men døde saa Uger derefter, hvorpaa de fik Roen igjen. Derover kjøbde Negeren Mingo et Huus i Christiansstad til Slavernes Gudsstjeneste, hvilke der ved sparede den halve Bøyt til Bredrenes Plantage.

Den 12. Julii 1744 døde Martin de fire første Slaver paa St. Crux. Den lutherske Præst og mange andre Europæer vare derved nærværende, og Ingen blev urørt. Begge de døbte Mandsslaver bleve siden velsignede Medarbejdere paa deres Ege, og ligeledes tjende begge Slavinderne Menigheden med Naade og Troslab. Strax derefter ægtede den ene af disse døbte Negere, ved Navn David, en paa St. Thomas døbt Negerinde, ved Navn Tabea. Dette første Giftermaal ved Missionen paa St. Crux gjorde Martin offentlig bekjendt for Negermenigheden og forrettede Copulationen.

I October 1744 bleve nogle døbte Slaver paa St. Crux førstegang antagne til den hellige Nadvere; hvoraf de øvrige Døbte fik et dybt Indtryk. Da Bredrene nu ikke kunde komme alle vegne hen, saa blev

blev det overdraget til fire Brødre af Slaverne, at forkynde Evangelium for de Dyrige; hvilket var af stor Nytte.

De hvide Brødre ernærede sig af deres Kjøf-
kølværter, og de vilde Bomuldsstræer, hvis Uld
de samlede; ligeledes fortjende Martins Hustru
underriden noget med Syning.

Ved Slutningen af Aaret 1744 og Begyndelsen af 1745 maatte Brødrene erfare meget, som var ubehageligt; dog forlangede ogsaa en Plantage-Ejer, at der maatte gøres en Begyndelse med at undervise Slaverne paa hans Plantage. I Februarimaaned 1745 blev i Neger og i Negerinde døbt; og da Martin maatte mestendeels op-
holde sig paa St. Thomas: saa betjende de sorte
Hjelpere den liden Hob af de Troende paa St.
Cruz, og Guds Naade var med dem.

Missionens Historie paa St. Jan fra 1741 til 1746.

En Kjøbmand i Amsterdam, som eyede en
Plantage paa St. Jan, havde allerede i Aaret
1741 forfikkret, det skulde være ham kjært, om
Brødrene vilde bringe hans Slaver til den chris-
telige Troe; men der vare saa saa Brødre paa
St. Thomas, at de ikke kunde dele sig. Imid-
lertid holdt Kjøbmandens Opseer Jens Rasmus
(der i Aaret 1739 havde fulgt med Greve Zin-
zendorf som Tjener fra Vestindien til Europa,) Forsamlinger for Negerne paa hans Plantage paa
St. Jan, skjønt ikke uden Lidelse. Der vare
ogsaa nogle paa St. Thomas døbte Slaver blev-

ne forflyttede til St. Jan, hvilke tildeels skinnede som Lys iblandt deres Landsmænd. Martin vilde og reyse derhen paa en Besøgelse; men de, som eyede Fartøjet, vilde ikke tage ham med; dog kom han derhen i Junii 1741, og sandt en Villighed og Lyst til Evangelium hos de der værende Negere, men ogsaa megen Menneskeskygt, efterdi de fleste Herrer vare derimod. *Nasimus* fortsatte imidlertid sit Arbejde om Søndagen og om Aftenen de Søndage, og blev besøgt af mange Negere.

Efter hans indstændige Forlangende kom Martin i Maret 1743 firegange til St. Jan. Da man i May samme Aar befrygtede en Uroe og Opstand iblandt Slaverne, og ingen af dem torde lade sig see paa Benene, saa kunde der ingen Forsamlinger blive holdte; og Martin selv kom i Fare. Men det varede ikke længe, og mange Sorte bevidnede nu en langt større Begjerlighed efter Guds Ord, og aabenbarede deres Hjertes Anliggende med Taarer. Allerede i Begyndelsen af September var deres Antal 130, som inden nogle Maaneder vorde til 160. Imidlertid kjendte mange af dem endnu ikke deres indvortes Fordervelse, og der fandtes ogsaa mere indbildt Hellighed hos dem, end man havde skullet formode.

I Maret 1744 kom Martin tregange til St. Jan. Den sidste gang havde han taget Negeren *Abraham* med, som om Dagen maatte fælde Træer til en Sukkermølle, men om Natten gik han omkring paa Den, at forkynde Evangelium om Jesu for Slaverne, og sandt megen Indgang.

I Aaret 1745 reysde Martin atter fire gange til St. Jan. Negeren Abraham blev laant imod en anden Slave, som man i hans Sted skillede til St. Thomas; og da de to første Sorte bleve døde, holdt han en Tale, under hvilken baade de Blanke og Negerne fældede hyppige Taarer, og de Blanke tilstode, at de havde ikke i deres hele Livstid hørt saa eftertryffelig og overtydende en Prædiken, som nu af denne Neger. En af de Døde var en graahærdet Mand, som viisde en stor Glæde over, at han endnu paa sin Alderdom havde fundet Naade og Frihed i Jesu Bunder. To Døde, som vare blevne utro, kom ved denne Venlighed ogsaa til deres Synders Erkjendelse.

Missionens Historie paa alle tre Øerne

fra 1746 til 1749.

I September 1746 ankom Abraham Mejsning, en ordineret Broder, til St. Thomas. Derimod reysde Martin for mange Marsagers Skyld paa nogen Tid til Europa. Der vare da endnu 5 Brødre og 2 Søstre tilbage paa St. Thomas, hvilke havde 4 Negere og 2 Negerinder til deres Medhjælpere. Til dette Selskab af Arbejdere kom desuden i Aaret 1747 Henrich Keller fra Europa, efter hvis Ankomst Böhner og Segner reysde til America; men Keller døde endnu samme Aar. Da der nu vare saa Arbejdere igjen, saa skillede man dem 2 Brødre og 1 Søster til Hjælp fra America, men de ankom ikke, og maae rimelig være druknede, og Skibet,

som de vare paa, være gaaet under i en Orkan. Endnu tog Arbejdernes Tal meer af, da Neger- medhjælperen Mingo maatte ligeledes 1748 gjøre en Rejse til Kjøbenhavn. Men derimod kom Martin, tilligemed sin Hustru, og de tre Brødre Joh. Michael Wäckler, Samuel Zsles (Zils) og Nicolaus Schnejder, tilbage til St. Thomas, efterat han næsten i to Aar havde været borte. De havde paa Rejsen havt det Uheld at blive fangne af en Fransk Kaper, men vare dog snart blevne løsladte igien som Danske Undersaatter. Derimod reysede de to Brødre Weber og Schur bort til Pensylvanien; og den først ankomne Broder Wäckler døde allerede i Aaret 1749, saa Brødrenes Antal var nu der ikkun fire.

I Aaret 1746 gjorde Brødrene Anstalt til en rummeligere Kirke for Slaverne, og til andre Bygninger, og i Aaret 1747 til en Sukkermølle &c. hvormed de bleve færdige i det følgende Aar.

I Aaret 1747 kom to nye Gouvernører til St. Thomas og St. Crux, som begge vare velsindede imod Brødrene; og under 18 Augusti 1747 confirmerede Kong Friderich den Femte hans Hr. Faders Concession for Brødrene af Aaret 1739, med den Befaling, at beskyytte dem imod enhver, saa længe de ikke overskreed de dem foresatte Grændser; han tillod ogsaa, at naar den ordinerede Lærer blev kaldet tilbage, saa maatte hans Vicarius strax indtræde i hans Plads, Diaconi maatte antages til Hedningenes Omvendelse, saavelsom og de øvrige Medhjælpere, der in-
gen

gen høytidelige Handlinger skulde forrette, men blot komme Lærerne til Hjælp, hvis Tal Brødre-
ne efter Godtbefindende kunde formere. Kun
hvergang der skede Forandringer med Diaconi,
skulde derom indgives Beretning. — Ved denne
Kongelige Forordning bleve nu fuldkommen alle
Hindringer ryddede af Vejen for Missionen.

Da Brødrene imidlertid saae saa meget slet hos
de høystfordærvede Slaver, saa opgave de og
tabde næsten Modet, i sær efter at Martin var
afreyst til Europa, og tvivlede om, at der kunde
blive en sand christelig Menighed af dem, holdt
derfor den hellige Nadvere meget sjelden i en tre
Aarstid, og anvendte fornemmeligen deres Ar-
bende paa saa Sjæle, som de holdt for sande
Gudsborn; de øvrige bleve næsten ganske over-
ladte til sig selv. Dog toge de to sorte Arbejdes-
re, Petrus og Abraham, sig deres Folk an-
med Bestandighed og Trost, og forestillede dem
den ulysalige Tilstand, hvorudi de vare, saa
eftertrykkeligen, at og den ved saadan en Forsam-
ling tilstedeværende Broder Weber faldt i Forun-
dring derover. Paa Nord siden af Øen var ellers
Frugten størst af Arbejdernes Bestræbelser, og
Negerbørnernes Exempel beskaammede endogsaa
mange af deres Forældres Hjerter.

Friderich Martin og de Medhjælpere, som
kom med ham fra Europa til St. Thomas 1747
bragde ligesom et nyt Liv ind i Missions-
Anstalts-
terne. De Udsprede bleve samlede igjen, de Mod-
løse opmuntrede, og dem blev givet Haab, at kom-
me

me til Daaben og Nadveren, og dem, som man holdt værdige til Daaben, blev givet en særdeles Underviisning, hvilket foraarsagede en almindelig Glæde og Naadebevægelser iblandt Slaverne.

Til St. Cruz havde hidindtil sjelden nogle Brødre kunnet komme; men dog alligevel havde Slaverne der ingen Mangel paa erfarne og grundige Arbejdere af deres Middel, hvilke troligen antog sig dem; og da Martin, tilligemed hans Husfrue, kom derhen paa nogle Maaneder i Aaret 1748, saa havde det de samme gode Virkninger paa det hele Folk, som i St. Thomas.

Paa St. Jan havde Martin ligeledes været et Par gange i Aaret 1746, og de Døgte forbandt sig indbyrdes til Trost imod den Herre Jesum, og til en Vandel, som var anstændig for deres guddommelige Kald, og opbyggelig for andre, hvorudi den døgte Bussalinde Eleonora især udmerkede sig. Siden kom saa Brødre derhen, og fra 1747 til 1749 var der slet ingen. Dog antog bemældte Eleonora sig de Opvakte, og en endda udebt Neger, ved Navn Galant, opmuntrede de andre, i det mindste saa vidt, at de ikke alle sov ind igjen.

Missionens Visitation paa alle tre Øerne i Aaret 1746 af Biskop v. Battewille.

Paa Brødre-Synodet, som ved Martins Nærværelse i Europa blev holdt i Herrnhag i Aaret 1747 blev det overdraget til Biskop Johannes Michael Langgut v. Battewille, at

at holde en Visitation saavel paa de Danske Der i Vestindien som i Nordamerica. Han ankom til St. Thomas i April 1749, og havde med sig 3 Brødre og deres Hustruer, samt 2 ugipte Brødre. De Sorte imodtog dem med stor Glæde. Han gjorde alle slags gode Anstalter, og bekjendtgjorde, at alle de døbte Negerinders Børn skulde i Fremtiden døbes, hvilket foraaarsagede en ubeskrivelig Glæde. Han underviste og overtjede ligeledes Arbejderne om, at enhver Sort, hos hvilken man mærkede en Længsel efter Syndernes Forladelse i Jesu Blod, og et Sind, at ville blive Evangelium lydig, og en Jesu Eghed, var beqvem og skicket til Daaben. Naar en Døbt geraadede paa Afveie igjen, saa skulde man ikke gaanske overgive saadan en Sjæl, men gaae saa længe efter den, indtil den lod sig finde til rette igjen, hvilket vist vilde paafølge efter en kjerlig evangelisk Behandling; hvor derimod løvmæssige strænge Behandlinger og en overdreven Kirkerugt slet intet skulde udrette. Alt dette blev ogsaa lovet at holdes af Lærerne af Brødrenes Middel.

De sorte Arbejdere, Petrus, Abraham, Stephanus og Benigna, gave de udfordrende Efterretninger om alle dem, som vilde gaae til Nadveren.

Gouverneuren forsikrede, at seend Brødrene kom derhen, havde man iblandt de Sorte ikke kjendt en eneste Sjæl, som havde havt en sand Guds Kundskab og en ret Længsel efter Jesum; men nu var ikke allene nogle 100 Negere bleve døbte

døbte af Brødrene, men ligeledes et godt Antal af dem af de Danske og Reformeerte Præster.

Den 4 May maatte en Daabsact stee under aaben Himmel for Folkets Mængdes Skyld. Der vare 14 hvidklædte Daabsandidater, som mestendeels allerede af Alderdom havde graa Haar. Efterat der var holdet en Prædiken, stode en Tale til Daabsandidaterne, hvorefter de besvarede nogle Spørgsmaale, og derpaa lagde Battewille, samt de tre Brødre Martin, Weber og Westmann, Hænderne paa dem, og den første bad, at Frelseren vilde byde Satans og Mærkedens Magters Kræfter at vige bort fra disse hans Igjenløste, astoe dem i sit Blod fra deres Synder, optage dem i sit Samfund, og evig opholde dem derudi; hvorpaa Daabsandidaterne, som laae paa Knæe, bleve tregange overøste med Vand i Faderens, Sonnens og den Hellig Aands Navn.

Derefter forsamledes de forhen Døbte, hvis Tal var henved 120, og dem glædede Battewille med den troende Forsikring, at Frelseren vilde fra nu af antage sig dem med ny Naade, og ligesom han var villig til at tilgive dem alle deres forrige Afvigelser og Utroskab, saa vilde ogsaa Brødrene paa ny antage alle dem igjen, som det var derom at gjere, ikke mere at tjene Synden, men at leve ham, som var død og opstanden for dem; hvorpaa de alle faldt paa deres Knæe, og bade Frelseren om Naade og Forladelse. Derpaa blev et Barn døbt, og om Søndagen derefter holdet den hellige Nadvere, da der iblandt 70 Communicanter vare

vare 57 Sorte; og fra nu af skulde de Døbte confirmeres, førend de maatte blive antagne til Nadværen.

Den 7 May drog Battewille med 3 Brødre til St. Crux; og de sandt med Glæde, at endskjønt ingen af Brødrene havde været der bestandig, saa havde dog Herrens Gjerning uafbrudt havt Fremgang iblandt Slaverne ved deres Medslavers Tjeneste. Den 11 May bleve 7 døbte, hvorved de mange tilstedeværende Hvide og Sorte bleve allesammen meget rørte ved Prædikken og Daabshandlingen. Derefter blev desuden den hellige Nadværen holdet, og andre Anstalter gjort.

Man merkede ogsaa hos Gouverneuren og andre mange gode Tanker om Brødrene i Henseende til Hedningenes Omvendelse.

Efter Tilbagekomsten til St. Thomas bleve atter 19 Sorte døbte, efter en under aaben Himmel formedelst den store Mængde Folk holden Prædiken. Hele Menigheden blev deelt i visse Klasser af Communicanter, Døbte, Daabsandidater, Børn og Udobte, for at kunne nærmere tale med hver Klasse efter deres Omstændigheder. Da deres Navne bleve forlangte, som havde en oprigtig Længsel efter Guds Naade i Christo Jesu, og som vilde begive sig i Brødrenes Underviisning: saa anmeldte 380 Personer sig; 21 deres til forberedte Døbte bleve confirmerede til førstegang at nyde den hellige Nadværen. Den 25. May forsamlede sig over 600 Sorte, iblandt hvilke 90 atter lode sig antegne som Lærlinge, og en af dem

dem sagde til sine Landsmænd: Det der var blevet prædike om Frelserens Død og Bunder, havde gaaet ham saaledes til Hjerte, at han havde grædt derover, som om Fader eller Moder var død for ham. Den 20. May forsamlede sig 7 til 800 Sorte; 17 bleve døpte, og 80 anmeldte sig paa ny som Lærlinge. Communicanterne vare 103.

Den 28 May reysde Watterville med 1 Broder og 1 Sort til St. Jan, hvor det saae meget flettere ud, efterdi de saa Brødre ikke noksom havde kunnet antage sig disse Sorte, og Negerne her bleve ligeledes holdte strengere formedelst deres forrige Opstand; desuden vare deres Herrer heller ikke Brødrene saa gunstige, som paa St. Thomas. I Stedet for ellers 100., kom ifkun 15 til Prædiken, hvilke man trostede med det Haab, at de snart skulde faae en Lærer.

Paa St. Thomas vare nu allerede 830 Lærlinge opskrevne; de, som vare faldne i Søvn, vaagnede op igjen, og der kom mange nye til. Eldgamle Folk, som neppe mere kunde klynke afsted, og behøvede en halv eller heel Dag for at komme til Brødrenes Plantage, indfandt sig i det Haab, endnu førend deres Endeligt at blive døpte; der bleve ogsaa 2 af de catholske Præster Døpte optagne i Menigheden. Watterville erkyndigede sig hos de Sortes Herrer om deres Opsørsel, hvilke næsten overalt gave dem et godt Bidnesbyrd, og ønskede, at dog ret mange af dem maatte gaae i Lære hos Brødrene.

For Biskop Wattervilles Afreise bleve alle haande Aftaler gjorte, især i Henseende til de Slaver,

ver, som havde eller vilde tage fleer end en Kone. Den 8 Junii indfandt sig flere Europæer end nogetid forhen; Efter Prædiken over 1 Cor. 2, 2. bleve 23 Sorte døbt. Europæerne hørde paa Negerens Abrahams Tale med megen Forundring; thi den var fuld af Kraft; og der bleve atter 74 Lærlinge optegnede. Derpaa reysde Batterville den 9 Junii bort til America igjen.

Missionens almindelige ud- og indvortes Historie paa alle 3 Øerne fra Junio 1749 til 1 Febr. 1750.

De tilbageblevne Brødre holdt hver Morgen og Aften en Bedetime til deres egen Opbyggelse; de holdt ligeledes saadan Time for de døbte Slaver paa deres Plantage, førend de gik til deres Arbejde. Formedelst de Døriges tilvørende Antal valgde de til de 6 Negermedhjelpere, som de havde, endnu 16 Sorte af begge Kjøen dertil, hvilke skulde antage sig de Sorte, som boede i Nærheden hos dem, lære at kjende dem i Henseende til deres indvortes Tilstand, slittig ihukomme dem i deres Bøn til Gud, og give Brødrene Efterretning om samme, hvorefter de kunde vente videre Anviisninger. Især blev det anbefalet dem, at forelyse andre Sorte med en exemplarisk Wandel, og derved at forskaffe sig desmere Indgang hos dem, men ikke tiltage eller tilregne sig noget Fortrin for andre. Ligesaaledes blev ogsaa Tjenernes ic. Antal ved Gudstjenesten formeret.

Den 12 Junii vare Daabscandidaterne 86, og midt i Julio vare over 1000 Lærlinge. Det

h

havde

havde ofte den Anseelse, som om alle Sorte vilde blive en Jesu Eyendom. Formedelst Mængden kunde ingen Prædiken mere holdes i Huset. Plantage-Ejerne merkede med stor Tilfredshed, at ved saa Sorte, som vare underviste af Brødrene, bleve ofte de øvrige paa Plantagen bragte i en god Orden, og alt Arbejde gjort med Flid og Trofskab. Derover kom ogsaa stedse flere af de Hvide selv til de Sortes Gudstjeneste. I Aaret 1749 bleve over 200 døbte; hvoriblandt 13 Børn og nogle Syge, hvilke endnu paa deres Sygeseng bleve deelagtige i Daaben, saavelsom og en gammel blind Mand og en blind Kone, hvilke neppe kunde røre sig mere. 121 bleve førstegang antagne til den hellige Nadvere; men samme gjorde Brødrenes Arbejde meget vidtledtigt formedelst enhvers Prøvelse for hver Gang til Nadveren. Syge og Gebreklige bleve flittigt besøgte. Ved Børnenes Underviisning indfandt sig undertiden nogle 100 Børne. Til dem, som vogtede Nvæget, og sjelden eller slet ikke kunde komme i Underviisningen, gik man hen paa de Pladse, hvor de vare.

I det Udvortes manglede Brødrene heller ikke Arbejde. Tre af dem havde i lang Tid at bestille med Tømmerarbejde i Byen; de Øvrige hjalp til paa Plantagen saa meget de kunde. Endelig byggede de en ny Kirke, hvortil hver Sort, som kom i Forsamlingen, medbragde en Steen, og en Plantage-Ejer tillod, at hugge det fornødne Træ dertil i hans Skov.

Men en overordentlig og i tre Maaneder vedvarende Hede og Tørre forarsagede stor Skade;
de

de Sorte leed Mangel paa Næring, og der opkom hidfige Febere iblandt dem, hvorfra ingen af Brødrene og de dem tilhørende blev skaanet, og nogle døde ogsaa deraf. Imidlertid holdt dog i det mindste Een af dem Gudstjenesten, og de fraliggende Pladse bleve efter Muelighed betjente ved sorte Hjelpere. Efterhaanden kom det i Gang igjen. Men paa en næsten i to Maaneder vedholdende Regn fulgde nye Sygdomme, hvoraf de Hvide og Sorte leed meget.

Dog blev den ny Kirke indviet i December i Nærværelse af henved 800 Sorte, da der blev gjort Bøn til Gud, at han vilde ledsage Evangelii Prædiken derudi med saadan Kraft, at ingen Sjæl, som hørde samme, maatte gaae ud fra dette Huus uden Betsignelse.

Martin opholdt sig i 5 Maaneder paa St. Jan. Strax efter hans første Tale og Prædiken meldte sig 30 Lærlinge. Negerne Abraham og Stephanus vare hans troe Medarbejdere. Forsamlingerne bleve stedse talrigere; der kom endog til over 250 Sorte, hvoraf mange begierligen antog Evangelium, hvorfor Martin ikke strax kunde fyldestgjøre deres Forlangende paa St. Thomas, at komme derhen tilbage, omendssjænt hans Forretninger vare forbundne med stor Møhsommelighed, og han ved en Besøgelse paa Landet kom firegange i Livsfare. Brødrene kjæbde ogsaa en liden øde Plantage, og byggede en Levehytte ved Huset, for at besytte Tilhørerne for Solens brændende Straaler. Beber kom her-

over fra St. Thomas, for at gjøre nogle Afstaler, men leed Skibbrud paa Tilbagerensen; dog bleve alle Menneſkene ræddede.

Da Schur afledte Martin, reysde denne Broder ſidſt i Aaret 1749 tilbage til St. Thomas. Men Schur døde ſtrax den 5 Januarii 1750. De Sorte bade meget indſtændig om en ny Lærer; men det var ikke mueligt, da Schneſder juſt paa ſamme Tid døde ogſaa paa St. Thomas, og St. Crux kunde ligeledes ikkun blive lidet beſøgt, hvor dog nogle Medhjelpere af Slaverne fortsatte Arbejdet allene; i ſær Mulatten David, ſom havde lært Muurhaandværket, hvis Gaver til at prædike og tale offentlig, tilligemed hans Erſaring og Hjertes gode Egenskaber, havde forhværret ham en almindelig Kjærlighed, Agtelſe og Tillid.

Martin reysde i Januarii 1750 til St. Crux, holdt, uagtet et Anfald af Feber, endda den helige Nadvere, og den 18de en Tale: om etſtroende Hjertes Salighed i Jeſu Chriſto, den ſaarede og korsfæſtede Frelſer, og tog derpaa den 24de en opbyggelig Ende i ſit 47de Aar, eſterat han havde tilbragt otte Dage og Nætter uden Søvn paa ſit ſidſte Sygeleje. Eſterretningen om dette Dødsfald foraaſagede en ſtor Bedrøvelſe og dnh Smerter paa St. Thomas, da han i 14 Aar med apoſtolisk Mod og Troe havde lært mange tusinde Negere at kende Jeſum ſom den enefte Aarſag til deres evige Salighed, og havde ſamlet Ham Menigheder af Hedningene paa alle tre Derne.

Mis-

Missionens Historie paa St. Thomas fra
Febr. 1750 indtil i Junio 1753.

Georg Weber blev nu Negernes ordentlige
Lærer i Martins Sted. Tallet paa de Sorte,
som hørde til Brødremenigheden, var 1222, nem-
lig 175 Communicanter, 151 vorne Døbte, 19
døbte Børn, 166 Daabsandidater og 711 Lær-
linge, hvilke bleve betjente af 4 Brødre og 4 Sy-
stre, som vare ofte syge. Men i August 1750
ankom nogle nye, endskjont den meste Byrde all-
vel faldt paa Weber og Böhner, siden de nye
ankomne ey endnu forstode Landets Sproga, og
Böhner holdt hist og her Forsamlinger om Afste-
nen, naar han havde fuldendet sit daglige Melles-
byggnings Arbejde. Man havde vel desuden 22
sorte Hjelpere; dog kunde ikkun saa af dem bru-
ges til Evangelii Foredrag; den Negerældste
Petrus døde ogsaa i Aaret 1750, og blev meget
beklaget. Men i December ankom endnu flere
Brødre og Systre, hvilke man hønligen behøve-
de, og som foruden at tjene Menighederne, ar-
bejdede paa deres Haandværker, eller foretog sig
andre Forretninger. Derimod reysde Weber
1752 til America, og Böhner traadde ind i hans
Sted, som Negernes ordentlige Lærer. Men der
døde adskillige Brødre siden 1751.

Da det, formedelsst Negernes Oprør paa Su-
riname blev forbudet, at nogen Neger maatte la-
de sig see paa Beyene og Gaderne efter Klof. 10
Slet om Afstenen, saa lod man dog dem passere,
som havde en Seddel at forevise, at de kom fra
Brødrenes Forsamling.

Imidlertid holdt dog nogle Herrer deres Slaver haardt, som holdt sig til Brødrene. Det blev af en af dem forbudet, at en af hans dødsfyge Negere, som var døbt i Januario 1750, og var en troe og flittig Slave, maatte faae den mindste Hjelp og Pleie, end ikke en Drik Vand; og da den Døendes Kone dog alligevel gav ham samme, saa huggede Herren hende med sin Kaarde i Hovedet, og forbed at den døde Negers Liig maatte blive begravet, men vilde at det skulde ligge i hans Hytte og raadne. Dog gjorde to af Missionærarbejderne i Stilhed en Kiste og en Grav, og vovede at begrave Liget, hvilket og skede uden nogen Modstand.

Da det, som Brødrene fortjende og avlede paa deres Plantage, ikke var tilstrækkeligt til de mange UdgiFTER; saa kom Brødrene i Europa dem Tid efter anden til Hjelp.

Hvad Missionens indvortes Tilstand angaaer, saa vedbleve Brødrene paa Derne, at indbyde Syndere til Jesum den Korsfæstede, men at formane de Troende til at vandre i hans Fodspor; de Svage bar man med Taalmodighed, og de Wildfarende søgde man at bringe tilrette igjen; og Brødrene holdt sig for belønnede nok, naar deres Arbejde ey var frugtesløst. Forsamlingerne bleve saa talrige, at den for Slaverne bygte Kirke blev meget for liden til at rumme dem; og der kom efterhaanden ogsaa friegioner Negere dertil. De, der anmeldte sig som Lærlinge, bleve prøvede, om de ingen falsk Hensigt havde, og i 3 Aar bleve 380 døbt, iblandt hvilke var en 100 Aargam-

gammel Negerinde, som inderlig længdes efter Daaben, og tilbragde siden sin øvrige Levetid i Omgang med Frelseren hjertelig fornøjet. En anden gammel Syg bad ogsaa meget indstændig om Daaben, og troede, at han ikke kunde døe, før end han var bleven afstoet af sine Synder; og da han var bleven døbt, sagde han: Nu vil jeg med Glæde fare hjem til min Frelser! hvilket ogsaa inden saa Dage skede. En Lam udtrykte sig saaledes: Han kunde ikke med Ord sige sine Tanker; men han længdes med Bævelse og Angest efter Daabens Naade, hvortil han havde slet ingen Ret; i hans elendige Omstændigheder ønskede han intet mere, end ved Jesu Blod at blive salig og forsikret om sin evige Frelse; og efter at han var døbt, var han ganske opfyldt af Guds Lov og Priis. To Syge lode sig bære paa Skuldrene til Daaben i Kirken, hvilken man havde villet meddele dem hjemme. En Negerinde, som ikke var antegnet til Daaben, kom dog alligevel i Daabscandidats Dragt, og da man vilde vise hende bort til en anden Tid, saa græd hun bitterlig, og paastod at Gud i Dag havde tiltænkt hende Daabens Naade; man opfyldte ogsaa endelig hendes Forlangende til hendes ubeskrivelige Glæde. En Døbt fortælte sin Herre den store Naade, som var vederfaret ham, talkede ham meget yndmyg for den hidindtil givne Tilladelse, at gaae i Forsamlingerne, udbad sig samme endnu fremdeles, og afslagde derhos et saa rørende Bidnesbryd om det guddommelige Naadearbejde paa hans Hjerte, og den derved i ham virkede Foran-

dring, at hans Herskab blev derover paa det indelrigste rørt, og gjerne tilstødde ham hans Begjering. Naar 10 eller 20 bleve døbte, kom undertiden 100 Lærlinge i deres Sted igjen.

I 3 Aar kom 200 nye Communicanter til. En gammel Negerinde fortælte, at hun ofte havde siddet allene i hendes Hytte, og havde med varme Taarer sagt til Frelseren: O maatte jeg kun engang have den Naade at deelagtiggjøres i Nadveren! o, hvor stort og vigtigt skulde det være for mig! Da engang Nadveren var fremsat, og der blev holdt en Tale til Communicanterne over de Ord: "Hvert Menneske prøve sig selv," saa paafulgde en almindelig hjertelig Bedrøvelse iblandt Slaverne, og de fattede en endrægtig Beslutning til ny Trosskab, og en Wandel, som var Guds Naade værdig.

For at fornøye og tjene Negerne, oversatte Brødrene de Psalmer: Alleneste Gud i Himmerrig ic. O Verden kom at skue ic. O Jesu, som har elsket mig ic. og Litaniet, paa kreolisk, til Slavernes store Glæde.

Brødrene besøgte de Syge og dem som vare Krøblinge paa deres Plantager. Naar derimod Brødrene vare syge, saa vaagede Negerne om Natten hos dem og tjende dem.

I Aaret 1750 foretog 2 Brødre, igjennem en meget lang og meget besværlig Vej, en almindelig Besøgelse over hele Den, til deres og Slavernes hjertelige Glæde.

Ikke mindre bleve Slavernes Børn, som vare over 500, flittigt besøgte. Børnene ventede

de med Bængsel efter den Dag, naar den Broder Konner kom, og naar han ikke kunde komme, saa havde Forældrene megen Umage med at treste dem. Man fortælte dem Jesu Levnet, Lidelse og Død, berømde hans Kjerlighed, som han viisde imod dem, der i deres Synde: Elendighed kom til ham, for at blive skilte derved og blive fornøiede salige Menneſker; de berømde ogsaa i sær hans Kjerlighed til Børn. Paa det Spørgsmaal: Hvorfor de elskede Frelseren? svarede de frimodig: Fordi han var død for deres Synder, og havde forløst og saliggjort dem med sit Blod; hvorudi de da bleve bestræfede, og Forældrene anviste, hvorledes de skulde opdrage deres Børn for Frelseren. En Pige paa 14 Aar tilstod endelig med Taarer: Hun elskede ikke Frelseren, men havde et egenſindigt og ulhydigt Hjerter, hvormed hun bedrøvede Frelseren; hvilket gjorde hende selv meget ondt. En anden klagede: Hun vilde gjerne omvende sig, dersom hun ikke var saa ulhydig og egenkjerlig, at hun slet ingen Formaninger kunde fordrage: Men hun var hjertelig bedrøvet over dens beklagelige Tilstand! hvorpaa hun blev henviist til alle de Sjæles Læge, som sukke under deres Synde: Elendighed.

Der lode sig vel ogsaa mange af de Døbte forlede til Synd igjen; dog blev der næsten ingen tilbage, som jo angergiven med Taarer søgte Forladelse. En Negerinde, som allerede var bleven antagen til den hellige Nadvere, løb bort fra sit Herskab, opholdt sig i 3 Aar i den vilde Skov, men kom igjen, og sagde med de bitterste Taarer:

"Frelseren har viist mig den Fare, i hvilken jeg er, at blive fortabt. Mit Hjerte har drevet mig at komme til eder, for at bekjende mine Synder, og at bede om at antages igjen. Dersom Menigheden vil tilgive mig, saa troer jeg, at Frelseren og vil bevise mig Naade, og lade mig finde Glæde i Hjertet igjen." Efterat hun paa ny var antagen, opofrede hun ogsaa hendes øvrige Levetid til Frelseren.

Alf mange Breve vil jeg kun her anfere dette eneste, som Negeren Abel skrev: "Jeg er gammel, til Mars. Jeg har ingen Hænder til at skrive, og ingen Fodder til at gaae hen til Menigheden; altsaa skikker jeg mit Hjerte frem paa Papiret. Jeg var en Syndens Slave, men nu er jeg i Jesu Christo, og ganske fornøyet i mit Hjerte."

I Negernes Sygdomme merkede man en inderslig Bængsel hos dem, snart at skilles herfra, for evig at være hos Jesum, og deres Paarørendes underholdt de Døende med Forestillinger om deres tilkommende salige Tilstand og med opbyggelige Sange. Gamle Døende viisde en usigelig Glæde over, at de endnu i deres høye Alder havde lært at kjende Jesum Christum, deres Frelser, og vare blevne deelagtige i deres Synders Afstoelse i hans Blod.

Fortsettelse af Missionens Historie paa St. Thomas fra Junii 1753 indtil Aarets Ende 1757.

I Junio 1753 kom Nathanael Seidel til St. Thomas, og anvendte 10 Uger paa at vistere

tere Missionen paa alle 3 Øerne. Med ham kom Weber tilbage, for at fortsætte sit Embede som Lærer, og nogle andre Brødre.

Der blev paa ny udvalgt 11 Personer af begge Kjen af Negerne, som skulde gaae Brødrene til Haande i deres vidtløftige Arbejde, og som skulde give dem Efterretning om Slavernes Sjeletilstand i alle Egne. Det blev Brødrene anbefalet, Ingen at antage til den hellige Nadvere, førend han havde en tilstrækkelig Forstand derpaa, og en vedholdende Længsel derefter. Af de 800 Døgte vare allerede flere end 100 døde igjen. Daabscandidaternes Tal var 220, og Lærlingenes 400, og mange Børn. Gouverneuren (paa hvis Plantage Brødrene prædikede hver fjortende Dag om Søndagen,) og de fleste hvide Indvaanere ansaae nu med Velbehag Brødrenes Bestræbelser i Henseende til deres Slavers Omvendelse.

Der vare nu 8 Brødre og 5 Søstre paa St. Thomas, hvilke i Efteraaret 1755 maatte i nogle Maaneder udstaae mange Angreb af hidrige Febre. Tre af dem vare Lømmermænd, som efter en riig Sukkerhøst hidroge det meste til Brødrenes og Søstrenes Underholding, og alle hjalp tilligemed Slaverne ved bemeldte Høst, som ellers ikkun Slaverne allene forrette.

I Aaret 1756 reysde den Broder Jøles (Eyls) med sin Hustru til den Engelske De Antigua, hvor han havde faaet Kald til at begynde en Mission. Begyndelsen var meget tung og vanskelig for ham; thi omendkjent Sygdom og
Nød

Med just ikke ganske betog ham Modet, saa standsede dog Arbejdet derover; men det blev siden rigeligen velsignet.

Just paa denne Tid var undertiden heller ikke en eneste Broder frisk paa St. Thomas; hvorfor de sorte Hjelpere maatte gjøre det meste. I nogen Tid havde de heller ikke, formedelst Mangel paa Regn, noget andet at drikke, end slet Brakvand, og siden gjorde den overflødige Regn megen Skade, endog paa Benene. Nogle nye ankomne Brødre og Søstre bleve ogsaa strax syge.

I Maaret 1757 forarsagede Krigen imellem Frankerige og Engelland en overordentlig Mangel paa Brød og Levnetsmidler paa alle tre Øerne, og Brødrene maatte behjælpe sig med Slavernes Kost; hvorover Bygningen ved Brødrenes Kirker paa St. Crux og St. Jan gik meget langsom. Derimod fik de en Plads i Byen paa St. Thomas, hvorpaa de byggede et Huus, hvilket var dem meget fordeelagtigt ved deres Arbejde paa Slaverne.

Brødrene fandt i øvrigt, at de, der erkjendte sig som Syndere, og som bleve bekymrede for deres Salighed, antog gjerne Evangelium om Jesu Christo, og at Troen paa ham og Kjerligheden til ham var da Grunden og Roden til alle Dyder; dog bleve heller ikke de andre Catechismi Lærdomme forglemte, og om Søn- og Høitidsdage blev gemeenlig talet over de sædvanlige Evangelier. Ved Viigtalerne blev, for de fremmede Tilhøreres Skyld, alt det ganske korteligen foredraget, som enhver maa vide, der vil leve og døe salig.

De

De to Negerhjelpere, Abrahams og Cornelii, frimodige Vidnesbyrd til Lærningene og Daabs-candidaterne, samt i Aften = Forsamlingerne de Søndage, og ved Liigbegængelserne, havde en stor Virkning paa Tilhørerne, saa at der undertiden reysde sig en høj og lydelig Graad iblandt dem ved saadanne Længseler.

Der bleve nu flere Psalmer oversatte paa Kresoliff, og paa Gouverneurens Plantage, hvor den største Deel af Tilhørerne maatte staae under aaben Himmel, og ofte blev adspredt formedelst Regn, blev bygget et Forsamlingshuus; men den fornemste Plads dertil var Brødrenes Plantage, som de nu kaldte Nye = Herrnhuth.

De Negere, som ikke torde gaae til Brødrene, vare nu ifflun saa; undertiden leed ogsaa en Mesterknegt det ikke uden Herskabet's Forevidende. Naar Brødrene da traf dem paa Marken ved deres Arbejde, saa klagede Negerne deres Nød med mange Taarer, og deres største Smerte var, at de maatte undvære det guddommelige Ord og den helige Nådvere. Alligevel traf man ogsaa dem, som vel i nogle Aar havde været i saadan Tilstand, og det undertiden saa fornøjede, og i en saa nye Omgang med Frelseren, at man maatte falde i Forundring derover, og fælde Glædestaarer med dem. Nogle lod man endog ikke have Frihed om Søndagen. Denne samme Skjebne traf ligeledes Negernes Børn, af hvilke nogle laande undertiden hverandre en Klædning, for at kunne komme i Forsamlingen. Den ofte forekommende Hungersnød traf altid Slaverne haardest, og man maatte

maatte overhoved falde i Forundring over, at endogsaa de Elendigste iblandt disse stakkels Folk vare tilfreds og fornøiede med deres Tilstand; ligesom og Weber paa en eneste Dag traf henved 100 Gamle og Krøblinge, som laae i deres Hytter, og allerede i lang Tid ikke havde kunnet komme i nogen Forsamling, og hængde dog med en hjertelig Kjerlighed ved Jesum. Men naar de bleve solgte eller bortflyttede til fremmede Der, eller de christelige Slavers Egteskab blev adskilt, saa vare de næsten utrøstelige. For Herskaber, som holdt dem lemfældigt, satte de alle deres Kræfter til, og overhoved torde deres Herrer gjøre saa sikkert Regning paa deres Troskab og Flid, at de ansaae en saadan Slaves Død for et stort Tab.

Da man spurgde en ny Lærling; hvorfor han kom til Kirken? svarede han: Jeg troer, at Herren fra Himmelen ogsaa er død for mig; derfor kommer jeg; for at høre hans Ord. En anden sagde: Jeg er en stakkels Slave, og har endnu aldrig hørt noget om min Skaber og Frelser; jeg beder derfor om Tilladelse at komme i Kirken. En i Guinea døbt Neger sagde: Jeg er vel døbt, men jeg kjender ikke Frelseren, og Daaben kan slet intet hjælpe mig, saalænge dette fattes mig. Andre spurgde meget angestfulde: Om det vel var mueligt, at de kunde blive salige, da de havde gjort saa meget Ondt?

Fra 1753 indtil 1757 bleve 390 Personer døbt, og deriblandt 135 Børn. Ingen Børn var dem for lang, og intet Børnligt for slet; de, som ikke kunde gaae, de krøbe afsted, især naar de

de troede, at de snart skulde døe. En Negerinde sagde: Hun kunde aldrig forglemme den usigelige Følelse, som hun havde haft under Daabsacten, og aldrig tænke derpaa uden Taarer; siden den Tid var hun bleven uafbrudt i Omgang med Frelseren, der ogsaa hidindtil havde ladet hende vederfares megen Naade.

Comunicanterne iblandt Negerne vare 4 til 500. Missionsarbejderne fandt ved de sædvanlige private Samtaler med disse megen Marsag til at glæde sig over deres Fremgang i den guddommelige Naade. En gammel Slave sagde ved denne Lejlighed: Der blev vel talet meget smukt om Frelserens Venlighed imod arme Syndere; men man erfarede dog langt mere; Hans Hjerte levede i Frelserens Blod, ligesom Fisken i Vandet. En anden sagde: Naar jeg seler mig tørstig, mat og kraftesløs, saa gaaer jeg til Jesu Bunders Kilde; der bliver mit arme Hjerte vedergjætt og styrket. Eller: De levede allene for Frelseren; i Henseende til denne Verdens Ting vare de blinde og uden Følelse; den Hellig Aand boede i deres Hjerter, og erindrede dem hvert Øjeblik om Frelseren og hans Lidelser; derfor vare de stedse trostige og frimodige.

Da de stakkels Negere ere udsatte for utallige Forførelser af alle Slags: saa maatte man falde i Forundring over, at der ikke forekom flere Forførelser, imod hvilke man var nødt til at bruge Allvorlighed, ferend man kunde antage dem igien i Menigheden. En sagde: Jeg vil Dag og Nat græde ved Jesu Fødder, indtil han skjenker mig

et nyt Hjerter. En anden var ikke fornøjet med at bede Brødrene om Forladelse, men forlangede ogsaa, at gjøre de sorte Hjelpere Afvig, som han havde fornærmet og bedrøvet ved sin Utroeskab, til hvilken Ende man maatte lade dem komme sammen. Da tre døbte Negere løbe bort fra deres Plantage formedelst Mesterknegtens grusomme Behandling: saa indskjerpede man dem, som bleve holdte saa strængt, ikke at løbe bort, og ingen andre Hjelpemidler at betjene sig af, end Bønnen til Gud, og Troeskab imod deres Herrer, i Anledning af 1 Pet. 2, 18. Til den indvortes Naadegaangs Befordring indrettede man nu og for Negermenighedernes Lemmer visse Chore efter de Europæiske Brødremenigheders Exempel, og holdt særdeles Underviisnings og Formanings Timer for hvert Chor af Børn, Dreng og Piger, Givte og Ugivte, hvert Chor for sig.

Børnenes Underviisning og Pleye var stedse en vigtig og velsignet Gjenstand for Missionen. Man maae falde i Forundring over den guddommelige Naades Virkninger paa Neger- Børnenes Hjerter, da de mestendeels ere uden Opsigt, og dagligen see og høre meget Ondt. Da Broderen Konner engang spurgde en Dreng: om han vidste, at der var en Frelser, som elskede ham, og var død for ham? svarede Drengen: Nej, det veed jeg ikke. Jeg har et ondt Hjerter og trænger nok til en Frelser, som kunde hjælpe mig; men min Mester vil ikke have, at jeg skal gaae til Kirken; hvor kan jeg da vide noget om Frelseren? De stakkels Børn glædede sig, naar de ved Længselighed

lighed traf en Værer, klagede deres Nød for ham, og bade ham at fortælle dem noget om Jesu Christo, løbe af den Marsag efter ham, og lode ham ikke have Fred, før end han gjorde det; ja kaldte vel og andre Børn til. En Negerpige sagde i hendes Sygdom: J see mig vel ikke at bede; men i mit Hjerter beder jeg meget til Frelseren; der føler jeg ham, og veed vist, at jeg er hans, og at jeg gaaer til ham. Da det Vers: Christi Blod og Retsfærdighed ic. blev syngt for hende, sagde hun: Nu vilde hun med Glæde gaae til Ham! og sov derpaa hen. En anden 12 Aar gammel Negerinde sagde: Frelseren vilde tage hende til sig; hun vilde og hjertelig gjerne gaae til ham, for hun elskede ham af Hjertet, og der var intet i Verden, som behagede hende; hun var forsikret, at Frelseren havde skjenket hende alle hendes Synders Forladelse ic. og saa døde hun. Da en Pige, som formedelst hendes Tjeneste ikke ofte kunde komme til Kirken, fik engang Lov at gaae dertil, sagde hun: J Dag er min Længsel stillet, da jeg atter kan faae noget at høre om Frelseren; Hans Ord er sødt og dyrebart for mig, og jeg har allerede længe haft stor Hunger derefter. En Dreng, som fik mange Hug af hans vantroende Forældre for hans Kjerligheds Skyld til Christum, forsikrede: Han elskede Frelseren, men følede og, at hans Hjerter var fordærvet, og at han endnu ofte hensaldt til flette Ting, i saa Fald blev hans Hjerter besværet, men saa bad han saa længe til Frelseren om Naade og Forladelse, indtil han blev læt om Hjertet igjen. En 13. Aars

Vige fortælte: Hendes onde Hjerte havde nylig meget plaget hende, at hun hemmelig skulde tage hendes Faders Mad bort; men hendes gode Hjerte havde sagt hende, at hun skulde ikke gjøre det, fordi hun derved vilde bedrøve Frelseren, som havde elsket hende saa højt; dette sidste gjorde hun ogsaa: men ofte var hendes onde Hjerte saa stærkt, at hun kunde neppe overvinde det; I denne Nød raabde hun til Frelseren, og da fik hun Roe, og de onde Tanker forgik: Men naar hun var uslydig eller haardnakket, saa blev hendes Hjerte saa uroligt. Mange Børn satte sig ofte frivillig tilsammen, sang Vers, og talte ved saadan Venlighed om deres Hjertes Tilstand med hinanden.

Man finder hos Hr. Oldendorp mange Personers opbyggelige sidste Timer optegnede, som dels have været hundrede Aar gamle, dels ere døde af smertelige Sygdomme, eller have været Menneskevendere, før end de bleve Slaver, eller og forhen været overmaade henfaldne til Paster og ryggesløse, eller paa anden Maade forrykte. En ganske magtesløs blind Negerinde sagde: Hun kunde ikke mere komme til Kirken til den store Nadvere, men Frelseren havde forsikret hende, at Hans selv vilde være hendes Deel; derved havde hun nok, og der fattedes hende intet; Hun kunde see Ham med de andre Dyne, som Han havde givet hende. En Utrøe sandt sig endnu til rette før end hans Endeligt, forlangede, at maatte være allene, for ret at kunne udese sit Hjerte for Naadethronen, og forsikrede derpaa: Frelseren var ham naadig; han døde i Tillid til hans For-
tjeneste,

tiенeste, og ellers intet! Strax derefter hеnsоv han. En Brødrene ubеkjendт sng Drеng lod bеdе den sorte Hjеlper Mingo at kоmmе til sig, blot for at ville sigе ham: at han skulde nu dое; men han var derved meget fornøjet og glad i sit Hjerte; thi han vidste ganske vist, at Frelsereп ogsaa var dед for ham, og han glædede sig over at kоmmе til Ham.

I Aaret 1757 dеdе en Negerinde, hvilken, da hun fеrst var bleven opvakt, faldt ned paa sine Knæe for 2 Brødre, som arbejdede paa en Mølle paa hendes Herres Plantage, og bad dem give hende en Underviisning i Guds Kundskab, da hun havde megen Eyst til at høre Evangelium om Jesu. Men hun maatte derefter udstaaе haarde Prøver, da hun ikke mere vilde samtykke i hendes Herres syndige Anmodninger; dog vоrdе og tiltog hendes Mod efter de igjеntagne Hudstættelser og alle Slags Plager, og hun glædede sig over, at hun var bleven værdigет at lide noget for Christi og Retsfærdigheds Skyld. Endelig blev hendes Mester ved hendes Standhastighed og Omgang med Brødrene saa forandret, at han hverken hindrede hende eller hans øvrige Slaver mere, at omvende sig og leve som Christne. Hun levede derpaa fornøjet og salig, og hendes Afsted efterlod sig et godt Indtryk paa alle Tilstedeværende.

Missionens Historie paa St. Cruy fra Frid.

Martins Død i Februariimaaned 1750

indtil Slutningen af Aaret 1755.

Ved Friderich Martins dødelige Afgang vare 350 Slaver paa St. Cruy, deels Troen-

de deels Lærlinge, hvilke bleve betjente af Negerhjælperen David og hans Medarbejdere, samt Tid efter anden bleve besøgte af Brødrene paa St. Thomas, da disse forrettede Daaben og holdt Nadværen sammesteds.

I Aaret 1751 reysde 3 Brødre og den enes nemlig Missionær Georg Ohnebergs Hustru fra St. Thomas til St. Crur. Den sammesteds forhen af Brødrene kjøbt Plantage var bleven afhændet igjen, siden den var ubeqvem til Nyemædet, saa Brødrene maatte for det første boe i Forsamlingshuset ved Plantagen Prindsesse, indtil Negerne paa en anden Plantage fik opbygget et lidet flet Huus for dem, hvorudi et Par Familier til Nød kunde rummes; men de vare neppe flyttede ind derudi, før end der i lang Tid, engang efter den anden (formodentlig af Had til Brødrene) blev lagt Ild i Naboehusene, hvilket man ofte kom efter, men ofte afbrændte ogsaa nogle eller flere Huse deraf, og endelig tilsidst ogsaa Brødrenes eget Huus, hvorved baade de og Negerne mistede alle deres Levnetsmidler, men deres andre Sager bleve dog reddede af de troende Slaver og bragte dem igjen. En andengang bleve alle Negernes Hytter paa en anden Plantage afbrændte, saa nær som een, og nok engang af Uforsigtighed 48 Negerhytter; hvorved Slaverne mistede næsten alle deres Levnetsmidler og Eghedem; men yttrede derhos en bestandig Tillid til Guds Forsyn.

Det varede ikke længe inden Ohneberg vandt Negernes fuldkomne Tillid. Han prædikede hver
Sen:

Søndag om Eftermiddagen, og holdt derpaa en Berneforsamling, eller lod den holde ved en Hjælper. Næsten hver Aften de Søndage holdt han en Tale; to gange om Ugen holdt han en Tale paa en anden Plantage; derimellem besøgte han undertiden, tilligemed Negeren David, eller Stephanus, dem som vare gamle, syge og svage, paa adskillige Plantager. Paa en Plantage, hvor der stode flere end 100 Slavehytter sammen, vare ikkun faa, som ey havde troende eller opvakte Indvaanere.

Mange Hvide, som ogsaa kom i Prædikenerne, forandrede nu deres Begreber om Brødrenes Være og Gudstjeneste.

Negeren David og Aquila, som havde lært Muurhaandværket, og andre, som forstode Lømsmerhaandværket, maatte i Aaret 1752 arbejnde med paa det Fort, som blev anlagt ved den ny Bye Fridrichsstad, der skulde bygges, hvilket gav dem Lejlighed til at undervise de øvrige Slaver, om hvis Sjeletilstand de derpaa gave Brødrene Efterretning.

Da der om Søndagene kom 2 til 600 Negere sammen for at høre Prædiken, saa blev der bygget en ny Kirke for dem i Fredensdal, hvortil Gouverneuren gav Træet, men de troende Negere hjalp til at arbejnde derpaa, saa meget som deres liden Fritid tillod dem, eller og de forsørgede Arbejderne med Mad. I Martio 1755 blev den færdig, og ved dens Indvielse blev der de 24 Personer af alle slags Negeriske Nationer, samt

2 Børn, og holdt Madvere med Communicanterne.

Paa Lucas Nyttendals Plantage holdt Negeren Stephanus, efter hans Medslavers Anmodning, ugentlig om Aftenen en Opbyggelsestime, hvorved snart ogsaa indfandt sig begjerlige Tilhørere fra andre Plantager.

En blank Eyerinde af en Plantage spurgde hendes debte Negerinde, om Brødrene antogede Gode og Onde uden Forskiel? Negerinden svarede: De gjorde ingaen Forskiel, hvo som kun vilde lade sig hjælpe ud af sin Fordærvelse, den var dem velkommen; dersom de vilde søge ud, og ikke tage de Gode, saa torde Gaa komme; hun havde da heller ikke tordet komme, thi hun havde været en af de fletteste; men Frelseren havde antaget hende og vist Barmhjerthighed imod hende.

Paa en Plantage, hvis Slaver vare beklendte som meget onde Folk, og som ikke skjattede om at besøge nogen Prædiken, der blev holdt i Nærheden, sloge mange usformodentligen i sig selv i Aaret 1753, meldte sig som Læringer, og bleve villig antagne. Men til en Anden af de første Opvakte, som lod sig nøye med den blotte Kundskab, sagde Ohneberg: "Jeg veed intet videre at sige dig; thi du veed nok: jeg beklager kun, at du med al din Kundskab er død!" Dette bragde det stakkels Menneſke til Estertanke.

Fra 1751 til 1755 bleve 305 Personer debte paa St. Crux, hvoriblandt vare 43 Børn. Der kom ogsaa i de fem Aar 81 Communicanter til.
Den-

Denne Deel af Negermenigheden viisde ogsaa, at det var dem en vigtig Sag, at Guds Sen havde værdiset dem sin Naade og Kjerlighed, og disse Tanker yttrede de ofte i de fortrolige Samtaler, de havde med deres Lærere. En Negerinde sagde: "Mit Hjerte henflyder ofte, og jeg græder mange Taarer over Guds store Barmhertighed og Kjerlighed imod mig og mit hele Folk. Thi vi ere jo det stætteste Folk under Solen." Nogle føjede til: "De holdt deres Friheds Forliis for en guddommelig Velgjerning, og holdt sig i deres nærværende Tilstand for meget lykkeligere, end de havde været i Guinea, hvor de ingen Dag havde været sikre, formedelsf den bestandige Krigs og det vedvarende Menneskemords Skyld, og vare derhos uden Kundskab om Frelseren og uden Trøst. Men til deres virkelige Lykke vare de blevene solgte til Slaver paa disse Der, hvor de havde lært at kjende deres Gud og Frelser til deres evige Salighed."

Da Gouverneur Hansen reysede tilbage til Kjøbenhavn, saa gave 4 Slaver, i hele Menighedens Navn paa St. Crux, hannem en opbyggelig Skrivelse med til det vestindiske Compagnie, hvorudi de hjertelig takkede samme for den store Barmhertighed, som det havde bevist imod de stakkels Negere derudi, at det ikke var blevet dem formeent at komme til Jesu Christi Kundskab, og at nyde den deraf flydende store Salighed, ic.

En anden Slave sagde: "Naar jeg tænker derpaa, at min Frelser har svedet blodig Sved for mig, har udgydet sit Blod for mig, og hen-

givet sit Liv paa Korset for mig; saa gjør det mig saa liden og ringe, at jeg ikke nok kan bøne mig for min Gud og Frelser." Og nok en anden forsikkrede: "Alt Jesu Lidelse var endnu ligesaa indtrykkelig for ham, som om den først var skeet i Dag." 2c.

Da mange af disse Negerere bleve nu holdte haardere for Evangelii Skyld, forsikkrede de Brodrene: At de skulde ikke kunne udstaae det, men lebe uskyldig bort, dersom de endnu vare i deres Blindhed. De leed ogsaa langt heller de Straffe, som de bleve truede med, end at de vilde de forfemme og undvære Underviisningen af Brodrene til deres Salighed. Dog bleve ogsaa mange af dem nu ikke behandlede saa haardt af deres Herrer som i deres forrige hedske Tilstand; ja disse skatterede dem endogsaa meget høyt for deres Troffabs Skyld, og holdt deres Død for et stort Tab.

Da en syg Slave i Høstens Tid klagede over, han befrygtede, at hans Forraad skulde blive ham bortstjaalet, saa sagde en anden Neger til ham: "Er det ikke sandt, min Broder, at du er døbt? og nu, da du er syg, serger du alt for meget for din Smule timelige Eyendom: Dette Timelige kan jo dog ikke befrie dig fra din Sygdom; og naar du døer, saa kan du jo slet intet medtage deraf: Du gjør langt bedre i, at du tænker paa Frelseren og hans Bunder, som er den største Trøst i Liv og Død." Den Syge blev ogsaa derved tilfredsstillet.

De vare aabenhjertige, bekjendte (tvertimod deres medfødt Tilbøjelighed) deres erkjendte Fjehl, og vare ikke tilfreds, omendskjønt de vel ingen virkelige Forseelser vare sig bevidste, naar de dog ikke stode i nogen hjertelig Kjerlighed til Jesum.

Imidlertid sandtes der dog ogsaa nogle Utroe, som selv fattede Kjerlighed til Synden igjen, og søgte at forføre Andre dertil; endskjønt dog ogsaa nogle af disse kom tilbage igjen til det Gode.

Nogle Læringe iblandt Fruentimmerne vilde skille sig fra deres hedenske Mænd, efterdi de hverken forsørgede dem eller deres Børn; men efter Brødrenes Formaning afstode de fra deres Forsæt igjen, og lærde at skille sig med Taalmodighed endog i dette Slags Lidelse.

I Aaret 1755 gjorde imod Forventelse en sort Hjælper et meget dybt Fald; men han anklagede sig selv under bittere Taarer, og hans Medarbejdere iblandt Negerne beviisde Alvorlighed og Kjerlighed imod ham, og han blev vel udelukket fra Hjælpernes Selskab, dog ellers behandlet med Medlidenhed, og den Pagt blev fornyet med ham, at være Christo troe indtil Døden.

Da en Slavinde, som var bleven antagen til Madveren, men siden var geraadet i Forsyndelser, blev optagen i Menigheden igjen Magdalenadag 1755, saa taledes Ohneberg om, 1. hvilken stor Synderinde Magdalene havde været; 2) hvor høyt hun var bleven benaadet af Frelseren, og 3. hvor inderlig hun siden elskede ham. Ligesaaledes maatte der hos alle gaae en grundig Erkjendelse af

vor dybe Fordærvelse forud, hvorved man ganske blev overbevist om, at man var slet ikke bedre, end det ugudeligste Menneſke: thi om man end- ſkjønt i ſin hele Livetid ikke ſkulde være falden i grove Synder, ſaa maatte man dog anſee ſin Be- vareſe derfra blot ſom en ufortjent Guds Naade; og naar man da havde ſøgt Forladelſe og Renselſe for ſin Syndighed i Jeſu Blod, og ſaaet den For- ſikring i ſit Hjerte, at man var bleven benaadet af ham, da forſt og ellers ikke, kunde man have Frelſeren ret kjer. Og man kunde ingen Regning gjøre paa deres vedvarende Troſſkab, ſom mang- lede ſaadan nødvendig Kundſkab om ſig ſelv; thi man tiltroede ſig ellers noget ſelv, forlod ſig paa egne Kræfter, og kunde derhos forfalde til de ſlet- teſte Ting. Men een i ſine egne Dyne liden og arm Synder tiltroede ſig ikke, et Øyeblik at kom- me igjennem uden Frelſeren, og levede blot af hans Naade i Troen til hans Fortjenelte. Der- ved var han ſalig, blev bevaret fra Synden, og holdt de ſletteſte Menneſker ligesaa beqvemme ſom ſig ſelv til den guddommelige Naade, ønskede dem, at de og maatte erfare det paa ſig, og vilde gjerne være dem beforderlig dertil ic.

I Aaret 1753 bleve Negerne paa St. Cruz viſiterede af den Broder Nathanael Sejdel, og i Aaret 1755 af den Broder Chriſtian Henrich Rauch. Sejdel var meget fornøjet, og ſandt at de Negerne af beage Kjøen, ſom arbendede paa de- res Medſlavers Sjele, vare velsignede Hjelpere for Brødrene, da deres Folkes Frelſe laae dem nær om Hjertet, de levede i indbyrdes broderlig

Kjer-

Kjerlighed og Eenighed, og vare tildeels talende Exempler, hvad for salige Mennesker der kan blive af de fordærvede Syndere.

Brødrene og Slaverne havde i disse Aar næsten almindelig Rolighed og Fred udvortes. Den ny General-Gouverneur Baron von Probeck, og andre Herrer af Regjeringen, vilde en stor Fornøjelse over Brødrenes menksommelige Arbejde, og valde til deres Betjening fornemmelig saadanne Negere, som vare døbte af Brødrene.

I Aaret 1752 var der en langvarig Tørke, hvorved mange Slaver, ved den store Hede og det tunge Arbejde, havde den hele Dag ikke en Dril Vand; hvorefter den hyppige Regn forarsagede stor Skade, og der fulgte Sygdomme paa, ved hvilke Slaverne med den omhyggeligste Trost skab opvartede de syge Brødre. Ligesaaledes gik det og i nogle af de følgende Aar.

Fortsettelse af Missionshistorien paa St. Crux fra Begyndelsen af Aaret 1756 indtil Slutningen af Aaret 1757.

Brødrene forsømmede endogsaa i deres Sygdomme meget sjelden deres Arbejde, bleve ogsaa understøttede af nogle fra America ankomne Brødre og deres Hustruer.

General-Gouverneuren lod sig i Aaret 1756 give en Fortegnelse paa alle de Negere, som vare døbte paa St. Crux fra Missionens Begyndelse, samt paa de nu værende Lærlinge. Tallet paa de første beløb sig til 303 Børne og 64 Børn,

Børn, og de sidste vare i alt 700. Han lovede og, at ville skrive til Kongen, om en Negerkirkes Opbyggelse endnu paa Plantagen Prindsesse. Besøgelsesne af de Hvide, som kom til Fredensdal, betog dem mange Fordomme imod Brødrene. Men de Sorte, som maatte til Christiansstad i deres Herrers Forretninger, kunde let besøge og komme til at tale med Brødrene.

Den ved Friderichsstad i Aaret 1757 begyndte Kirkebygning maatte ophæves af Mangel paa Midler dertil; derimod blev en anden Kirkebygning foretaget paa Plantagen Prindsesse, og ligeledes bygget et Huus for de ledige Brødre paa Fredensdal, af hvilke Christian Friderich Tøllner døde, som i 3 Aar havde forrettet sit Embede i Betsignelse.

Men Menigheden tiltog saa vel i Tallet som i Jesu Christi Naade og Kundskab, saa at der sidst i Aaret 1757 vare 470 Debte, over 100 Communicanter, 160 Daabscandidater, 280 Lærlinge, og 430 Børn. Menighedens Tilværelse i den indvortes Naade viisde sig øyensynlig. En Neger sagde: "Mit Hjerte er ikkun aabent for Frelseren og for Ordet om hans Lidelse; intet i Verden er mig saa vigtigt som dette." En anden sagde: "Jeg lærer stedse at kjende mig selv bedre; hvorfor alt det falder bort for nærværende Tid, hvorpaa jeg ellers har forladt mig. Det er ikke mere tilstrækkeligt for mig, at jeg gaaer sluttigt i Forsamlingerne, tjener min Mester troe, og lever med hver Mand i Fred; den Hellig Mand lærer mig, at til en sand Christendom hører Nydelsen af

af den lidende Frelser, og et bestandigt Samfund med ham." En Communicant, som havde forset sig, kunde ikke troe, at det saa snart skulde blive ham tilgivet, og ønskede, at det kun endnu maatte skee ferend han døde; hvorover hans Glæde blev saa meget desto større, da han blev forsikket om Forladelse for hans bitterlig begærede Synder, og atter blev antagen til Nadveren.

Undertiden yttrede sig en besynderlig Naadetid iblandt den hele Negermenighed, og den guddommelige Naades Størhed og Troens Kraft til Jesu Forsoningsdød paa de Døende. Endogsaa saadanne, som i deres Sundhedsdage ikke paa det bedste havde anvendt deres Tid, toge endnu paa deres Englelye deres Tilflugt til den barmhjertige og trofaste ypperste Præst Jesum Christum, bleve forsikrede om hans Naade, og døde saa trostigt i Troen paa ham. En Eng, som ikke kunde komme i Forsamlingerne, sagde: Han var for nærværende Tid trostet over denne Forliis, fordi han erfarede, at Frelseren var ham allevegne nær. Otte Dage for hans Endeligt sagde han: "Jeg kan forsikre eder, at jeg allerede er hos Frelseren med mit Hjerte; kun mit Legeme er endnu her."

En Slavinde, som var bleven døbt i hendes Hytte, og siden aldrig indtil hendes Endeligt nogetid var kommen ud deraf, sagde en halv Time, ferend hun døde, til hendes vorne Børn: "Kjære Børn! jeg gaaer til Frelseren, og (som jeg allerede ofte har sagt eder) jeg gaaer med Glæde til ham, og vil ndmng og inderlig kysse Naglegabene i hans Fædder. Lever vel, og elsker hverandre!"

Histo-

Historien om Missionen paa Den St. Jan,
fra Februario 1750 indtil Enden af
Maret 1757.

Efter den Broder Johan Schurs Død forløb næsten 5 Aar førend Brødrene kunde fikke nogen af deres Middel derhen igien. Dog besøgte man den Tid efter anden, og fandt den siden Hob af troende Negerer som deres Medslave Petrus imidlertid havde antaget sig,) i en glædelig Tilstand. Slaverne udtrykte sig saaledes: "De vare ganske syge af Forlængsel efter en ordentlig aandelig Pleje, bade med største Begjærlighed derom, og vare meget villige, at hjælpe til at bygge et Huus for Brødrene og til Forsamlingerne. Ogsaa nogle Plantage-Ejere bade, snart at sende en Broder, som kunde være deres Negerer behjælpelig til at kjende Gud og Jesum Christum.

Lærlingene vare for nærværende Tid 200 og de Døbte 20.

I November 1754 reysde Johan Brucker og hans Hustru til St. Jan, for at blive der bestandig, og man udsøgte næsten midt paa Den en Plads til den anden Kirkes Bygning for Negerne.

Da der i Maret 1755 bleve atter foretagne nogle Daabsacter, antændtes ligesom en ny Tid iblandt Slaverne, og de kom saavel de Segnedage om Ugen, som ogsaa om Søndagene, meget talrige til Forsamlingerne; og nrlig blev der een gang, i Stedet for en Tale, holdet en fortrølig Samtale med Lærlingene, omendthent Brucker fik Feberen, dog blev han ogsaa under tiden under-

støttet

støttet af de Brødre, som kom derhen i en Besøgelse.

Plantage-Eyerne, hvor Kirkerne bleve byggede, gave Træet dertil, og Slaverne paatog sig frivillig det tunge og farlige Arbejde, at skaffe det henbragt til Stedet.

Nogle Plantage-Eyere, som i Forstningen søgte ved Trussler og Straffe at afholde deres Slaver fra Brødrene, bleve ved Bruckers Opførsel, og da de selv bivaanede Forsamlingerne, bragte paa andre Tanker: Og saaledes viisde ogsaa en Mesterknekt eller Slave-Inspektør sig villig, og det var ham magtpaaliggende, at alle hans Negere maatte omvende sig.

Der blev verelviis prædilet paa 3 Steder, og den Neger-Hjælper Cornelius, der havde lært Muurhaandværket, og var kommen fra St. Thomas til St. Jan paa en Kongelig Plantage, antog sig særdeles de der værende Slaver, til deres store Glæde og Fremgang i Christendommen, og holdt hver Onsdag en Forsamling for dem. Siden Kirkerne for Slaverne vare endnu ikke færdige, saa byggede Slaven Petrus imidlertid en stor Hytte af Grene imod Heden.

Da Brucker og hans Hustru bleve søgte i September 1757, holdt Negeren Petrus Forsamlingerne, og nogle Plantage-Eyere antog sig Brødrenes legemlige Nød.

Imidlertid tog de Slavers Tal daglig til, som ved Evangelii Prædiken fik et Indtryk af Jesu Kjærlighed, vilde gjerne elske ham igjen, og ved
hans

hans Naade blive salige, hvorover Brødrene takkede Gud og glædede sig.

Og efterat nu 25 Aar vare forløbne siden deres første Ankomst, saa bestod de Døbtes hele Menighed paa alle tre Øerne af 1779 Personer, hvoriblandt 905 gik med til den hellige Nadvere; uden at regne Daabscandidaterne og den store Mængde af Lærlinge; men 300 af de Døbte vare imidlertid døde.

I denne Tid vare ogsaa 66 Brødre og 33 Søstre blevne sendte hen til disse Øer, i hvilket Tal de ere medberegne, som kom derhen paa Visitation, eller paa Besøgelse; deraf bleve 33 Brødre og 12 Søstre begravede der, og 10 endte deres Liv paa Rejsen eller paa Havet.

Missions-Historien paa St. Thomas fra 1759 indtil 1762.

Paa St. Thomas vare nu kun Weber, Høpfner, Kremser og deres Hustruer; hvilke med al deres Trofskab og Flid umueligt kunde bestride alt det Fornødne, især da de ogsaa maatte udstaae saa meget af haarde Sygdomme, og ingen af dem var frisk i October 1759, og heller ikke en eneste af Hjælperne iblandt Negerne. Mangel paa Levnetsmidler forarsagede, at Slaver hist og her døde af Hunger, eller søgte derover at løbe bort.

Men Brødrene fik to gange flere Hjælpere fra Europa, hvilke, foruden deres Medarbejde paa Sjælene, maatte ved deres Haandarbejde være behjælpelige med til de øvrige Brødres Unders

derholdning; hvorpaa de delede det aandelige og legemlige Arbejde imellem sig. Den Broder Sejdel, som var der paa Visitation, forestillede dem det tydeligt, at den ellers i Brødremenigheden sædvanlige Kirketugt lod sig ikke paa samme Maade og uden Forskjel anvende hos dette stakkels Slavesfolk, men man maatte have mere Taalmodighed med dem, og den Medlidenhed, hvormed man skulde gaae efter dem, som vare faldne, maatte være utrættet; Han gjorde ellers ogsaa nogle Indretninger, og en Negerinde, som af hendes Herre, formedelt hendes Standhaftighed i Christendommen, var solgt til en Spansk De, blev tilbagekjøbt af Brødrene. Iblandt de 14 Hjælpere af Slaverne beviste Abraham og Cornelius sig som velsignede Lærere for deres Folk.

Liigbegaængelserne bleve ofte bivaandede af nogle 1000 Slaver i hvide Klæder, og hvad derved foretog, var vigtigt og velsignet for de Sorte.

Men endskjønt Gud havde lagt en Velsignelse paa Indkomsterne af Brødrenes Plantage, og paa Brødrenes Haandarbejde: saa lagde dog Krigen megen Besværliighed i Vejen for Levnetsmidlernes Tilførsel fra America, ja endog for Brevvekslingen, og for Farten fra den ene De til den anden, og i Aaret 1759 leed Slaverne allermæst ved den indfaldende Misværet og de herskende Sygdomme. Efterat 2 Enstre vare døde af samme, blev kun endda 1 tilovers, som arbejdede paa Negerinderne; Ligeledes døde 1 Broder af samme Sygdomme, og Weber fuldendte sit Løb i Maymaas-

ned 1762, efter 21 Aars troe Tjeneste ved Slaverne, tilligemed mange andre Brødre.

Derpaa ankom Martin Mack, som Opsker over Missionen paa alle 3 Øerne, og tiltraadde strax sit Embede, der indtil hans Ankomst var forestaaet af Johan Böhner. Den rige Hest i Aaret 1762 erstattede vel al Mangel; men en almindelig og haard Sygdom iblandt de Hvide var ogsaa meget trykkende for Brødrene. I øvrigt besøgte de hinanden verelviis paa Øerne, for at gjøre den fornødne Afstale, og for at vederqvæge sig i hverandres Selskab; ligesom og Brødrene, foruden den offentlige Gudstjeneste, til hvilken ogsaa Negerne kom, havde deres særdeles Andagts- og Bedes-Oveser.

Da Slaverne om Dagen havde ingen Tid, saa kom de om Natten til deres Lærere; vare de syge eller gebreklige, saa ventede de Besøgelse af dem, omendtskjønt de boede hele Mile fra dem; og i alle deres Anliggender bade de dem om deres gode Raad; hvilket i Henseende til nogle 100 og 1000 saadanne Folk udfordrede et besværligt Arbejde. Ved alt dette oversatte Brødrene dog efterhaanden den hellige Skrift og mange Psalmer i det kreolske Negerprog eller gjorde Udtog deraf, især af Jesu hele Levnet, som derefter blev forelæst for Menigheden. I Aaret 1761 blev og den første Bog trykket i det kreolske Sprog.

Ved de idelige besværlige Besøgelse paa Landet hos de gamle, syge og gebreklige Slaver blev man gemeenlig i disse stakkels Folks Hyster ved Ønsket overbevist, at der formodtst Troen paa Jesum

Jesum kan boe et fornuget Hjerter i et af alle Slags Elendighed udmattet Legeme.

Den Hjælp og Understøttelse, som Brødrene havde af Negerhjælperne, var nødvendig og af stor Nytte; men nu vare de fleste formedelst deres høje Alder, Sygdomme og deres Slavetjeneste næsten satte ud af Stand dertil; den eneste af dem, Cornelius, kunde bruges til at holde offentlige Taler, og var ogsaa elsket og agtet af sit hele Folk. Jonathan var besynderlig vel skikket til Formaninger baade hos de Gode og de Onde. Johan Friderich, en gammel Frieneget, var en Læge, men derhos ogsaa meget opmerksom paa den guddommelige Naades Virkninger hos alle de Personer, med hvilke hans Kald gjorde ham bekjendt, og gjorde god Brug deraf. Anton var, formedelst hans Brugbarhed, Trost og gode Forstand, saaledes bunden paa sin Plantage, at han neppe kunde besøge og forsørge de mange Gamle og Krøblinge i hans Egn.

Og saaledes var der ogsaa iblandt Negerinderne mange, som kunde bruges til Hjælperinder ved deres Kjøb; men som tildeels maatte derover udstaae meget af deres Mænd.

I Sukkerhøsten kunde disse Hjælperer ikke komme fra deres Arbejde; men ellers indfandt de sig dog hver Søndag paa Brødrenes Plantage, da der ogsaa blev talet med dem om dem, som vare døde, eller skulde antages til den hellige Nadvere, og de Vildfarende eller langet fra Brødrene boende, bleve dem fornemmelig anbefalede. Petrus blev ndelst fra Medarbejderne for hans flette Opførsels

Skuld; derimod bleve paa nye antagne 2 Negerere og 2 Negerinder til Medarbejdet paa deres Kjen.

For Slavernes Børn bleve holdte egne Forsamlinger paa adskillige Steder.

Da Hungeren efter Guds Ord ophorde paa en Plantage, hvor der hver 14de Dag blev prædiket, saa blev Prædiken opsat saa længe, indtil Slaverne paa denne Plantage, tilligemed deres Mesterknegt, bade indstændig om, at begynde at prædike der igjen; men to andre Plantager, nemlig de Carstenske, der forhen havde været saa velsignede for Missionen, maatte forlades i Aaret 1758, fordi de nye Opseere paa samme forbød Forsamlingerne; I denne Forbuds og Tryknings-tid blev merket en stor Iver og besynderlig Naadebevægelse iblandt Slaverne; ligesom og de fleste af dem bleve troe, og Tid efter anden besøgte af deres Lærere.

De sædvanlige Prædikener i Nyeherrnhuth bleve meget talrige besøgte, især paa Høstids- og Gemeindagene. Til Julen 1761 kom over 2000 Negerere til Kirken. Hver 4de Uge blev holdt en Tale, som var indrettet efter deres Fattesørne og Bequemhed, og derpaa blev ved Spørgsmaal givet dem Lejlighed til, at lægge deres Begreb om de foredragne Sandheder for Dagen, og til at faae videre Underviisning.

Negeren Mingo, der siden 1736 havde været en værdig Medlem af Slavemenigheden og i nogle og 20 Aar havde været Bredrenes Medhjælper, hvis Villighed og Trofast udholdt alle Prover, og som med en brændende Attraa efter sine Tilhøreres

høreres Frelse aflaaede mange offentlige Vidnesbyrd om Guds almindelige Naade i Christo Jesu, og stadfæstede samme med Sprog af den hellige Skrift og med hans egen Erfaring, gik ind i sin Hvile, efterat nogle hundrede Sorte og Hvide havde trængt sig frem til hans Døds seng, for endnu af denne Fornøiedes sidste Øjeblikke at have en Nytte for deres Hjerter, og velsigne ham. Hans Liig blev ledsaget til Graven af halvvandet Tusinde Hvide og Sorte.

Slaven Abraham, en af Brødrenes meest begavede Lærere og tilforladeligste Hjelpere, døde af de Saar, som en ham undergiven uldhyg Næger havde givet ham. Der var intet at udsætte paa ham, undtagen at han undertiden var for hidsig, hvilket ogsaa forarsagede ham hans Død. Hans Morder overleverede sig selv bødferdig i Rettens Hænder, og fik sin Dødsstraf af Skarpretteren, ved hvilken han udviste stor Standhaftighed.

En Frinegerinde, Eunice, som med en besynderlig Fornøielse havde beviist Kjerlighedsgjerninger imod fattige Syge, formanede hendes Bekjendte for hendes Endeligt saaledes: "Jeg beder eder, bliver ved Frelseren, og holder eder fast ved ham. Med mit Hjertes Glæde kan jeg sige eder, at han har beviist mig Naade: Derved holder jeg mig. Jeg kjender min Herre og Gud, og glæder mig over, snart at være hjemme hos ham."

Og saaledes yttrede sig ogsaa ellers hos de i dette Tidsløb Deende mange meget mærkværdige og rørende Exempler paa Taalmodighed og Standhaftighed i lange vedholdende Lidelser, paa Sin-

dets Noe og muntre Glæde, en besynderlig Aandens Nærværelse, hjertelig Længsel efter at opløses, og en trøstlig Forsikring om det evige Liv; hos de Døtte: hvor vigtig Daabens Naade var dem, hvor uværdige de holdte sig til samme, og hvorledes de derved vare besluttede til ganske at hengive sig til Frelseren og til at være hans Befalninger lydige; hos Communicanterne: paa glædelige Erklæringer for deres Lærere i de for hver Nadværelse foregaaende Privatsamtaler; og videre: paa Forsonlighed, Fredsommelighed og indbyrdes Eenighed, paa deres Taalmodighed under haarde Omstændigheder, paa deres Trofasthed imod deres Herksaber, o. s. v.

I Aarene 1759 og 1762 bleve besynderlig store Opvækkelser og Bevægelser merkede: Mange hidindtil ligegyldige Hedninge lænades efter Guds Naade i Christo Jesu; mange Døtte bleve opvakte til en nye Ver, at bruge den bekomne Naade saaledes, at de stedse maatte blive værdigede en større; mange Faldne søgte Naade paa ny, under mange Taarers Udgydelse.

Alt dette oprettede Brødrenes Mod igjen, naar det var nedtrykt af vedholdende Besværligheder. De selv havde i denne hele Tid hverken udvortes Lidelser eller Forhindringer i deres Embæde. men undertiden bleve vel Slaver, naar de bleve Christne og besøgte Forsamlingerne, holdte haardt af deres uforstandige Opseere; nogle Reagerinder bleve endog forladte af deres døtte Vægemænd, og en blev myrdet, hvis Mand siden hængte sig selv; nogle elskede stærke Drikke, o. s. v.

Øvrige

Ørigheden lod Brødrene og de Slaver, som besøgte dem, vederfares Beskyttelse og Velvillighed, og Generalgouverneuren besøgte ogsaa Brødrene adskillige gange.

Missionens Historie paa St. Thomas i Marerne 1763, 1764 og 1765.

Den Broder Martin Mack førde i disse tre Aar Overopsigten over Missionen paa alle tre Øerne; Iblandt de øvrige Arbejdere af Brødrene og deres Hjelpere af Negerne foresaldt for medelst Dødsfald allehaande Forandringer. Negerinden Maria Magdalene tog Kjendemerkerne paa hendes for Evangelii Skyld udstandne Lidelser med sig i Graven. Det var vigtigt og magtpaaliggende for hende, at ret mange af hendes Folk maatte blive salige ved Jesu Christi Kundskab og Erkjendelse; og naar hun hørde om nogen Person af hendes Kjen, som var bekymret for sin Frelse, saa var ingen Møye hende for tung, for at henvise samme til Frelseren, som den eneste Aarsag til Salighed for Syndere.

Der blev ogsaa kjøbt en egen Begravelsesplads for de troende Negere, som de hjalp til at betale og oprydde.

I Aaret 1765 købte Brødrene ogsaa endnu en liden Plantage til den de havde, hvorved de fik den fornødne Skov til Tømmer og Brænde. Derimod forgik et Skib, hvorpaa de havde skilket for 400 Rdlr. af Landets Produkter til at betale nogen Gjæld med i Kjøbenhavn, og Folkene bleve først bjergede, efterat de havde i 48 Timer

tumlet om paa Havet i en aaben Baad. Engdomme bleve ogsaa forarsagede i Aaret 1763 af Manael paa Regn, saa at de i den stærke Tørke kund in'tet Vand faae at drikke, ligesom i Aaret 1764 af den overflødige Regn. I Aaret 1765 gik der af Hede og Tørke Brand i Snkkerrørene, saa at de hentørredes. En Storm kuldkastede Brødrenes Kirke paa St. Jan, og det var med stor Nød at man beholdt den paa St. Thomas staaende.

Negerne bleve nu af deres Herrer snarere drevne til at besøge Brødrenes Prædikener, end afholdte dersfra; Brødrene stode i en almindelig Agtelse, og man var overbevist om, at Evangelium var det sikkerste Middel til at forbedre de sletteste Menneſker. En Herre gav hver Slave, som gik til Kirken, en Skilling, til at kjebe sig Bred for paa Benen derhen; En anden Herre lod gjøre en Viigliste til sine afdøde christne Slaver, men lod de andre, som døde, begrave uden Kiste. Naar andre Slaver ikke efter Kl. 8 om Aftenen maatte lade sig see paa Gaden eller alfar Ben, saa var det dem, som gik til Nadværen, uden Attest, tilladt, naar 2 fulgdes ad, og havde en Lygte med sig.

I Aaret 1765 bleve en Deel Slaver oprørſke imod en meget ubillig Mesterknegt, som de ingen Ret kunde faae over, og iblandt dem vare ogsaa Debte, Daabscandidater og Lærlinge; da nu disse bleve derover udelukte af Menigheden, havde det den Virkning, at de samtlige bade Mesterknekten om Forladelse. Han faldt i Forundring derover,

over, og vilde især vide, om de endnu paaastede, at han skulde bort fra Plantagen? Men, Mester, sagde de, vi bede meget mere, at han vil blive her længer, og vi love, i Fremtiden at være Indige Slaver. Han blev derover meget rørt, tilgav dem, erkjendte sin Uret, og bad dem ligesledes om Forladelse. Da han derpaa spurgte dem: Om de ogsaa vidste, at de vare blevne udelukte af Menigheden? Svarede de: det er just det som har bragt os i Nød og Kummer og til Erkjendelse af den Uret, vi have begaaet; bad ham ogsaa, at han vilde skrive for dem til Missionæren Mack, som han ogsaa gjorde.

Negernes Herrer erkjendte, at de i deres christne Slaver havde de troeste Tjenere, bade Brødrene at besøge de Syge, gjorde Forbønner hos Brødrene for dem, der havde forseet sig, og Øvrighedspersonerne fik de bedste Tanker om dem, da de saae det store Antal af Negere, som kom om Natten fra Forsamlingen hos Brødrene, og gik saa stille og ordentlig igjennem Byen hjem.

Efter det Kongelige Rentekammers Forlangende gave Brødrene i Maj 1765 paa de dem forelagte Spørgsmaal følgende Svar og Beretning: 1. Der vare paa alle tre Øerne 10 Brødre og 5 Enstre, alle i den Hensigt at forkynde Evangelium for Negerne og lære dem Christendommen, eller at hjælpe til at forskaffe Lærerne Underholdning. 2. Da Slaverne ikke kunde fatte meget, lod man dem lære lidet udenad, men søgte at vinde deres Hjerter. Naar dette skede ved Evangelium, saa gik der en Sindsforandring for

sig hos dem, og de spurgdes/bekymrede: Hvad de skulde gjøre, for at blive salige? Blev denne Utraa og Bængsel vedvarende, og de troede, at Jesus ogsaa for dem havde udgydet sit Blod til Syndernes Forladelse, saa bleve de holdte værdige til den hellige Daab. 3. De bleve vel derved ikke offentlig examinerede, men kort for Daaben afslagde de deres Troes Bekjendelse i nogle troende Slavers Nærværelse, ved at besvare de dem forelagte Spørgsmaal. 4. De Døbte bleve formandede til en Evangelium værdig Wandel; men hvorledes deres Opførsel og Wandel var, kunde man bedst blive underrettet om af deres Herkæber. 5. Et Antal af 3539 vare blevne døbte, derudi 69 indberegnede, som vare døbte af Katholske Gensfælige, og blevne optagne i Menighedden. 6. Af Jordegods eyede de a) den Plantage Ny-Herrnhuth, hvor der var bygt Huse for Brødrene og en Kirke for Slaverne, samt b) en af Rød dertil kjøbt og tilgrændsende Plantage, som mestendeels bestod af Skov. De havde 24 egne Slaver. c) Den Plantage Krumbay, men paa samme vorde næsten slet intet, og hvor blot allene 2 gamle Slaver vogtede Dvæget, og hvilken Plads de ikkun beholdt for de Negeres Skyld, som vare alt for langt fra Ny-Herrnhuth. d) Paa St. Cruz havde de en Haugeplads, hvorpaa der stod et Huus og en Kirke, samt 3 gamle Slaver. e) Ved Christiansstad havde de noget Land, hvorpaa den der opbygte Kirke var afbrændt. f) Paa St. Jan havde de ogsaa et Stykke Land, hvorpaa Huset og Kirken stod, samt 1 Neger; men

men Marken var endnu ikke dyrket, og næsten overalt bevoxet med Skov.

I Aaret 1763 kom en Neger, og spurgde med den største Forlegenhed: Om det endnu var mueligt, at han kunde komme til at kjende Gud og faae evangelisk Kundskab? Han havde hidindtil været et af de allermest lastefulde Mennesker, og, af et bittert Fiendskab imod Brødrene, havde han gjort dem, som vilde holde sig til deres Forsamlinger, al muelig Fortrød. Men efterat han nogle gange selv havde besøgt Kirken, og havde hørt Guds Ord, var han bleven anderledes findet. Ligesaa gjorde ogsaa andre Slaver, som hidindtil havde været fiendtlig sindede, og bevidnede for Brødrene, at de ikke saaledes kunde længer udstaae det; de saae, at Gud var med Brødrene, og at saa mange andre Negere vare komne dem tilforn.

Ved Slutningen af Aaret 1765 vare paa St. Thomas døbte 1831, og hele Negermenigheden bestod af 3269 Personer.

Især bleve Bededagene hyppig besøgte, og paa en saadan Dag, som holdtes i Aaret 1763, vare der Slaver tilstede fra alle Plantagerne paa hele Den.

Da der i Aaret 1765 af 300 Lærlinge bleve ikkun 8 antagne til Daaben, bedrøvede de øvrige sig saaledes, at der rensede sig en almindelig Graad og Jammerklage. En Candidatinde til Nadveren forklarede sine Tanker saaledes: Hun var vel en dum Slavinde, men i hendes Hjerte sølede hun en brændende Kjerlighed til Frelseren, saa-
dan

dan en Hunger efter Lærdommen om Ham, og fandt saadan en Smag derudi, at hun med Begjærlighed ligesom opaad hvert Ord, der blev talt om Ham. En anden gammel gebrekelig Slavinde, som Luns sielden kunde komme til Kirken, udøsde sit Hjerte for hendes Foresatte med saadan Barme og Eensfoldighed, at de ønskede at have et ligesaa levende Indtryk af Jesu fortjenstlige Lidelse i deres Hjerte. En anden Slavinde fortælte: At da hendes Opseer havde været alt for slem med sine Spotterier, saa havde hun tilsidst været paa Bøje at ville svare ham; men saa vare de Frelserens Ord faldne hende ind: "Befsigner dem, som bande eder, ic." og hun gjorde da ikke det, som hun havde i Sinde.

En Herre fordrede af en Slave, som var Opseer over de andre, at han skulde levere ham den Bog, hvorudi han stedse læsde. Han svarede: Jeg har ingen Bog; men i mit Hjerte har jeg en, hvorudi jeg læser hver Dag: Det er Jesu Død for mig. Førend jeg kunde læse derudi, var jeg et ondskabsfuldt Menneſte, en Løgner, en Tyv; men nu tør jeg aldrig mere være saaledes.

Da der ved Slutningen af Aaret 1765 blev bedet for dem, som vare faldne og udelukte fra Menigheden, kunde Ingen bære sig for Graad, og adskillige af dem indfandt sig angergivne igjen.

Den troende Neger Moses døde af Følgerne af en haard Behandling, som han havde lidt af sin Mesterknegt. Mange andre Døende beviste sig meget opbyggelige. En Elisabeth sagde:

Und

Und mig min Lykke, min kjære Moder! og vær ikke bedrevet for mig; thi det bliver vel med mig. En Ester bad: Kjære Frelser! Du har antaget mig til dit Barn; Du har afstroet mig af Synden; tag mig nu til Dig! En Neger Marcus sagde: Mit Legeme er dødt; men min Aand glæder sig i Gud min Frelser. Han vil snart tage mig op til sig; thi jeg er vis paa, han anseer mig som sit Barn.

Missionens Historie paa St. Thomas fra 1766 til 1768.

Ved den guddommelige Naades Virkninger i Begyndelsen af dette Tidsløb blev de Brødres Med, som arbejdede paa Slaverne, paa ny styrket. Der foregik allehaande Forandringer med samme. Nogle fra Europa ankomne fandt paa deres Rejse adskillige Slaver paa den hollandske De Currassao, som vare døbte paa St. Crux og forflyttede derhen, og, paa to nær, vare den bekomne Naade troe, og en af dem holdt undertiden en Forsamling for de øvrige.

Adskillige Brødre og Søstre indgik i denne Tid i den evige Hvile. Deriblandt var ogsaa den Broder Paul Schneijder. Han var født i Zaachtenthal i Mæhren, og havde lært Muurhaandværket, for at kunne, ved sit Sjelearbejde paa Slaverne, forbyrve sin Underholdning. Andre havde en stor Standhaftighed i mange haarde Prøver, og viisde en fuldkommen Hengivenhed i Guds Villie, kunde ogsaa have desto mere Taalmodighed med andre, fordi de ikke forglemde,
hvor

hvor megen Taalmodighed Frelseren havde havt med dem.

Den Broder Mack opholdt sig, blandt andre Besøgelse, i 3 Maaneder paa Den Antigo, iblandt Slaverne der.

Udskillige haarde Storme anrettede store Ødelæggelser saavel paa Frugterne som paa de Berter, hvoraf Slaverne maatte ernære sig; de derpaa fulgte Sygdomme, Hunger, Mangel paa god Næring, og Vand at drikke, forarsagede ogsaa megen Nød og mange Besværligheder.

Saavel den gamle afgaaende som ny tiltrædende General-Gouverneur aflagde Besøgelse hos Brødrene; og andre Kongelige Betjente viisde sig ogsaa som deres Venner og Belyndere. En ved Døden afgangen Plantage-Eier, Kirchhof, efterlod sig den Berømmelse, at han havde viist sig som en Fader imod sine Slaver, for hvilke han ikke allene havde lettet deres Tjeneste, men ogsaa alvorligen formanet dem, at søge sig Lysheden til Nytte, at komme til Jesu Erkjendelse, og derved blive evig salige.

Der var vel endnu stedse nogle Herrer, som forbød deres Slaver under haard Straf, at besøge Brødrenes Kirker; men Slaverne lode sig derved ikke holde tilbage, men opmuntrede hinanden, at vise sig den erkjendte Sandhed troe. Farligere var det for nogle, hvis Herre tillod dem Christendommen, men med de Villkaar, at de under hans Unaade skulde danske og holde sig lystiae med de andre.

Da

Da en sort Hjælper formedelst en begaaet Forsyndelse, hvilken han end ydermere ikke tilstod, førend samme paa anden Maade blev aabenbar, blev udelukt fra Nadveren, og entlediget fra sit Embede, saa udbred Smerten hos de øvrige Medhjælpere i en lydelig Graad.

I Aaret 1766 bleve to Slavinder, som ikke længe tilforn vare ankomne vilde og vankundige fra Africa, optagne iblandt Daabscandidaterne, hvilket foraarsagede en stor og velsignet Opvækkelse iblandt de øvrige Slaver paa denne Plantage. I Aaret 1768 kom en Slave fra en af de i Nærheden liggende smaa Øer, og bad meget i sit eget og flere end 100 andres Navn, at der dog maatte komme en Broder til dem; ellers maatte de blive i deres Vankundighed. Endogsaa Europæerne paa disse Øer længtes efter at høre en Prædiken af Bredrene. En Plantage-Ejer ønskede, at alle hans Slaver maatte af Hjertet omvende sig, og en Negerinde begræd bitterlig, at hun ved disse Omstændigheder ikke havde Haab, til at komme videre og blive døbt; da hun imidlertid daglig med Bemodighed tænkte paa den gode Lejlighed, som Slaverne paa St. Thomas havde til at høre det søde Guds Ord; men det var dengang endda umueligt, at opfylde disse Stakkels Folks Ønske.

Iblandt Pærlingene sagde Een, at Guds Ord havde gjennemskaaet og senderkruuset hans Hjerte; han havde i sin hele Livstid aldrig erfaret saadant noget: Han følede sig fortabt, fordi han havde gjort saa meget Ondt, og spurgde, om det endnu

endnu var en Muelighed, at han kunde blive befriet og forløst fra sine Synder? En anden Negerinde, som var endnu udebt, sagde: Det Ord om den ved Christum forhvervede Naade havde befaldt hende saavel, at hun havde sagt ved sig selv: Nu det er godt; derved vil jeg blive, og skille mig taalmodig i mit Slaverie; Jeg kan vel ikke endnu ret tale de Hvides Sprog; men min Fader der oventil forstaaer mig dog, og lader mig nyde meget saligt i mit Hjerte.

For at forskaffe Negernes døbte og udebtte Børn mere Lyslighed til Jesu Christi Erkjendelse og Kundskab, blev hver fjerde Uge givet dem en egen Underviisning paa en vis Plantage, med Herskabets Tilladelse; hvortil ogsaa indsendt sig et stort Antal af andre Slaver fra den nærmeste Egn, særdeles ogsaa Gamle og Krøblinge.

Da Tilhørernes Antal i Krumbay steg til 500, blev tænkt paa et rummeligere Forsamlingshuses Indretning, gjort andre Anstalter imod de Gledsindede under Gudstjenesten og ellers, og en Kreolisk Psalmebog blev trykt i Europa i Aaret 1765.

De Navne, som Negerne fik ved Daaben, vare vigtige for dem, og de vilde ikke mere kjende sig ved deres forrige Navne, men sagde: Dette Navn er dødt. En halt Slave, som var iblandt Daabscandidaterne, men var gaaet tilbage igjen, og traagtede paa alle Maader efter, at gjøre den christelige Menighed Skade, fattede sig igjen, forlangede at bekjendtgjøre sin Anger for Menigheden,

heden, og at bede den om Forladelse, erholdt ogsaa Daaben. Alle disse Exempler gave et stort Indtryk.

En Neger fortælte, efterat han var døbt, hans Herskab selv: at han og nogle flere havde villet myrde Herskabet, og derefter handle paa Plantagen efter Behag; men da Frelseren havde overbevist ham om, at han med et isaa ondt Hjer- te maatte gaae fortabt, saa havde han begyndt at gaae i Kirken, og talet med Læreren om alle sine onde Sager, hvilken havde raadet ham at søge Hjælp hos Jesum; det havde han gjort, og bedet ham om sine Synders Forladelse og om et saligt Hjer- te; Han havde bønhørt ham, og afstøet ham med sit Blod af alle hans Synder: Nu kunde han love sin Mester, at han ved Guds Naade vilde være hans troe Slave.

Saaledes beviste ogsaa Evangelii guddom- melige Kraft sig paa mange Slavers Sygeseng, endogsaa hos saadanne, som trykledes af en høy Alder, og vare gebreklige af Følgerne af deres haarde Tjeneste, ja vel endda desuden havde Mangel paa Levnetsmidler.

En af en tærende Sygdom døende ung Neger sagde: Jeg har vel meget at udstaae; men Om- gangen med Frelseren, hvis Naade jeg føler i Hjertet, gjør mig alting taaleligt. Jeg er vis paa, at hans Fortjeneste er ogsaa for mig. Naar han vil tage mig til sig, saa har jeg intet andet at fremvise for ham, end hans Blods Betaling.

Fire døbte Negere omkom paa Havet; to af dem havde kunnet rædde sig, dersom de havde vil-

let forlade de to andre. Moderen til Een, som slap derfra med Livet, holdt ham ogsaa for at være død, men beraabte sig i hendes Ben paa Frelserens Almagt, som endog kunde give hende hendes Søn tilbage ud af Havet. Da hun nu hørde at han levede; saa takkede hun Frelseren derfor paa sine Knæ med mange Glædestaarer. Andre formanede deres uomvendte Forældre og Paarørende paa det alvorligste, ikke længer at blive paa Fordærvelsens Ben. Da en ung Person blev tilspurgt, om han gjerne vilde gaae til Frelseren? saa svarede han: O ja, meget gjerne! mit Hjerte er saligt og fornøyet; jeg glæder mig, at min Afskedstime er forhaanden. I denne Forventelse er det mig meget behageligt, naar en Broder besøger mig, og forespyrger eller siger mig noget om Frelseren; men jeg synger ogsaa naar jeg er allene, og naar min Hals bliver for tør, saa beder jeg. En Negerinde, Rosina, sagde til de andre Negerinder: Jeg har nu ganske udtalt med min Familie; nu gaaer jeg med et glad og fornøyet Hjerte til min kære Frelser; I skulle see, at han snart vil komme; Han har givet mig alt, hvad jeg har udbedet mig af ham. Jeg beder eder, hilser endnu alle Brødrene og Systrene, og den hele Menighed fra mig! Det var hendes sidste Ord.

Missions Historien paa St. Cruz fra
1758 til 1762.

Efter Georg Ohnebergs Død besørgede
Johan Christoph Höpfner og Johan Stätz
ner

ner Missionsarbejdet her. Til Negermeniahes
dens Tjeneste bleve paa to Steder byggede to Fors-
amlingshuse. Da Høpsner og hans Hustru laae
længe syge og havde Mangel paa Opvartning,
saa kjøbde Negerne en Slavinde, som skulde pas-
se og opvarte dem. Regnmangelen forårsagede,
at Brødrene i et heelt Aars Tid fik ikke et Blad
af Haugen, hvoraf de ellers havde den største
Deel af deres Underholding, og Nøden var al-
mindelig paa alle 3 Øerne. Da der siden vorde
noget igjen, saa stjal man det bort fra dem om
hen Iys Dag, saavel som alt deres Fjederfæ, hvil-
ket var deres fornemste Næring, naar de vare
syge. Ved et Jordstjælv sank en af Kirkerne en
Alen dybt. I Aaret 1759 kostede saa meget
Bånd, som en Mand kunde bære, i Rdlr. Men
der blev opdaget en tilkastet Brønd, hvilken vel
ikke gav ganske ferskt, men dog brugbart Vand.

I Aaret 1759 havde nogle 1000 Slaver for-
bundet sig, at myrde alle hvide Indvaanere, saa
nær som sex, og at gjøre sig Herrer af Den. Men
det blev opdaget; og nogle af de Sorte, som
holdt sig til Brødrene, bleve ogsaa satte i Arrest;
men kun en eneste af dem, som allerede nogle Aar
tilforn formodet sit onde Levnet havde separeret
sig fra dem, blev befunden skyldig.

Imidlertid ophørde alle Forsamlinger en Tid-
lang derover, indtil den største Uroe var forbi,
da der atter blev prædikaet i Missionskirken som
tilforn; men mange af Negerne vare bange for at
indfinde sig. Generalgouverneuren kom derfor

selv, tilligemed hans Secretair, i Kirken, for at sætte Mod i dem, lovede ogsaa Høpsner, at saasnart Uroligheden var fuldkommen endt, skulde alting komme i sin forrige Gang igjen.

Da Slaverne af nogle Ildesindede bleve truede med, at deres Kirke skulde blive afbrændt, svarede de: Dette var meget let mueligt; men det Indtryk, som de ved Brødrene havde faaet om deres Gud og Slaver, kunde ikke blive udsløttet ved nogen Ild; de vilde endogsaa uden nogen Kirke elske og tjene Gud.

Da en Kongel. Dansk Catechet kom til at boe paa Plantagen Prindsesse, forlangede han at benytte sig af Brøderkirken sammesteds, for at undervise Slavernes Børn derudi, og borttog den endelig ogsaa med Magt; hvorpaa Brødrene holdt deres Forsamlinger med de Børne i et Huus. Men da Opseeren forlangede, at der hvergang skulde bedes om Tilladelse hos Catecheten eller Næsternegten til at holde Forsamlinger, og at de ikke ellers maatte holdes, undtagen i deres Nærvarrelse i Kirken, saa ophørde Gudstjenesten sammesteds ganske en Tidlang.

Paa samme Tid blev nok et af Brødrenes Forsamlingshuse indrømmet en Catechet; men Negerne sagde ved den Lejlighed; Man kunde vel tvinge dem som Slaver, ikke at have noget Samfund med Brødrene, men det Aandens Samfund, hvorudi de stode med dem, kunde ikke blive ophævet ved noget Ewangsmiddel, og aldrig kunde de foralemmes, hvad Gud havde gjort imod dem og andre Negerne ved Brødrenes Tjeneste.

Der

Der viisde sig ogsaa Kjendetegn paa Guds virkende Naade hos dem, f. Er. Nogle sagde: Vi ere komne saa langt over Havet fra America, og have nu hverken Fader eller Moder; derfor ville vi lære at kjende den Fader heroven til, og blive deelagtige i hans Naade; ellers blive vi ulukkelige Mennesker. En Frie-Negerinde sagde: Jeg er vel allerede for gammel, at jeg endnu kunde omvende mig, og lære at kjende Gud! Men det blev betydet hende, at dersom hun kun først var overbevist om Omvendelsens Fornødenhed, og seled, at hun uden Frelseren var et fortabt Creatur, saa vilde hendes Alder slet ikke være den største Forhindring. Og naar nogle Wildfarende bleve førte paa de Tanker, at der nu ingen Naade var mere for dem, saa blev dem givet Mod igjen ved Forestillingen om Guds Naade i Christo, og den Forsikring af Frelseren, at han ingen vilde vise bort fra sig, som kom til ham i den Tillid, at blive hjulpen af ham. Ligesaaledes merkede man ogsaa hos mange Communicanter et af Christi Kierlighed gennemtrængt Hjerte, og de udtrykkede deres Sindelag imod Frelseren paa en meget en Naade.

Den Broder Høpfner døde ved Slutningen af Aaret 1760, og efterat den ildesindede Opsæer paa Plantagen Brindsesse var død, blev den dem fratagne Kirke atter indrømmet dem. Derpaa kom den Broder Johan Georg Hantsch fra St. Thomas til St. Cruz.

I Negerhjælperne fandt han virksomme, og i nogle særdeles brugbare Medhjælpere, uden hvis Hjælp han ikke havde kunnet overkomme sit Em-

bedes Forretning. Hjælperen David erkjendte han for en Guds Mand, og for et Alenodie i Negermenigheden, som meget høyt agtede og elskede ham. Hjælperen Abraham blev brugt til at holde adskillige Læretimer, samt ved Begravelser. Nogle Hjælpere og sorte Fruentimmer aflagde Besøgelse paa de Steder, hvor Brødrene ikke letteligen kunde komme hen, og de bleve allevegne imodtagne med Glæde. Paa Plantagen Lagrande byggede Slaverne et Huus for deres Lærer.

Ved de Forandringer, som tildroge sig med Brødrene, vil jeg ikke opholde mig. Kun dette maae anføres, at da den Broder Martin Mack visiterede Missionen paa St. Crux i Octobr. 1762 saa betjende han sig af det engelske Sprog si de Prædikener, som han holdt for de engelske Negere paa Bestenden af Den.

Der var i Maret 1761 opkommen en stor Opvækkelse iblandt disse Negere, da nogle af dem i Augustmaaned samme Aar kom til Kirken i Fredensdal, og ved at see Negermenigheden, høre Lærerens Tale, og beskue Slavernes indbyrdes Kjærlighed og Hjertelighed, bleve satte i Forundring, og ønskede at blive ligesaa lykkelige. Og da de kom hjem, blev Bevægelsen endnu større; Forældre og Børn, Mænd og Koner ic. formanede hinanden at gaae til Kirken, for der med hinanden at høre de trøstelige Prædikener. En stor Deel bade ogsaa om at blive antagne til Undervisning.

En Hedensk Negerinde havde i lang Tid anstillet allehaande Lystigheder, for at forføre de Slaver,

Slaver, som kom fra Kirken. Men da hun ikke opnaaede sit Øhemed, kom hun til Eftertanke, gik med til Kirken, blev opvakt, bekjendte hendes Dandskab, og omvendte sig af Hjertet.

Ållene i Åaret 1761 bleve 370 Personer antagne til Underviisning, af hvilke den største Deel blev troe. Fra 1758 til 1762 bleve 374 Personer døbte, iblandt hvilke vare 77 Børn. Daabsdagen kaldte de deres Fødselsdag, uden hvilken de ikke kunde glæde sig ved deres legemlige Fødsel, og holdt samme hvert Åar høytidelig og hellig. Da de Døbte bleve deelte i to Klasser, den ene for dem, som gik troligen frem i den annammede Naade, og den anden for dem, som gjorde ingen Fremgang derudi, saa havde dette mestendeels den gode Virkning, at de sidste søgde ogsaa at komme efter de første. Saa som Brødrene saae meget derpaa, at de, som bleve antagne til Nadveren, saavel indsaae og erkjendte sammes høye Værd, som ogsaa havde Følelse af Aandens Fattigdom, samt derhos at de uden denne Naade ikke kunde komme igjennem; saa bleve i 5 Åar ikkun 63 Døbte antagne til Deelagtighed i den hellige Nadvere.

Iblandt Hindringerne for Evangelium var den forhen brugelige vilkaarlige Skilsmisse imellem Ægtefolk, hvorom Brødrene maatte ofte gjøre alvorlige Forestillinger. Men især var det meget smerteligt for dem, at iblandt 70 Slaver, som i Nov. 1761 flygtede bort i et Fartøj, for at komme til Portorico, vare 5 Døbte. Da disse Flygtinge bleve indhentede, styrtede Mændene først deres Koner og Børn ud i Havet, og sprang der-

paa selv bagefter og druknede sig. Kun 8 af dem fik man levende og tilbagebragte. Omend-
 skjønt 4 af de Døgte havde allerede i lang Tid væ-
 ret bekendte ved Missionen som utroie Folk; og
 som man ikkun med Taalmodighed havde baa-
 ret, og den 5te var en Pige paa 12 Aar, som var ble-
 ven forført af sin Moder; saa gjorde det dog et
 slemt Indtryk hos Noget, og forarsagede Ne-
 germenigheden megen Bedrøvelse.

Med inderlig Bemodighed maatte man høre,
 at sorte Fruentimmer anbefalede sig med mange
 Taarer til Bredrenes Forben, at Gud vilde af-
 vende den Fare fra dem, hvorudi de for alle-
 haande Efterstræbelsers Skyld svævede, hvilke
 de ikke kunde imodstaae, dersom de ikke fattede
 den faste Beslutning, heller at udstaae alle Slags
 Lidelser, ja Døden selv, end i noget at handle
 imod deres Samvittighed. F. Ex. da en for den
 Morsags Skyld kjæbt Negerinde, ikke vilde være
 hendes Herre til Billie, saa blev hun sat ned i et
 mørkt Fængsel, og tilsidst bedrøppet med bræn-
 dende Seglak, samt fik derpaa 100 Slag af 4
 Slaver, og hendes Qual skulde endda ikke have
 været til Ende, dersom ikke en anden havde løs-
 kjæbt hende. Og denne vakkre Herre var i Hens-
 seende til Navnet en Christen!

Alle Faldne havde vel ikke maattet bukke un-
 der saa haarde Fristelser; thi de fleste kunde vel
 ikke tilskrive nogen anden Skylden til deres Utro-
 skab end sig selv; men de alle fortjende dog ikke
 mindre at antages med Kjerlig Omfarg af Missions-
 arbejderne, end en Syg fortjener Lægens Hjelp,
 omend-

omendskjænt han er selv Skyld i sin Skyldom; og for at skaffe saadanne Faldne desoftere Anledning at tale med Lærerne, blev det overlagt, at de derefter skulde udgjøre en egen Klasse, og dem skulde gives Underviisning for sig selv, hvilken deres Læreres Kjerlighed var meget rørende for dem.

Ved den dyre Tid i Aaret 1762 kom Brødrene indtil alles Beundring igjennem, saa at de Ingen faldt besværlige, eller havde nogen Mangel, og da Missionæren Hantsch blev syg, erfarede han kjendelig Slavernes Kjerlighed.

Missions Historien paa St. Cruy fra 1763 til 1768.

I Aaret 1763 bleve Aftenforsamlingerne de Søndage, som almindelig plejede at holdes, paa nogen Tid forhindrede formedelst et falskt Rygte om et Oprør, som Slaverne atter skulde have for igjen.

Da den Kongelige Plantage Lagrande blev solgt: saa blev Forsamlingshuset der overdraget til 20 nykjøbte Slaver; men derimod blev kjøbt et Stykke Skov ved Friderichsstad, og opryddet af de troende Slaver til at bygge en Kirke paa; ligeledes blev der bygget et Huus i Fredensdal for Brødrene; hvorimod det paa Vestenden næsten færdige Huus afbrændte, hvilket var til megen Skade og Hinder ved Arbejdet paa Slaverne i samme Egn; og det var saa besværligt for Brødrene at faae et opbygget der igjen, at der forløb 5 hele Aar inden de dermed kom i Stand.

I Aaret 1766 blev i Nærheden ved Brødres huset i Fredensdal anlagt Ild af onde Mennesker, men Huset blev dog reddet ved de Slavers utrættelige Flid, som endnu vare tilstede efter Kirkegangen. Ligeledes blev Forsamlingshuset paa Plantagen Prindsesse reddet udi en stor Ildbrand, hvorved 46 Negerhuse afbrændte, og adskillige troende Negerfamilier kom derved i haarde Omstændigheder.

I Aaret 1767 bleve 13 Døgte og 3 Daabs-candidater af deres Eghermand forflyttede til Eylandet St. Eustatius, hvilken Skilsmisse fra Brødrene satte dem i den dybeste Bedrøvelse, som man kun søgde at lindre for dem derved, at Frelseren skulde heller ikke være langt borte fra dem paa St. Eustatius, naar de søgde ham af Hjertet; de skulde elske og formane hinanden, og skinne som et Lys iblandt det endnu i Mørket siddende Folk, som de kom til, paa det at ogsaa de maatte faae Lyglighed til at komme ind i Guds Rige. De gik ogsaa virkelig frem i den annammede Naade; den forhen fra St. Crux til St. Eustatius forflyttede Slave Friderich antog sig dem; og da en Broder i Aaret 1768 besøgte dem, fandt han dem endda i den samme gode Hjertets Tilstand, hvorudi de vare afrenste fra St. Crux.

I Aaret 1768 døde Missionæren Johan Georg Hantsch efter et 8te Aars Arbejde paa Slaverne, og nu traadde Johan Böhner i hans Sted som ældste Missionarius.

Nogle Negere vare endnu af den Troe, at de nedstammede fra Djevelen, og trostede sig ikke til at

at ejere nogen Paastand paa Guds Naade; men desto større var deres Glæde og Forundring, da Brødrene forsikrede dem om det Modsatte. Derimod var det heller ikke noget ringe, naar en Slave omvendte sig, efterdi de da maatte udstaae meget af deres hedenske Medslaver, ja der vare endnu og nogle hvide Herrer, som udmerkede sig ved en uforstandig Misdjærhed eller ubillig Haardhed imod deres christelige Slaver.

I disse 6 Aar bleve 506 Døbte; og enhver, som denne Daabens Naade blev forkyndet og tilsagt, fandt altid derover en særdeles stor Glæde. Hvo som ikke var meget syg og svag, vilde ikke modtage den hjemme, men i Menigheden. En, som hverken kunde gaae eller staae paa et daarligt beskadiget Been, vovede det dog alligevel, og blev fuldkommen frisk igjen, førend han endnu kom til Kirken. En Negerinde, som havde en tærende Sygdom, lod sig bringe derhen til Vands, fik endnu 12 Dage for hendes Endeligt den hellige Daab, og var meget taknemmelig imod Frelseren, for han endnu i hendes sidste Dage havde afstøet hende med sit Blod fra alle hendes Synder, optaget hende i sit Samfund, og forsikret hende, at hun snart skulde komme til ham; og ligesaa taknemmelig var hun imod den Negerinde, som havde anprisnet det Evangelium om Jesu for hende.

Naar man maatte vise den Alvorlighed, at udelukke Daabskandidater, som bleve ligegyldige, fra denne Klasse, saa havde det den ønskte Virkning; saaledes og hos de Døbte, som ikke vandrede overeensstemmende med Jesu Lærdom.

I disse

I disse 6 Aar bleve 146 Personer antagne til den hellige Nadvere; og det blev dem fornemmeligen særdeles indskjerpet, at gjøre Frelseren og hans Rørdom Ære ved en ustraffelig Wandel; hvilket ogsaa blev opfyldt hos de allerfleste.

Ved de Dødsfald, som skede, stemmede Efterretningerne alle derudi overeens, at de med et trostigt Hjerter vare hensovede i Troen til Jesu Fortjeneste; til Beviis paa at Guds Naade vilde sig overalt virksom paa de Troendes Hjerter.

Men ligesom mange bleve Evangelium snart Indige; saa satte andre sig derimod vel i 10 Aars Tid, indtil de dog tilsidst overgave sig til Gud; hvilken Mellemtid altsaa var en Taalmodigheds-tid for Brødrene, hvorudi de maatte handle med Kjerlighed og Alvorlighed, og behandle de Svage og Syge med Sagtmodighed, men de Falske uden Skaansel.

En Plantage-Ejerinde hørde engang, uden at blive seet og merket, paa en Samtale, som en Negerinde holdt med andre af hendes Kjen. Hun blev derved meget stærkt rørt, erkjendte den salige Virkning af Troen paa Jesum hos hendes Slaver, og fortælte hendes Mand noget deraf; som derpaa lod Brødrene sige: De kunde herester i al Frihed komme paa hans Plantage; thi nu ønskede han, at alle hans Slaver maatte omvende sig; han lod tillige anbefale sig og sin Kone til Brødrenes Forbøn.

En anden Frue holdt hendes troende Slaverinde for et Guds Barn, og for saligere end hun selv var. I hendes sidste Sygdom vilde hun
 Ingen

Zugen have hos sig, uden denne Slavinde; for hende aabenbarede hun sin Bekymring for sin Saelighed, tog taknemmelig imod Underviisning af hende, at henvende sig med al sin Nød og Syndeskyld til Frelseren, fik derved Haab til det evige Liv, lod Slavinden opløse de Tvivlsmaal, som endnu opstode hos hende, blev trøstet, og lod sig opbygge indtil sit Endeligt ved gudelige Samtaler og aandelige Psalmer, som Slavinden sang for hende.

En anden Negerinde sagde til hendes Frue: Hun tjende sit Herkskab troe og af Hjertet, uagtet hendes Herre ofte og meget bandede hende for hendes Kirkegangs Skyld. Dersom hun ikke i Kirken havde faaet den Underviisning af Guds Ord; saa kunde hun ikke udvise denne Trofskab; thi denne kom af Troen paa Frelseren og af Elighed imod hans Bud: Alt hvad hun gjorde, det gjorde hun for at takkes ham. Hun havde ikke lært det af nogen Bog; thi hun havde ingen Bog, kunde heller ikke læse; men (sagde hun, i det hun lagde Haanden paa Brystet) her har Gud indskrevet mig det: Paa ham troer jeg, og hans Lørdom følger jeg. Fruen viisde sit Velbehag derover, og ønskede, at alle hendes Slaver maatte føre sig Brodrenes Underviisning til Nytte.

Missionens Historie paa St. Jan fra

1758 til 1768.

Missionæren Johan Brucker, som i Maret 1754 begyndte denne Anstalt ligesom af ny, arbejdede derudi til 1764, tildeels under haarde Eng-

Enghomme og Brødmangel for sig og sine Medarbejdere, da de maatte behjælpe sig med Slaveskost, og deres egen troe eneste Slave døde.

Kirken blev færdig i Maret 1759; men kunde allerede ved dens Indvielse ikke mere rumme Tilhørernes Antal; men en anden Kirke maatte efter Plantage-Everens Død forlades af dem.

Der bleve 4 Mandspersoner og 2 Fruentimmer af Slaverne udvalgte til Hjælpere; af hvilke de 2 Mandspersoner kunde bruges til at holde offentlige Taler. Naget de meget besværlige Vene paa denne De, gif dog Brucker og hans Hustru selv omkring, især for at besøge de Enge og Svage.

Ved Slutningen af Maret 1759 var Tallet paa Madvergjesterne over 100 Personer. Men Tallet paa de Døtte og paa Lærlingene var endda langt større.

Den grasserende Hungersnød, hvoraf mange Slaver døde, forårsagede, at man maatte bestandig holde Vagt over Jordværterne, at de ikke skulde blive bortstjaalne, og nogle Døtte lode sig endog derved forlede til at stjele deraf.

Man søgte ogsaa at giøre Anstalt til Slavernes Omvendelse paa den Engelske De Tortola; det vilde dog ikke gaae an dermed: Men ellers kunde Brucker fortsætte sit Embede i Fred, nød ogsaa meget Vennskab af den reformeerte Præst Knevels, hvis Slaver holdt sig til Brødrekirken med hans fuldkomne Tilfredshed, og der blev næsten aldrig laet dem eller de Slaver, som vilde omvende sig noget, i Venen; ikkun de mangfoldige hedenfke Slaver paa Plantagen Carolina gjorde

gjorde en saa stor og vild Allarm under Gudstienersten, at man maatte ganske ophøre med den.

Derimod blev Slavernes Opførsel flettere; Hungeren efter Guds Ord formindskedes; hvoraf nødvendig paafulgte Troens og Kierlighedens Aftagelse til Christum, samt Lunkenhed i Helliggjørelsen; men derimod rensede sig Uenigheder og Slagsmaale, og ligeledes flygtede nogle bort, og en af de Bortflygtede, som man fik sat paa igjen, tog Livet af sig selv: Hjælperne selv vare ikke noget Forbillede for Hjorden, ikke indbyrdes enige, tildeels hoimodige, gave ikke Ngt paa deres Undergivnes Vandel, kom dem heller ikke i rette Tid til Hjælp med deres Formaninger, og talede og raadforde sig sjelden med Brucker.

Han gjorde vel alt, hvad mueligt var, forestillede dem baade offentlig og i Cenum de skrækelige Følger af deres Forskydelse, som ikke bleve i Christo, havde ogsaa den Glæde, hos mange at merke en opriktig Omvendelse: Men den fuldkomne Helbredelse paafulgte endda ikke; dog vandrede endnu mange paa den gode Vej, og sørgede over de Tilbagefaldne. En Slave, som havde det Rygte, at han var et af de lastværdigste Menneſker, hvis begge Fødder vare blevne afhugne af ham, for hans ofte igjentagne Bortløbens Skyld, anmeldte sig som Lærling, og opvakte derved den største Forundring hos alle dem, der havde kjendt ham tilforn.

Den Broder Martin Mack gjorde 4 Besøggelser paa St. Jan, men ligeledes uden fuldkommen at opnaae sin Hensigt. I Maret 1765 gif
den

den gamle Böhner og hans Hustru fra St. Thomas til St. Jan, hvor han fandt en stor Forskjel imellem den herværende langt flattere Menighed, og den paa St. Thomas; i sær merkede han, at iblandt dem, som forlangede den hellige Daab, var det ikkun meget faa ret alvorligen om deres Frelse og Salighed at gjøre, og som stode i den Tilstand, at den Hellig Aands Arbejde var kjendeligt paa dem; hvorover 20 bleve udelukte igjen fra denne Klasse; hvilket dog ikke i Almindelighed frembragde den forønskede Virkning til forbedring. Naar en Negerisk Opseer over sine Medslaver blev utroet igjen, saa var det i Almindelighed meget skadeligt, efterdi han da misbrugde sin Embedsmagt, og qvælede de andre saa længe, indtil de ligeledes bleve utroet.

I August 1765 blæste Kirken om i en stærk Storm; hvorved en Negerinde, som var bleven derudi Natten over, kom ubeskadiget dervfra; derefter maatte Prædiken holdes under aaben Himmel, hvilket faldt den gamle Lærer meget besværligt, og ofte forhindrede Gudstjenesten, naar det var ondt Væjr, samt tjende de Eigensldige til Forevending, naar de ikke besøgte samme; endskjont mange ogsaa sjelden ved private Samtaler med Læreren forlangede Underviisning, Formaning og Trøst. Imidlertid blev en ny Kirke opbygget igjen inden et Aars Forløb, mestendeels paa Brødrenes Bekostning.

Paa den Tid døde ogsaa Böhners Hustru Berona, som var født i Mæhren, havde udstaaet meget der for Evangelii Skyld, og var det eneste

eneste Fruentimmer, som kunde bruges ved Missionsarbejdet paa Slavinderne paa St. Jan, hvilke hun ogsaa antog sig saa troligen, at naar hun havde tilbragt Dagen med vedholdende Forretninger, saa anvendte hun Natten til at besøge de Syge og Gebreklige af hendes Kjen, for at være dem behjælpelig med Underviisning, Raad og Trøst. Ligeledes døde Brucker, som i 10 Aar havde besørget Hedningenes Omvendelse paa St. Jan.

I April 1766 kom den Broder Melchior Schmidt og hans Hustru til St. Jan, for at være Bøhner til Hjælp. Da han holdt sin første Prædiken over de Ord: "Ingen kan lægge en anden Grundvold end den, som engang er lagt, Christus," saa forundrede han sig over det lidet Antal Tilhørere; og han blev kort derefter syg. Dog glædede Communicanterne ham, og hans Prædikener bleve snart talrigere besøgte.

Schmidt og Mack (som var kommen derhen i en Besøgelse,) gjorde nye Indretninger ved Menigheden, hvoriblandt der vare 321 Communicanter, hvilket ogsaa havde den Virkning, at nogle bade meget, ikke at sætte dem tilbage, og de Udelukte vare meget vemodige; ligesom der og fra denne Tid af sporedes en ny Raadegang iblandt Menigheden.

De fleste Slaver kunde ifkun komme om Natten, og havde saa langt hjem, at de neppe kunde komme tilbage igjen, før end det blev Dag.

En debt Negerinde troede, at hun mestendeels maatte takke hendes Mands brændende Ven for

M

den

den Naade, som hun havde faaet. Hun havde ofte luret og hert, at han, liggende paa sit Ansig, havde bedet Gud om denne Naade. Der kom ogsaa de, som det under haard Straf var forbudt af deres Herskab at besøge Brødrene, og toge sig kun i Nat, at deres Bortgang og Tjænk-
komst ikke blev merket. Paa een Dag forlangede 30 Hedninge at blive antagne som Pærlinae; man traf snart hift og snart her en, endogsaa unge Folk, liggende paa sine Knæe, og bede til Frelseren om hans Naade.

Dog gik det langsomt frem med den hele Menigheds Forbedring, i sær fordi de Negerste Hjelpere ikke behørig forestod deres Embede: De besøgte ikke de Syge; de rebede ikke dem, som begik en eller anden Stræf, paa det at Brødrene ikke skulde blive vrede paa dem; og for de Hvide undsaar de sig endog ved, at de hørte til Menigheden; hvorover Missionæren Schmidt havde meget at kæmpe imod og overvinde.

Paa Plantagen Carolina bleve, i Anledning af den Sukkermelles Bygning, som Brødrene der havde paataget sig at opføre, de siden 1763 ophørte Forsamlinger, begyndte igjen i Maret 1767, og fortsatte over et Aar; hvorved der indfandt sig over 300 Sorte og nogle Hvide til den første Prædiken, som blev holdt under et Træ. Mange Negere i denne Egn, som tilforn intet havde hørt om Jesu, fik nu en Længsel efter at blive deeltagere i Guds Naade formedelsk ham, og kom den mærkeste Nat hele Mile borte fra over de stejleste Bjerger hertil.

Paa

Paa en anden Plantage var en gammel døbt Negerinde meget gæstfæstig i at opvække en Enst hos de andre Slaver til Jesum og til Kirken, og fremstillede sig selv til et Exempel for dem, at Guds Naade ogsaa var for dem. Hun sagde om sig: Jeg har ikkun eet Hjerter og een Tunge, og disse høre Frelseren til.

En Lærling sagde: Det smertede ham i hans Hjerter, at Jesus af Kjerlighed for ham var under store Piner død paa Korsæt; han var med sine Synder ogsaa Skyld derudi; Thi han havde levet som et Fæe i sit Fæderneland; men nu længdes han efter sine Synders Forladelse, og at høre meer om Frelseren. En Slavinde udlod sig: Hun havde kun et Klædemon, men dersom hun derved kunde erlange Daaben, saa solgte hun det strax; Og da man tilkjendegav hende, at hun skulde opnaae sit Ønske, saa faldt hun paa hendes Knæ og takkede Gud med Jelesse af den meest levende Glæde og den dybeste Skamfuldhed.

En meget duelig, men og meget lastefuld, Neger: Overopseer lod sig endelig engang bevæge, ogsaa at komme til Kirken, i hvilken han blev saa bevæget, at han under mange hede Taarer sagde: Nu, nu vil jeg og komme, thi jeg seer, at jeg er paa Fordærvsens Ben; og han takkede Læreren paa sine Knæ for hans Underviisning; han skilte ogsaa sine to Hustruer hen til ham, af hvilke han lagde den ene i Baand og Pænker, fordi hun vægrede sig derved; men Læreren bragte ham snart fra denne falske Omvendelses Naade. Han sagde videre: Han vilde nu langt hellere døe, end

gjøre noget, hvorved hans Lærer skulde blive nødt til, at udelukke ham fra hans Underviisning. Han baer ofte sin gamle troende Moder paa sine Skuldre, over den besværligste Vej, til Kirken og hjem igjen. Hans Forandring saldt enhver i Byne; endogsaa de hedenske Negere paa hans Plantage ønskede ham Lykke til hans Daab, hvilket han imodtog med Glædes Taarer.

Mange af Negernes Herrer erkjendte den Nytte, som de havde deraf, naar deres Slaver omvendte sig, og dreve selv paa dem, at de skulde føre sig Brødrenes Underviisning til Nytte. Dog fandtes der ogsaa endnu nogle, som vare dem imod. En Enke lod hver Neger, som var gaaet til Kirken, binde og afstraffe; og naar nogle under Tugtelsens Haardhed raabde og paakaldte Gud, saa drev hun Spot dermed, og befalede at fordobble Straffen. Læreren gjorde Neger-Inspektøren Forestilling desangaaende, hvilken ogsaa bekjendte, at han var allerede adskillige gange bleven urolig derover, og vilde ikke mere afholde nogen Slave, naar han vilde gaae til Kirke, og havde nu ogsaa selv en Lyst og Bængsel efter at høre Guds Ord. Denne selvsamme Enke lovede ogsaa siden Læreren, at ingen af hendes Negere skulde herefter mere blive hindret i at betjene sig af hans Underviisning i den christelige Lærdom.

Schmidt havde derved ikke siden Møne og Umage med at afholde de mishandlede Slaver fra at leve bort eller blive oprørske, ved at forestille dem den usigelige store Taalmodighed, hvormed Frel-

Frelseren havde udstaaet sin uskyldige Lidelse, hvilket ogsaa virkede en fuldkommen Forandring i de næsten Fortvivledes Gemytter. Da en drucken Herre vilde sknde en Slave ihjel, befalede denne i Stilhed sin Sjæl i Frelserens Hænder, og var i øvrigt rolig. Men da Skuddet var gaaet forbi ham, sagde han ganske gelassent til ham: Herre: J har udgivet eders Peng. for mig, derfor kan J gøre med mit Legeme hvad eder behager: Men dersom J ombringer mit Legeme, saa kommer min Sjæl til Frelseren, som den tilhører, fordi han har kjøbt den med sit Blod. Imidlertid veed jeg ikke, hvormed jeg har fortjent, at J er fortørnet paa mig; thi jeg tjener eder med al Troskab.

I Aaret 1767 vare der til Julen over 700 Tilhørere. Schmidt skrev derom: Da er det godt at prædike, naar Tilhørerne ere hungrige efter Forsoningens Ord, naar Prædikanten er hungrig efter Sjælene, og den Hellig Aands Medvirkning spores kraftigen derved. Da ogsaa Børnene forlangede at høre noget om Frelseren, saa blev der hver fjerde Uge givet dem Underviisning; endskjønt de ellers ogsaa bade Læreren, naar han kom paa en Plantage, ikke at forlade den igjen, uden at sige dem noget om Frelseren. Der bleve ogsaa endnu antagne 4 Hjelpere af Negerne.

I Aaret 1768 var Hungersnøden større paa St. Jan, end den nogentid før havde været; hvorpaa naturligtviis fulgde Snygdomme og hyppige Dødsfald.

Ved de mange for størstedelen ubehagelige Forandringer, som i dette Tidsrum af 11 Aar

ere forekomne paa denne Ve, har Missionen ikke allene ved den guddommelige Naade staaet ved Magt, men endog udbredet sin Betsignelse videre, efterat de mange og langvarige Vanskeligheder vare overvundne. Fire hundrede vorne Negere og en og halvsierdesindstyve Børn ere i den Tid blevne døbte, og hundrede tre og halvtredsindestyve af de Døbtes Klasse ere komne iblandt Communicanterne.

Beslutning.

Indtil Slutningen af Aaret 1768 ere af Brødrene blevne døbte:

Paa St. Thomas: 771 Slaver, 1031 Slavinder, 530 Børn; Tilsammen 2332. — Paa St. Cruz: 563 Slaver, 701 Slavinder, 401 Børn; Tilsammen 1665. — Paa St. Jan: 227 Slaver, 253 Slavinder, og 83 Børn; Tilsammen 563.

Altsaa paa alle 3 Øerne tilsammen: Borne Negere 1561. Borne Negerinder 1985. Børn 1014. I alt 4560. Hertil kommer endnu 151 andensieds Døbte, som ere blevne optagne i Menigheden. Deraf vare ved Slutningen af Aaret 1768 endnu forhaanden 2616 vorne Døbte; og desuden 676 Candidater til Daaben paa alle 3 Øerne. Lærlingenes Antal var i det mindste 1400, og nogle 100 Børn.

De Brødre, som vare reyste derhen, vare i alt 143, af hvilke ved Udgangen af Aaret 1768 vare endda nærværende 23 af Brødre og Søstre; men 79 døde. De øvrige ere blevne kaldte andensieds hen.

Til Beslutning følger her endnu et Par af de Taler, som om Søndagen efter Prædiken ere blevne holdte af Reagerhjælperne til deres Medslaver i de dem anbetroede Afdelinger, saaledes som Hr. Oldendorp, der hørte dem, har efterskrevet dem, og oversat dem af det kreoliske.

Hjel-

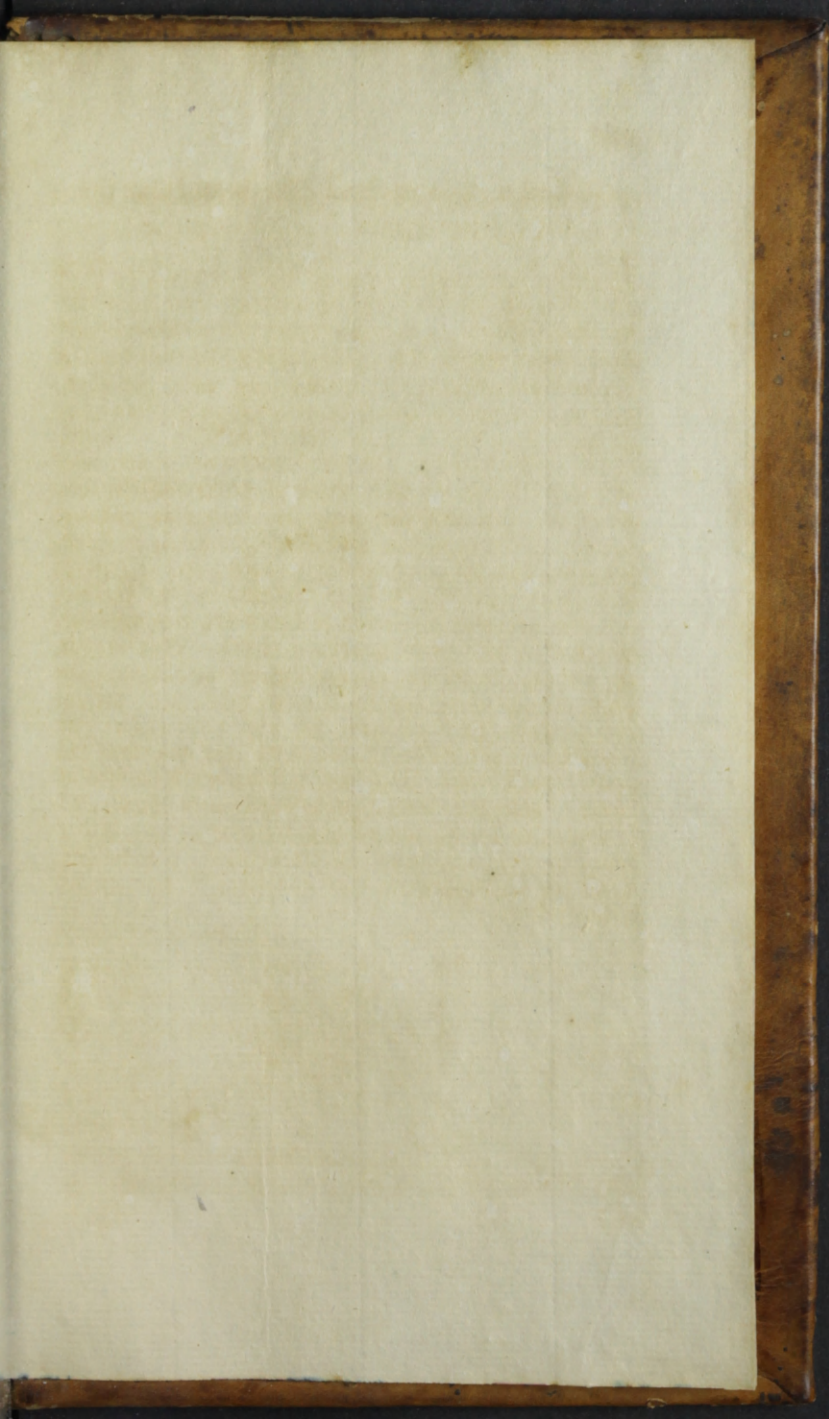
Hjælperen Nathanael til Pærlingene i Ny- herrnhuth:

Mit kjære Folk! Vi have af denne Dags Evangelium hørt, at den kjære Frelser er gaaet omkring paa Jorden, har gjort Menneſkene godt, og beviist Barmhjerthighed imod dem; at han har gjort 10 Spedalske friske, og at een har vendt tilbage igjen, takket ham derfor, og tilbedet ham. Han er endnu ligesaaledes fundet imod Menneſkene. Han har ogsaa viist sig barmhjerthig imod os arme Slaver. Vi ere en meget lykkelig Nation derudi, at han har sendt sine Sendebud til os, som ſige os, at han har udgydet ſit Blod for os, for os arme Slaver, ſom ere dobbelte Slaver, derſom vi blive i vore Synder. Thi derſom vi ikke omvende os, ſaa ere vi ogsaa Satans Slaver, og blive det ogsaa hiſſet, naar vi ſkilles bort fra Verden. Men vi have en ſaa venlig Frelser, ſom antager alt, hvad der er ſlet, ſom beviſer Barmhjerthighed imod enhver, naar han ikkun kommer til ham med et Hjerte, ſom er opriktigt og uden Falſkhed: ſaa at ſaadan en ikke tænker i Dag, i Morgen vil jeg omvende mig, og i Morgen er han atter anderledes til Sinds. Saadanne Folk ſpøge deres Tid bort, og blive ſtedſe Syndens Slaver. Det er en ſtor Ulykke og Elendighed, naar det gaaer ſaaledes til, da vi dog ſlet ikke have det fornsdent, og kunne ſaa let, og ganſke uden al vor Fortjenefte blive ſalige. Hvad ſkal jeg videre tale herom, jeg arme! Jeg kan af min Erfarenhed ſige: Den der har fundet ſin Plads ved Frelſerens Fodder, den er ſalig. Alt andet kan ikke gjøre ſalig. Om man endogsaa efter al Muelighed vogter ſig for Synd; om man endogsaa er ſin Meſter troe, og ſtaaer godt med ham; og dette mangler: ſaa er man ikke ſalig. Man maae have fundet ſin Plads ved Frelſerens Fodder, og være kommen i Samfund med ham. Det er vor Salighed.

Hjælperen Gabriel til Daabscandidaterne i Nyherrnhuth:

Frelseren har udvalgt eder af den store Høb, og bragt eder til dette Selskab, for at forberede eder til vigtige og salige Ting, og at gjøre eder til sine Børn. Af eder bliver derved slet intet andet udfordret, end at I kun allesammen ere oprigtige og uden Falskhed, og søge Frelseren af ganske Hjerter. Han seer paa eders Hjerter; han seer alle eders Skridt og Trin. Omend- skjønt vi ikke see ham, saa seer han dog os, baade naar vi vaage og naar vi sove, enten vi ere hjemme eller paa Marken. Og naar han seer, at nogen i sit Hjerter er saaledes skikket, at han kan astoe samme med sit Blod, saa gjør han det. Han har et meget trofast Hjerter; han gaaer efter os, og giver Algt paa os, og kommer ofte ufornodentligen, førend vi kunne tænke og troe det. Jeg kan af min egen Erfaring sige det. Men det kan jeg og sige; da jeg var iblandt Daabscandidaterne, saa laae det mig steds i Tanker, hvor jeg gif og stod: dersom dog Frelseren vilde forbarme sig over mig! Det var mig det vigtigste i Verden, og intet laae mig ellers saa meget paa Hjerter. Det har han og gjort imod mig Arme. Han har antaget mig som en arm Synder til sit Barn; og det vil han ogsaa gjøre imod eder. Bedder ham kun med et oprigtigt Hjerter derom. Hans Kjærlighed og Barmhertighed er saa stor, at han gjerne hjælper enhver.

THE HISTORY OF THE
REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

CHARLES THE FIRST, KING OF GREAT BRITAIN, WAS BORN AT BRISTOL, THE TWENTY-NINTH OF MARCH, 1600. HIS FATHER WAS KING JAMES THE FIRST, AND HIS MOTHER WAS ANNE OF DRESDEN, DAUGHTER OF ELECTOR JOSEPH OF SAXONY. HE WAS EDUCATED IN THE UNIVERSITY OF OXFORD, AND IN THE HOUSE OF COMMONS. HE WAS CROWNED KING OF GREAT BRITAIN, AND IRELAND, THE TWENTY-NINTH OF MARCH, 1625. HE WAS A VERY CAPABLE AND VALIANT PRINCE, AND WAS VERY POPULAR AMONGST HIS SUBJECTS. HE WAS ASSASSINATED BY A PARLIAMENTARY SOLDIER, JOHN BURNHAM, THE TWENTY-NINTH OF JANUARY, 1649. HIS HEAD WAS SET ON A SPEAR, AND WAS SHOWN TO THE PEOPLE. HE WAS BURIED IN ST. MARTIN'S CHURCH, LONDON, THE TWENTY-NINTH OF JANUARY, 1649.

